

Европейски омбудсман
El Defensor del Pueblo Europeo
Evropský veřejný ochránce práv
Den Europæiske Ombudsmand
Der Europäische Bürgerbeauftragte
Euroopa Ombudsman
Ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής
The European Ombudsman
Le Médiateur européen
An tOmbudsman Eorpach
Il Mediatore europeo
Eiropas ombuds
Europos ombudsmenas
Az Európai Ombudsman
L-Ombudsman Ewropew
De Europese Ombudsman

pl Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

O Provedor de Justiça Europeu
Ombudsmanul European
Európsky ombudsman
Evropski varuh človekovih pravic
Euroopan oikeusasiamies
Europeiska ombudsmannen

■ Sprawozdanie roczne **Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich**

2009

■ Sprawozdanie roczne

**Europejski Rzecznik
Praw Obywatelskich**

© Unia Europejska, 2010

Powielanie do celów edukacyjnych i niekomercyjnych jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

ISBN 978-92-9212-213-3

ISSN 1725-9770

DOI 10.2869/20181

Niniejsze sprawozdanie zostało zamieszczone na witrynie internetowej pod adresem:

<http://www.ombudsman.europa.eu>

Wydrukowano czcionkami Cambria, Calibri i Etelka — Pierre Roesch typo-graphisme, Strasbourg.

Zdjęcia © Unia Europejska, chyba że wskazano inaczej.

Printed in Luxembourg

Wydrukowano na papierze CyclusPrint – wysokiej jakości papierze drukowym produkowanym wyłącznie z makulatury.

<http://www.ombudsman.europa.eu>

EUROPEJSKI RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

P. NIKIFOROS DIAMANDOUROS

Pan Jerzy Buzek
Przewodniczący
Parlament Europejski
Rue Wiertz
1047 Bruksela
BELGIA

Strasburg, dnia 19 kwietnia 2010 r.

Szanowny Panie Przewodniczący,

Zgodnie z art. 228 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i art. 3 ust. 8 decyzji Parlamentu Europejskiego w sprawie przepisów i ogólnych warunków regulujących wykonywanie funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich, niniejszym przedstawiam swoje sprawozdanie za rok 2009.

Z poważaniem,

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

Spis treści

Wprowadzenie 7

1 Podsumowanie 11

2 Mandat i procedury Rzecznika Praw Obywatelskich 21

2.1 Prawo do złożenia skargi do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich 23

2.2 Podstawy prawne działalności Rzecznika Praw Obywatelskich 23

2.3 Mandat Rzecznika 25

2.4 Dopuszczalność skarg i podstawy do wszczęcia dochodzenia 28

2.5 Procedury Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich 29

3 Skargi i dochodzenia 33

3.1 Przegląd zbadanych skarg 35

3.2 Analiza wszczętych dochodzeń 40

3.3 Wyniki dochodzeń Rzecznika 42

3.4 Sprawy modelowe jako przykłady najlepszych praktyk 48

3.5 Analiza tematyczna zamkniętych dochodzeń 49

3.6 Przekazanie skargi i udzielanie porady 68

4 Stosunki z instytucjami, rzecznikami i innymi zainteresowanymi stronami 71

4.1 Stosunki z instytucjami UE 73

4.2 Stosunki z rzecznikami i podobnymi organami 77

4.3 Stosunki z innymi zainteresowanymi stronami 80

5 Kadry 87

5.1 Personel 89

5.2 Budżet 94

Kontakt z Europejskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich 97

Wprowadzenie

MAM ogromną przyjemność przedstawić Państwu *Sprawozdanie roczne 2009* Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, które dokumentuje pracę Rzecznika na rzecz obywateli, przedsiębiorstw oraz organizacji za ostatni rok. Mam nadzieję, że dostarczy ono Państwu obszernego przeglądu postępu, jaki osiągnęliśmy w dziedzinie promowania najwyższych standardów administracji w instytucjach UE. Jak zawsze czekamy na informacje zwrotne od Państwa.

Ważny rok dla rzeczników

W 2009 r. świętowano dwusetną rocznicę powołania instytucji rzecznika praw obywatelskich. W uroczystościach, które odbyły się w czerwcu w Sztokholmie, wzięli udział rzecznicy z całego świata. Z kolei instytucja Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich rozpoczęła piętnasty rok swojej działalności. W roku 2009 zakończyła się także moja pierwsza pełna kadencja na stanowisku Rzecznika. Decyzją Parlamentu Europejskiego z dnia 20 stycznia bieżącego roku zostałem wybrany na drugą pełną kadencję na stanowisku Rzecznika. W moim mniemaniu stanowi to dowód, że działalność tej instytucji jest doceniana, oraz zachętę do kontynuowania starań o uczynienie administracji europejskiej bardziej otwartą, odpowiedzialną, nastawioną na pomoc oraz skoncentrowaną na obywatelu.

Stanie na czele tej instytucji w tak ważnym momencie jest pasjonujące. Jednym z głównych priorytetów Rzecznika na najbliższe pięć lat jest pomoc w zagwarantowaniu wprowadzenia obiecanych w traktacie lizbońskim korzyści dla obywateli. Szczególne znaczenie ma Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, która stała się prawnie wiążąca. W związku z tym

Jednym z głównych priorytetów Rzecznika na najbliższe pięć lat jest pomoc w zagwarantowaniu wprowadzenia obiecanych w traktacie lizbońskim korzyści dla obywateli.

w sposób szczególny zamierzam promować podstawowe prawo do dobrej administracji określone w art. 41 też Karty. Już w grudniu 2009 r., w ramach wkładu w konsultacje społeczne dotyczące reformy rozporządzenia finansowego UE, Rzecznik podkreślił, że stosowne przepisy powinny uwzględniać postanowienia art. 41

poprzez dostarczenie urzędnikom wytycznych jak zapewnić należyte zarządzanie finansami i dobrą administrację. Dla przykładu, rozporządzenie finansowe powinno, w szczególnych przypadkach, przewidywać płatności *ex gratia* w ramach zadośćuczynienia za poważne niedogodności lub duże problemy spowodowane niewłaściwym administrowaniem. Reforma rozporządzenia finansowego daje doskonałą możliwość zastosowania w praktyce podstawowego prawa do dobrej administracji.

Biorąc pod uwagę to, że każdego roku Rzecznik przeprowadza dużą liczbę dochodzeń dotyczących braku przejrzystości (36 % dochodzeń przeprowadzonych w 2009 r.), szczególną uwagę zamierzam zwrócić na podstawowe prawo dostępu do dokumentów określone w art. 42 Karty oraz w art. 15 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Uczynię także co w mojej mocy, aby szerzyć wiedzę na temat prawa do zwrócenia się do Rzecznika oraz prawa do składania petycji do Parlamentu (odpowiednio art. 43 i 44 Karty), aby obywatele mieli możliwość dochodzenia swoich roszczeń.

Traktat lizboński wprowadza nową formę publicznego uczestnictwa w życiu demokratycznym Unii – „inicjatywę obywatelską” – która stanowi znaczny wkład we wzmocnienie pozycji obywateli UE. Na początku 2010 r. wziąłem udział w konsultacjach społecznych dotyczących kwestii inicjatywy obywatelskiej i tego, jak powinna ona działać w praktyce. Należy spróbować przewidzieć pytania,

które mogą się pojawić w trakcie jej funkcjonowania, w szczególności te, które dotyczą kwestii mogących stać się tematem skarg wnoszonych do Rzecznika. Poprzez wcześniejsze zidentyfikowanie takich kwestii i zaproponowanie skutecznych rozwiązań Rzecznik pragnie propagować dobrą administrację w Komisji Europejskiej i w ten sposób przyczynić się do sukcesu tego nowego i wartościowego narzędzia, jakie zaproponowano obywatelom. Zamierzam także zadbać o to, aby obywatele, reprezentatywne stowarzyszenia i społeczeństwo obywatelskie czerpali korzyści z nowych postanowień Traktatu dotyczących konsultacji, dialogu oraz możliwości przedstawienia i publicznej wymiany poglądów.

Dobry rok pod względem wyników

Drugim priorytetem Rzecznika będzie umacnianie kultury obsługi w administracji UE. Unijne instytucje, organy i jednostki organizacyjne już w chwili obecnej utrzymują wysoki standard praktyki administracyjnej, co można ocenić na podstawie udzielanych przez nie odpowiedzi na moje dochodzenia. W przypadku ponad połowy spraw zamkniętych w 2009 r. (56 %) zainteresowane instytucje przyjęły rozwiązania polubowne lub uregulowały sprawy samodzielnie. Dla porównania, w 2008 r. 36 % spraw zakończyło się w ten sposób. Dziewięć spraw modelowych opisanych w niniejszym sprawozdaniu służy jako przykład najlepszej praktyki w zakresie reagowania na skargi.

Cztery z nich, dotyczące problemów systemowych w Komisji Europejskiej, takich jak np. terminowość płatności czy dostęp do dokumentów dotyczących postępowań w sprawie naruszenia, zostały wszczęte z własnej inicjatywy. Rzecznik zajmował się również sprawami dotyczącymi istotnych zasad, np. potrzeby odpowiedniego dokumentowania spotkań i przeglądów. Sprawy te zostały streszczone w niniejszym sprawozdaniu.

W roku 2009 r. Rzecznik poczynił krytyczne uwagi pod adresem instytucji w przypadku tylko 35 spraw – dla porównania w 2008 r. liczba ta wynosiła 44, a w 2007 r. 55, ale wynik ten da się jeszcze polepszyć. W tym celu odpowiedzi instytucji na przedstawione uwagi będą poddawane dalszej analizie, a ich wyniki publikowane na stronie internetowej Rzecznika w formie rocznego badania. Badania przeprowadzone w 2009 r. pokazały, że po zsumowaniu krytycznych i dalszych uwag wskaźnik zadowolenia z działań następczych wyniósł 79 %. Działania następcze w odniesieniu do dalszych uwag okazały się zadowalające we wszystkich sprawach, natomiast w przypadku uwag krytycznych wskaźnik zadowolenia był znacznie niższy i wyniósł 62 %. Pokazuje to, że Rzecznika i same instytucje czeka jeszcze sporo pracy polegającej na przekonywaniu urzędników, że defensywne podejście do Rzecznika jest równoznaczne z niewykorzystaniem możliwości stojących przed daną instytucją i stwarza zagrożenie dla wizerunku Unii Europejskiej.

Poprawianie jakości administracji na korzyść obywateli jest podstawowym celem wszystkich działań podejmowanych przez Rzecznika. W odniesieniu do pracy mojego biura z zadowoleniem

Poprawianie jakości administracji na korzyść obywateli jest podstawowym celem wszystkich działań podejmowanych przez Rzecznika.

stwierdzam, że czas zamykania dochodzeń skrócił się ze średnio trzynastu miesięcy w 2008 r. do dziewięciu miesięcy w 2009 r. Naszym celem jest dalsze skracanie czasu potrzebnego na przeprowadzanie dochodzeń.

Pracowity rok pod względem informowania

Na początku 2009 r. uruchomiona została nowa strona internetowa Rzecznika zawierająca interaktywny przewodnik, który pomaga osobom zainteresowanym ustalić, do jakiego właściwego organu powinni skierować skargę. Przewodnik odniósł duży sukces, a w ciągu ubiegłego roku za

jego pośrednictwem informacje uzyskało ponad 26 000 osób. W związku z tym, że coraz więcej osób trafia od razu do właściwego organu, liczba skarg wpływających do naszego biura spadła z 3 406 w 2008 r. do 3 098 w 2009 r. Wynik ten jest dla mnie źródłem dużej motywacji. W celu zapewnienia dalszego rozwoju w tej kwestii podjęliśmy w 2009 r. współpracę z sieciami zajmującymi się dostarczaniem informacji i rozwiązywaniem problemów, takimi jak Europe Direct i SOLVIT.

Zwiększyliśmy również wysiłki mające na celu dotarcie do potencjalnych skarżących, organizując spotkania z organizacjami pozarządowymi, grupami interesu, przedsiębiorstwami i ośrodkami analitycznymi. Działalność ta, w połączeniu z imponującymi wynikami na korzyść skarżących, przyczyniła się do wynoszącego 85 % wzrostu liczby pojawiających się w prasie informacji na temat działalności Rzecznika. Wzrost ten jest kluczem do szerzenia wiedzy na temat prawa do wnoszenia skarg oraz roli Rzecznika w pociąganiu administracji UE do odpowiedzialności. Odnotowany w 2009 r. wzrost liczby dochodzeń wszczynanych na podstawie otrzymanych skarg – z 293 do 335 – również należy częściowo przypisać tej działalności.

W blisko 80 % zarejestrowanych spraw Rzecznik zdołał udzielić pomocy skarżącym, wszczynając dochodzenie, przekazując sprawę właściwemu organowi lub doradzając, do którego organu należy się zwrócić. Ponad 55 % spraw wchodziło w zakres kompetencji członka Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Obywatelskich, co tylko potwierdza konieczność dalszego zacieśniania współpracy między Europejskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich a rzecznikami krajowymi i regionalnymi oraz z komisjami ds. petycji działającymi w obrębie Sieci. Taka możliwość pojawiła się przy okazji siódmego seminarium krajowych rzeczników praw obywatelskich państw członkowskich UE i krajów kandydujących, które odbyło się w kwietniu na Cyprze.

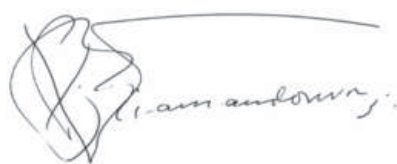
Jednym z ważniejszych wydarzeń w 2009 r. było przyjęcie deklaracji celów instytucji Rzecznika. Brzmi ona następująco:

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich dąży do osiągnięcia sprawiedliwych rozwiązań dla skarg przeciwko instytucjom Unii Europejskiej, popiera przejrzystość i promuje kulturę urzędniczą. Zmierza do zbudowania zaufania poprzez dialog między obywatelami a Unią Europejską oraz rozwijania najwyższych standardów postępowania w instytucjach unijnych.

Z początkiem roku 2010 r. zamierzam rozpocząć rozwijanie opartej na tej misji strategii, która realizowana będzie w trakcie trwania pięcioletniej kadencji Rzecznika.

Cieszę się, że w kolejnych latach będę miał możliwość pełnienia służby na rzecz obywateli.

Strasburg, dnia 16 lutego 2010 r.

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

The background is a solid light beige color. A large, white, stylized letter 'T' is positioned on the left side of the page. The vertical stem of the 'T' is a simple rectangle, while the horizontal top bar is a parallelogram that is slightly tilted upwards from left to right. The word 'Podsumowanie' is written in a dark teal, sans-serif font, centered horizontally across the middle of the white 'T' shape.

Podsumowanie

Piętnaste roczne sprawozdanie Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich skierowane do Parlamentu Europejskiego podsumowuje działalność Rzecznika w 2009 r. Jest to siódme sprawozdanie roczne przedstawione przez Nikiforosa DIAMANDOUROSA, który rozpoczął pracę na stanowisku Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w dniu 1 kwietnia 2003 r.

■ Struktura sprawozdania

Sprawozdanie składa się z pięciu rozdziałów. Rozpoczyna się od wstępu Rzecznika, po którym następuje niniejsze podsumowanie, które stanowi rozdział 1.

W rozdziale 2 opisano kompetencje Rzecznika oraz procedury stosowane przez Rzecznika przy rozpatrywaniu skarg i prowadzeniu dochodzeń. Rozdział ten obejmuje wszystkie znaczące zmiany, które miały miejsce w ostatnim roku.

Rozdział 3 zawiera przegląd skarg rozpatrzonych w 2009 r., jak również dogłębną analizę przeprowadzonych dochodzeń. Rozdział jest częściowo poświęcony sprawom modelowym zidentyfikowanym przez Rzecznika. Zamieszczono w nim również analizę tematyczną obejmującą większość znaczących wniosków prawnych i stwierdzeń faktów zawartych w decyzjach Rzecznika z 2009 r. Rozdział kończy się przeglądem spraw, które Rzecznik skierował do innych organów zajmujących się rozpatrywaniem skarg.

Rozdział 4 dotyczy współpracy zewnętrznej Rzecznika, obejmującej relacje z innymi instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii Europejskiej oraz relacje z krajowymi, regionalnymi i lokalnymi rzecznikami w Europie, a także zawiera przegląd działalności komunikacyjnej Rzecznika.

Rozdział 5 zawiera szczegóły dotyczące polityki zatrudnienia i budżetu Rzecznika.

■ Misja Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich

Urząd Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich został utworzony na mocy Traktatu z Maastricht jako jeden z aspektów obywatelstwa Unii Europejskiej. Rzecznik Praw Obywatelskich rozpatruje skargi

Rzecznik Praw Obywatelskich rozpatruje skargi dotyczące przypadków niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii, z wyłączeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w trakcie wykonywania funkcji sądowych.

dotyczące przypadków niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii¹, z wyłączeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej² w trakcie wykonywania funkcji sądowych. Współpracując z Parlamentem Europejskim, Rzecznik Praw Obywatelskich zdefiniował „niewłaściwe administrowanie”, uwzględniając poszanowanie rządów prawa, zasad dobrej administracji i podstawowych praw.

1. Art. 228 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) (dawny art. 195 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską) rozszerza uprawnienia Rzecznika z rozpatrywania skarg dotyczących niewłaściwego administrowania w działaniach „instytucji lub organów wspólnotowych” na „instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii”. W poprzednich wydaniach Sprawozdania rocznego używano terminu „instytucje i organy”, który w niniejszym sprawozdaniu w odpowiednich miejscach zostaje zastąpiony terminem „instytucje”, który odnosi się do wszystkich instytucji, organów i jednostek organizacyjnych UE.

2. Traktat lizboński zmienił nazwy Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich i Sądu Pierwszej Instancji. Obecnie stosuje się w odniesieniu do nich wspólną nazwę Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz odrębne nazwy odpowiednio Trybunał Sprawiedliwości i Sąd.

Rzecznik nie tylko odpowiada na skargi składane przez osoby fizyczne, przedsiębiorstwa i stowarzyszenia, ale również wszczyna dochodzenia z własnej inicjatywy, kontaktując się z członkami i urzędnikami instytucji UE oraz wychodząc naprzeciw obywatelom, aby informować ich o przysługujących im prawach i możliwościach egzekwowania tych praw.

■ Skargi i dochodzenia

Przegląd rozpatrzonych skarg

W 2009 r. Rzecznik zarejestrował 3 098 skarg, w porównaniu do 3 406 w 2008 r. Prawie 60 % skarg zarejestrowanych przez Rzecznika przysłało drogą elektroniczną, głównie za pomocą elektronicznego formularza skargi, który jest dostępny w 23 językach na stronie internetowej Rzecznika.

Rozpatrzono łącznie 3 119 skarg³, w porównaniu do 3 346 w 2008 r. Spośród wszystkich rozpatrzonych skarg 55 % z nich (1 704 skarg) leżało w kompetencjach członka Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Obywatelskich, a 23 % (727) w kompetencjach Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Na podstawie łącznie 11 % skarg wszczęto dochodzenia. W blisko 80 % zarejestrowanych spraw Rzecznik zdołał udzielić pomocy skarżącemu, otwierając dochodzenie, przekazując sprawę właściwemu organowi lub doradzając, do którego organu należy się zwrócić, aby szybko i skutecznie znaleźć rozwiązanie problemu.

W blisko 80 % zarejestrowanych spraw Rzecznik zdołał udzielić pomocy skarżącemu, otwierając dochodzenie, przekazując sprawę właściwemu organowi lub doradzając, do którego organu należy się zwrócić, aby szybko i skutecznie znaleźć rozwiązanie problemu.

otwierając dochodzenie, przekazując sprawę właściwemu organowi lub doradzając, do którego organu należy się zwrócić, aby szybko i skutecznie znaleźć rozwiązanie problemu.

Ogółem w 2009 r. Rzecznik rozpatrzył 5 000 skarg i wniosków o udzielenie informacji.

Analiza wszczętych dochodzeń

Na podstawie skarg w 2009 r. wszczęto ogółem 335 nowych dochodzeń (w porównaniu z 293 w 2008 r.), z czego 84 % na wniosek pojedynczych obywateli, a 16 % na wniosek przedsiębiorstw i stowarzyszeń.

Rzecznik z własnej inicjatywy wszczął cztery dochodzenia, które dotyczyły problemów systemowych Komisji Europejskiej.

Podobnie jak w latach ubiegłych, większość dochodzeń wszczętych przez Rzecznika w 2009 r. (tj. 191 lub 56 % łącznej liczby) dotyczyła Komisji Europejskiej. Ponieważ Komisja jest główną instytucją UE podejmującą decyzje mające bezpośredni wpływ na obywateli, jest rzeczą naturalną, że stanowi główny obiekt ich skarg. Warto jednak zaznaczyć, że w 2008 r. liczba ta stanowiła 66 % ogółu spraw. 38 dochodzeń (11 %) dotyczyło administracji Parlamentu Europejskiego, 30 (9 %) – Europejskiego Urzędu Doboru Kadr (EPSO), 12 (4 %) – Rady Unii Europejskiej, a 9 (3 %) – Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W odniesieniu do Trybunału warto wspomnieć, że dochodzenia Rzecznika nie mogą dotyczyć jego działalności sądowniczej. Przedmiotem kolejnych 59 dochodzeń były dwadzieścia trzy inne instytucje, organy i jednostki organizacyjne UE.

Główne zarzuty dotyczące niewłaściwego administrowania podniesione w dochodzeniach wszczętych w 2009 r. to: brak przejrzystości, w tym odmowa udzielenia informacji (121 spraw lub 36 % łącznej liczby), niesprawiedliwe traktowanie lub nadużycie władzy (48 spraw, 14 %), nieuzasadnione opóźnienie (45 spraw, 13 %), niezadowolający tryb postępowania (44 sprawy, 13 %), zaniedbanie (22 sprawy, 6 %), niedopełnienie obowiązków, czyli niewypełnienie przez Komisję Europejską roli „strażnika traktatów” wobec państw członkowskich (21 spraw, 6 %), pomyłki prawne (19 spraw, 6 %) oraz dyskryminacja (17 spraw, 5 %).

3. Kategoria statystyczna „rozpatrzone” oznacza, że analiza mająca ustalić, czy skarga (i) leży w zakresie mandatu Rzecznika, (ii) spełnia kryteria dopuszczalności oraz (iii) stanowi podstawę do wszczęcia dochodzenia, została zakończona. Ze względu na wymagany czas, liczba skarg „rozpatrzonych” w danym roku różni się od liczby skarg „zarejestrowanych” w tym samym roku.

W 2009 r. Rzecznik zamknął 318 dochodzeń (w porównaniu do 355 dochodzeń w 2008 r.), z czego

Większość dochodzeń zamknięto w ciągu jednego roku (70 %). Ponad połowę dochodzeń (55 %) zamknięto w ciągu trzech miesięcy. Sprawy zamykano przeciętnie w ciągu dziewięciu miesięcy.

311 dotyczyło skarg, a siedem zostało wszczętych przez Rzecznika z jego własnej inicjatywy. Większość dochodzeń zamknięto w ciągu jednego roku (70 %). Ponad połowę dochodzeń (55 %) zamknięto w ciągu trzech miesięcy. Sprawy zamykano przeciętnie w ciągu dziewięciu miesięcy.

Ustalenia dokonywane w trakcie dochodzeń Rzecznika

W miarę możliwości Rzecznik próbuje osiągnąć pozytywny wynik zarówno dla skarżącego, jak i dla instytucji, przeciw której wniesiono skargę. Współpraca instytucji UE jest zasadniczym warunkiem osiągania takich rozwiązań, które przyczyniają się do poprawy stosunków między instytucjami a obywatelami oraz dzięki którym można uniknąć kosztownych i czasochłonnych sporów sądowych. Pozytywny wynik dla skarżącego został szybko uzyskany w 179 sprawach (56 % łącznej liczby) zamkniętych w 2009 r. Sprawy te zostały uregulowane przez same instytucje albo w sposób polubowny. Dla porównania w 2008 r. takich spraw było 129 i liczba ta była dwukrotnie wyższa niż dwa lata wcześniej, w 2006 r.

W 18 % spraw (58) nie stwierdzono niewłaściwego administrowania. Dla skarżącego nie musi to oznaczać negatywnego zakończenia sprawy, gdyż odnosi on korzyść, otrzymując od danej instytucji pełne wyjaśnienie podjętych działań, jak również opinię Rzecznika o sprawie.

Rzecznik stwierdził, że niewłaściwe administrowanie miało miejsce w 12 % spraw (37), niemniej zdołał uzyskać pozytywny wynik dla skarżącego w dwóch z tych spraw poprzez zaakceptowanie przez daną instytucję zaleceń wstępnych, jakie wystosował do zainteresowanej instytucji. W 2009 r. Parlamentowi nie przedłożono żadnego sprawozdania specjalnego. W 35 przypadkach dochodzenie zostało zamknięte uwagą krytyczną. Uwaga krytyczna stanowi dla skarżącego potwierdzenie, że skarga jest zasadna i wskazuje danej instytucji błędne działania celem uniknięcia w przyszłości podobnych przypadków niewłaściwego administrowania.

Podobnie w celu polepszenia wyników działalności instytucji UE w przyszłości Rzecznik coraz częściej formułował dalsze uwagi, jeżeli zauważył możliwość polepszenia jakości administracji. W 2009 r. Rzecznik wystosował dalsze uwagi w ogółem 28 sprawach.

Bardzo istotne jest, aby instytucje, które otrzymały uwagi krytyczne od Rzecznika, podejmowały działania w celu rozwiązania zaległych problemów. Mając to na uwadze, w 2009 r. Rzecznik opublikował na swojej stronie internetowej wyniki badań dotyczących działań następczych podjętych przez zainteresowane instytucje w następstwie wszystkich uwag krytycznych i dalszych uwag sformułowanych w 2008 r.

Sprawy modelowe jako przykłady najlepszych praktyk [→→→]

Dziewięć spraw zamkniętych w 2009 r. stanowi przykład najlepszych praktyk i uznano je za sprawy modelowe. Stanowią one dla wszystkich instytucji, organów i jednostek organizacyjnych

Dziewięć spraw zamkniętych w 2009 r. stanowi przykład najlepszych praktyk i uznano je za sprawy modelowe.

UE wzorce sposobów reagowania na kwestie podnoszone przez Rzecznika.

Dwie ze spraw dotyczą sposobu załatwienia przez **Komisję** spraw dotyczących naruszenia w zakresie praw pasażerów linii lotniczych (**2980/2008/GG**) oraz środowiska (**791/2005/(IP)FOR**). W dwóch kolejnych sprawach Komisja zademonstrowała podejście konstruktywne, wyrażając zgodę (i) na unieważnienie nakazu odzyskania środków w sprawie dotyczącej personelu (**1908/2007/JF**) oraz (ii) na zbadanie możliwości unieważnienia nakazu odzyskania środków opiewającego na 500 000 EUR w sprawie dotyczącej sporu umownego (**2119/2007/ELB**).

W kwestii przejrzystości **Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych** (OLAF) wyraził zgodę na opublikowanie długiej listy dokumentów, o których ujawnienie wnioskowały dwie firmy belgijskie (połączone sprawy **723/2005/OV** i **790/2005/OV**), natomiast **Europejski Urząd Doboru Kadr** (EPSO) wyraził zgodę na umożliwienie wglądu do ocenionych testów wszystkim kandydatom, a nie tylko tym, którzy uzyskali wynik negatywny (**2346/2007/JMA**).

Trzy agencje wykonawcze odpowiedziały w sposób wzorowy na propozycje Rzecznika: **Agencja Wykonawcza ds. Konkurencyjności i Innowacyjności (1562/2008/BB)** i **Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (2003/2008/TS)** w sprawach dotyczących rekrutacji oraz **Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego** w sprawie dotyczącej odrzucenia wniosku o przyznanie dotacji (1537/2008/(TJ)GG).

Analiza tematyczna zamkniętych dochodzeń

Decyzje zamykające sprawy są zazwyczaj publikowane na stronie internetowej Rzecznika (<http://www.ombudsman.europa.eu>) w języku angielskim i w języku skarżącego, jeżeli jest to inny język. Wybrane sprawy są udostępniane na stronie internetowej w formie streszczeń we wszystkich 23 językach urzędowych Unii Europejskiej. Streszczenia odzwierciedlają zakres dziedzin oraz instytucji, organów i jednostek organizacyjnych UE objętych wszystkimi 318 decyzjami zamykającymi sprawy w 2009 r., a także różne uzasadnienia zamknięcia sprawy.

Sekcja 3.5 niniejszego sprawozdania zawiera analizę najistotniejszych wniosków prawnych i stwierdzeń faktów zawartych w decyzjach Rzecznika w 2009 r. Są one zorganizowane w poziomej klasyfikacji według głównych przedmiotów dochodzeń pogrupowanych w siedmiu głównych kategoriach⁴:

- otwartość, publiczny dostęp i ochrona danych;
- Komisja Europejska jako „strażnik traktatów”;
- udzielanie zamówień i przyznawanie dotacji;
- wykonanie umów;
- administracja i sprawy kadrowe;
- konkursy i procedury selekcji;
- sprawy instytucjonalne, kwestie polityki i inne.

Pierwsza część analizy zawiera przegląd decyzji Rzecznika wydanych w 2009 r. i dotyczących skarg w sprawach (i) publicznego dostępu do dokumentów, (ii) publicznego dostępu do informacji oraz (iii) ochrony danych osobowych i prawa osób do dostępu do swoich danych. Rozpatrywane kwestie obejmują opóźnienia w udostępnianiu dokumentów i różnorodne interpretacje wyjątków przewidzianych w rozporządzeniu 1049/2001 w sprawie publicznego dostępu do dokumentów⁵. Badane są również sprawy dotyczące ochrony danych osobowych.

Druga grupa spraw dotyczy skarg przeciwko Komisji w roli strażnika traktatów. Rzecznik może zajmować się zarówno proceduralnymi, jak i merytorycznymi aspektami postępowania Komisji w takich sprawach. Wśród zarzutów rozpatrzonych w związku z takimi sprawami w 2009 r. znalazły się przypadki niezarejestrowania skargi, opóźnienia w podejmowaniu decyzji i bieżącym informowaniu skarżących oraz kwestionowanie decyzji Komisji o niepodejmowaniu dochodzenia w odniesieniu do niektórych skarg.

Trzecia część analizy tematycznej dotyczy skarg związanych z udzieleniem, bądź nieudzieleniem, zamówień i przyznaniem, bądź nieprzyznaniem, dotacji. Zakres kontroli Rzecznika ogranicza się w takich sprawach do ustalenia, czy przestrzegane są zasady dotyczące procedur, czy prawidłowo przedstawiono fakty oraz czy popełniono oczywisty błąd w ocenie lub nadużyto uprawnień. Rzecznik może również sprawdzić, czy instytucje wywiązały się ze swoich obowiązków w zakresie przedstawienia uzasadnień i czy te uzasadnienia są spójne i racjonalne. W 2009 r. Rzecznik rozpatrzył kwestie dotyczące niesprawiedliwego traktowania, niewłaściwego lub niesprawiedliwego wykluczenia ofert przetargowych oraz opóźnień.

Do czwartej kategorii należą sprawy, w których skarżący zarzucają instytucjom niewypełnienie obowiązków wynikających z umów. W odniesieniu do sporów wynikających z umów Rzecznik

4. Na podstawie dochodzeń zamkniętych w 2009 r. podział dochodzeń ze względu na ich główny przedmiot przedstawia się następująco: przejrzystość (31 %), administracja i sprawy kadrowe (16 %), konkursy i procedury selekcji (16 %), sprawy instytucjonalne i kwestie polityki (14 %), Komisja Europejska jako „strażnik traktatów” (9 %), wykonanie umów (8 %), udzielenie zamówień i przyznanie dotacji (6 %).

5. Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, Dz.U. 2001 L 145, s. 43.

uważa za uzasadnione ograniczenie dochodzenia do zbadania, czy instytucja Unii Europejskiej w sposób spójny i wiarygodny wyjaśniła podstawę prawną swoich działań oraz uzasadniła swój pogląd dotyczący statusu zobowiązań wynikającego z zawartych umów. W 2009 r. Rzecznik rozpatrzył sprawy dotyczące problemów związanych z podwykonawcami, kwestii kosztów kwalifikowanych oraz nieuczciwego traktowania.

Piąta kategoria obejmuje skargi dotyczące administracyjnej działalności instytucji, a mianowicie stosowania regulaminu pracowniczego dla urzędników i innych stosownych tekstów. Charakter tych spraw jest bardzo zróżnicowany i dotyczą one niemal wszystkich instytucji, organów i jednostek organizacyjnych.

Szósta część analizy tematycznej dotyczy skarg związanych z otwartymi konkursami i innymi procedurami selekcji. Sprawy te w większości wniesiono przeciwko Europejskiemu Urzędowi Doboru Kadr (EPSO) i dotyczą one braku przejrzystości, dyskryminacji i opóźnień.

Ostatnia kategoria obejmuje pozostałe skargi wniesione przeciwko instytucjom w związku z prowadzoną przez nie działalnością w zakresie polityki i ich ogólnym funkcjonowaniem.

■ Stosunki z instytucjami, rzecznikami i innymi zainteresowanymi stronami

Stosunki z instytucjami UE

Konstruktywne stosunki Rzecznika Praw Obywatelskich z instytucjami UE mają ogromne znaczenie dla zapewnienia jak najwyższych standardów pracy administracji. Rzecznik regularnie spotyka się z członkami i urzędnikami instytucji, organów i jednostek organizacyjnych UE w celu omówienia sposobów podniesienia jakości pracy administracji oraz zapewnienia odpowiednich działań następczych podjętych w rezultacie jego uwag, zaleceń i sprawozdań.

W 2009 r. Rzecznik zwrócił się do dyrektorów generalnych Komisji Europejskiej, a także odbył szereg spotkań z przedstawicielami Komisji. Kontynuował bliską współpracę z SOLVIT, siecią zajmującą się rozpatrywaniem skarg dotyczących rynku wewnętrznego, a także rozpoczął współpracę z siecią Europe Direct, która dostarcza odpowiedzi na pytania dotyczące UE.

Jeśli chodzi o stosunki z Parlamentem w 2009 r. szczególnie istotne były spotkania z przedstawicielami Parlamentu zaangażowanymi w trwający proces legislacyjny dotyczący zmian w rozporządzeniu 1049/2001 w sprawie publicznego dostępu do dokumentów. Dnia 2 września 2009 r. Rzecznik spotkał się również z Erminią MAZZONI, nową przewodniczącą Komisji Petycji i posłanką do Parlamentu Europejskiego, zaś 14 września przedstawił Komisji *Sprawozdanie roczne 2008*. Dnia 12 listopada miała natomiast miejsce plenarna debata dotycząca działalności Rzecznika w 2008 r. oparta na sprawozdaniu sporządzonym przez Chrysoulę PALIADELI, posłankę do Parlamentu Europejskiego.

Istotnymi wydarzeniami minionego roku były także prezentacje przedstawione grupie refleksji nad przyszłością Unii Europejskiej oraz działającej przy Radzie Grupie Roboczej ds. Informacji.

Istotnymi wydarzeniami minionego roku były także prezentacje przedstawione grupie refleksji nad przyszłością Unii Europejskiej oraz działającej przy Radzie Grupie Roboczej ds. Informacji.

Rzecznik zwrócił się również do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, wziął udział w zorganizowanych przez Europejski Bank Inwestycyjny konsultacjach społecznych dotyczących stosowanej przez Bank polityki w zakresie rozpatrywania skarg i przejrzystości, a także zacieśnił współpracę z Europejskim Urzędem Doboru Kadr.

W 2009 r. Rzecznik kontynuował również współpracę z innymi instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi UE. Odbył spotkania z przedstawicielami Parlamentu, Komisji i Rady, a także z członkami Trybunału Sprawiedliwości UE i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, dyrektorem Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych oraz z zastępcą Europejskiego Inspektora Ochrony Danych. Na zdjęciu: Rzecznik wraz z prezesem Europejskiego Trybunału Obrachunkowego Vítořem DA SILVA CALDEIRĄ.

Stosunki z rzecznikami i podobnymi organami

Wielu skarżących zwraca się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, kiedy mają problemy z administracją krajową, regionalną lub lokalną. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich ściśle współpracuje z innymi rzecznikami w państwach członkowskich, aby zapewnić szybkie i skuteczne rozpatrywanie skarg obywatelskich dotyczących prawa unijnego.

ściśle współpracuje z innymi rzecznikami w państwach członkowskich, aby zapewnić szybkie i skuteczne rozpatrywanie skarg obywatelskich dotyczących prawa unijnego. Współpraca przebiega głównie pod egidą Europejskiej Sieci Rzeczników. Europejska Sieć Rzeczników obecnie składa się z 94 biur w 32 krajach, obejmując w Unii Europejskiej szczebel krajowy i regionalny, jak

również szczebel krajowy w państwach ubiegających się o członkostwo w UE oraz Norwegię, Islandię, a ostatnio także Szwajcarię. Komisja Petycji Parlamentu Europejskiego również jest pełnoprawnym członkiem sieci.

Jednym z celów sieci jest ułatwienie szybkiego przekazywania skarg właściwemu rzecznikowi lub podobnemu organowi. W 2009 r. w 977 przypadkach skargę przekazano członkowi Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Obywatelskich lub poradzono skarżącemu, aby skontaktował się z członkiem Sieci.

Sekcja 4.2 niniejszego sprawozdania zawiera przegląd działalności Sieci w 2009 r., w ramach której punktem kulminacyjnym było siódme seminarium krajowych rzeczników praw obywatelskich państw członkowskich UE i krajów kandydujących, które odbyło się w kwietniu w Paphos na Cyprze. Gospodarzami seminarium byli komisarz ds. administracji Cypru (rzecznik) Eliana NICOLAOU oraz Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich. W sumie w seminarium, które skupiło się na kwestii migracji, uczestniczyli krajowi i regionalni rzecznicy z 29 krajów.

Wizyty informacyjne współorganizowane z rzecznikami w państwach członkowskich i krajach kandydujących okazały się wysoce skuteczne pod względem rozwoju Sieci. W roku 2009 r. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich złożył wizyty rzecznikom praw obywatelskich Słowacji (w maju), Republiki Czeskiej (w maju), Finlandii (w październiku) i Estonii (w październiku).

Sieć służy jako przydatne narzędzie do wymiany informacji na temat prawa UE i najlepszej praktyki poprzez wyżej wspomniane seminaria, na łamach biuletynu publikowanego co dwa lata, na elektronicznym forum dyskusyjnym i wymiany dokumentów oraz w codziennym elektronicznym serwisie informacyjnym. Oprócz regularnej nieformalnej wymiany informacji poprzez Sieć istnieje specjalna procedura, która pozwala krajowym i regionalnym rzecznikom praw obywatelskich wnioskować o udzielenie pisemnych odpowiedzi na pytania dotyczące prawa UE i jego wykładni, w tym pytania związane z rozpatrywaniem konkretnych spraw. W 2009 r. otrzymano jedno nowe zapytanie tego typu.

W 2009 r. działania Rzecznika mające na celu współpracę z innymi rzecznikami praw obywatelskich wykraczały poza działalność Europejskiej Sieci Rzeczników. Wśród najważniejszych wydarzeń, w których Nikiforos DIAMANDOUROS uczestniczył w 2009 r., należy wymienić zorganizowaną w czerwcu w Sztokholmie IX Światową Konferencję Międzynarodowego Instytutu Ombudsmana (IOI), w trakcie której świętowano 200-lecie urzędu szwedzkiego Rzecznika Parlamentarnego. Na konferencji poświęconej uczczeniu tego ważnego wydarzenia prześladowano ewolucję instytucji rzecznika od jej szwedzkich korzeni do różnorodnych form, jakie przybiera dziś.

Stosunki z innymi zainteresowanymi stronami

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich ma obowiązek zagwarantować, aby wszystkie osoby lub organizacje, które mogą mieć problemy z instytucjami i organami UE, były świadome prawa do

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich ma obowiązek zagwarantować, aby wszystkie osoby lub organizacje, które mogą mieć problemy z instytucjami i organami UE, były świadome prawa do wnoszenia skarg dotyczących niewłaściwego administrowania.

wnoszenia skarg dotyczących niewłaściwego administrowania. Sekcja 4.3 niniejszego sprawozdania przedstawia przegląd wielu sposobów, które Rzecznik zastosował w 2009 r., aby poszerzyć wiedzę o prawie do wnoszenia skarg. Rzecznik i jego personel przeprowadzili około 145 prezentacji dla grup zainteresowanych pracą Rzecznika. Do najważniejszych działań medialnych Rzecznika w 2009 r. zaliczają się konferencja prasowa w Brukseli oraz

konferencje prasowe zorganizowane przy okazji wyżej wspomnianych wizyt informacyjnych. W ciągu roku wydano także dwadzieścia jeden komunikatów prasowych. Wśród poruszonych tematów znalazły się: zmiana przepisów UE w zakresie publicznego dostępu do dokumentów, prawa pasażerów linii lotniczych, opóźnienia w płatnościach Komisji Europejskiej, finansowanie budynków Parlamentu Europejskiego i skarga złożona przez producenta mikroprocesorów firmę Intel.

Dnia 5 stycznia 2009 r. uruchomiona została nowa strona internetowa Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Szczególnym zainteresowaniem na nowej stronie internetowej Rzecznika cieszy się interaktywny przewodnik, który pomaga osobom zainteresowanym ustalić, do jakiego właściwego organu należy skierować skargę. W 2009 r. ponad 26 000 osób zwróciło się do Rzecznika o rady za pośrednictwem interaktywnego przewodnika i otrzymało odpowiedź tą samą drogą. Przez cały rok strona internetowa była regularnie aktualizowana poprzez umieszczanie na niej decyzji, streszczeń spraw, komunikatów prasowych, szczegółów dotyczących zbliżających się wydarzeń oraz publikacji. Od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r. witrynę Rzecznika odwiedziło około 340 000 gości, którzy łącznie odwiedzili ponad 4 miliony stron. Największa liczba gości pochodziła z Hiszpanii, a dalej odpowiednio z Włoch, Niemiec, Francji i Belgii.

W 2009 r. szczególnie interesującymi publikacjami były: nowe *Sprawozdanie roczne* i nowy dokument podsumowujący, *Przegląd 2008*.

W celu szerzenia wiedzy na temat nowego przewodnika interaktywnego dostępnego na stronie internetowej Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich oraz ogólnie na temat całej gamy mechanizmów służących rozwiązywaniu problemów, z których mogą korzystać obywatele, przedsiębiorstwa i stowarzyszenia, Rzecznik zorganizował w Brukseli seminarium, które odbyło się w marcu 2009 r. W trakcie seminarium zaprezentowano usługi świadczone przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, Parlamentarną Komisję Petycji, SOLVIT oraz Europejskie Biuro Działań Obywatelskich (ECAS).

■ Kadry

Sekcja 5.1 niniejszego sprawozdania przedstawia w zarysie strukturę biura Rzecznika oraz zawiera informacje biograficzne o Rzeczniku i kadrze kierowniczej.

Sekcja ta zawiera również informacje na temat spotkań integracyjnych personelu i innych spotkań personelu. Spotkania integracyjne personelu stanowią integralną część planowania strategicznego

Spotkanie integracyjne personelu w 2009 r. odbyło się między 11 a 13 lutego, a jego głównym tematem była „Współpraca”.

Rzecznika, w szczególności poprzez dostarczanie pożytecznych wskazówek co do formułowania zasad polityki i przygotowania rocznego planu zarządzania. Są one częścią rocznego cyklu wyda-

rzeń, które dają pracownikom i stażystom możliwość podzielenia się opiniami na tematy związane z pracą Rzecznika. Spotkanie integracyjne personelu w 2009 r. odbyło się między 11 a 13 lutego, a jego głównym tematem była „Współpraca”. Podobnie jak w przypadku poprzednich spotkań personel ocenił trzecie spotkanie integracyjne jako bardzo pozytywne doświadczenie.

W 2009 r. plan zatrudnienia Rzecznika opiewał łącznie na 63 stanowiska. Suma środków przyznanych na 2009 r. wyniosła 8 906 880 EUR.

Mandat i procedury Rzecznika Praw Obywatelskich

NINIEJSZY rozdział zawiera szczegółowy opis roli Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich z uwzględnieniem podstaw prawnych jego działalności, opisu jego mandatu oraz informacji dotyczących dopuszczalności skarg i podstaw do wszczęcia dochodzeń. Dla zilustrowania tych zagadnień i zwrócenia uwagi na konkretne zmiany, takie jak wejście w życie traktatu lizbońskiego i jego skutki dla działalności Rzecznika, podano przykłady spraw rozpatrywanych w 2009 r. Niniejszy rozdział zamyka przegląd procedur Rzecznika w zakresie rozpatrywania skarg i prowadzenia dochodzeń z uwzględnieniem rosnącego zastosowania nieformalnych procedur mających na celu szybkie rozstrzygnięcie skarg.

2.1 Prawo do złożenia skargi do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich

Art. 24 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) – dawny art. 21 Traktatu WE – przewiduje prawo do złożenia skargi do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich jako jedno z praw

Rzecznik dowiadyuje się o ewentualnych przypadkach niewłaściwego administrowania głównie ze skarg, mimo że prowadzi dochodzenia także z własnej inicjatywy.

obywateli Unii Europejskiej. Prawo to zostało określone również w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej¹ (art. 43). Rzecznik dowiadyuje się o ewentualnych przypadkach niewłaściwego administrowania głównie ze skarg, mimo że prowadzi dochodzenia także z własnej inicjatywy (zob. następna sekcja).

2.2 Podstawy prawne działalności Rzecznika Praw Obywatelskich

Zmiany w podstawach prawnych wynikające z traktatu lizbońskiego

Traktat lizboński wszedł w życie dnia 1 grudnia 2009 r. Art. 195 Traktatu WE dotyczący Rzecznika to obecnie art. 228 TFUE. Uprawnienia Rzecznika zostały rozszerzone z rozpatrywania skarg dotyczących „instytucji lub organów wspólnotowych” na „instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii”. Ma to dwa główne skutki:

1. Ponieważ traktat lizboński znosi strukturę filarów UE, dawny drugi filar (wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa) jest obecnie objęty mandatem Rzecznika.
2. Zgodnie z art. 13 Traktatu o Unii Europejskiej (Traktatu UE) Rada Europejska jest instytucją. Z tego powodu jest teraz objęta mandatem Rzecznika.

Należy również wspomnieć o dwóch dodatkowych zmianach. Art. 228 ust. 1 TFUE precyzuje, że Rzecznik jest „wybierany” a nie „mianowany” przez Parlament Europejski, natomiast art. 228 ust. 4 TFUE przewiduje, że Parlament Europejski reguluje statut Rzecznika, a nie decyduje o nim. ■

1. Karta została pierwotnie ogłoszona w grudniu 2000 r. i ponownie podpisana i ogłoszona 12 grudnia 2007 r. przed podpisaniem 13 grudnia 2007 r. traktatu lizbońskiego, Dz.U. 2007 C 303, s. 1. Traktat lizboński nadaje Karcie tę samą wartość prawną, jaką mają traktaty.

Rzecznik prowadzi działalność zgodnie z art. 228 TFUE (dawny art. 195 Traktatu WE), ze statutem Rzecznika oraz z przepisami wykonawczymi przyjętymi przez Rzecznika na mocy art. 14 statutu. W czerwcu 2008 r. Parlament Europejski przyjął decyzję zmieniającą statut Rzecznika ze skutkiem od dnia 31 lipca 2008 r. Dnia 3 grudnia 2008 r. Rzecznik dokonał przeglądu swoich przepisów wykonawczych w celu uwzględnienia tych zmian w statucie i wzięcia pod uwagę doświadczenia nabytego od czasu wprowadzenia ostatnich zmian do przedmiotowych przepisów w 2004 r. Nowe przepisy wykonawcze weszły w życie dnia 1 stycznia 2009 r. Statut Rzecznika Praw Obywatelskich oraz przepisy wykonawcze dostępne są na stronie internetowej Rzecznika (<http://www.ombudsman.europa.eu>). Przepisy wykonawcze dostępne są także w wersji drukowanej w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich.

■ Skargi oraz dochodzenia prowadzone z własnej inicjatywy

Art. 228 TFUE nadaje Rzecznikowi prawo do przyjmowania skarg od każdego obywatela Unii i każdej osoby fizycznej lub prawnej mającej miejsce zamieszkania lub statutową siedzibę w państwie członkowskim. Rzecznik ma także prawo wszczynania dochodzeń z własnej inicjatywy. Korzystając z prawa do własnej inicjatywy Rzecznik może badać ewentualne przypadki niewłaściwego administrowania zgłoszone przez osobę nieuprawnioną do składania skarg. W takich przypadkach przyjęty przez Rzecznika sposób postępowania zakłada zapewnienie danej osobie takich samych możliwości proceduralnych w trakcie dochodzenia, jakie byłyby dostępne, gdyby sprawa była rozpatrywana jako skarga. Decyzję o skorzystaniu z prawa do własnej inicjatywy Rzecznik podejmuje zazwyczaj indywidualnie w poszczególnych sprawach. W 2009 r. nie wszczęto żadnych tego typu dochodzeń z własnej inicjatywy.

Protokół ustaleń z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI)

W Sprawozdaniu rocznym 2006 Rzecznik stwierdził, że przy możliwym ograniczeniu środków w przyszłości przewiduje wykorzystanie prawa do własnej inicjatywy w każdym przypadku, gdy jedyną przyczyną niewszczęcia dochodzenia w sprawie skargi zarzucającej niewłaściwe administrowanie przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) w zakresie pożyczek poza UE (pożyczek zewnętrznych) jest fakt, iż skarżący nie jest obywatelem bądź mieszkańcem Unii. W swojej rezolucji z dnia 25 października 2007 r. Parlament Europejski z zadowoleniem przyjął deklarację Rzecznika i wezwał go do rozważenia przyjęcia protokołu ustaleń z EBI.

Protokół ustaleń³ został podpisany przez Rzecznika i prezesa EBI dnia 9 lipca 2008 r. Celem tego porozumienia jest poprawa ochrony stron zainteresowanych przed niewłaściwym administrowaniem w odniesieniu do działań EBI. Przewiduje ono, że ochrona stron zainteresowanych będzie rozszerzona na osoby, które nie są obywatelami lub rezydentami UE lub nie mają miejsca zamieszkania czy statutowej siedziby na terenie UE. ■

Ponadto Rzecznik może również wykorzystać prawo do dochodzenia z własnej inicjatywy w razie problemów systemowych w instytucjach. W 2008 r. Rzecznik skorzystał z tego prawa w czterech przypadkach, z których wszystkie dotyczyły Komisji Europejskiej, w tym w następujących przypadkach:

Wnioski obywateli o dostęp do dokumentów związanych z uchybieniem zobowiązaniom państwa członkowskiego

Rzecznik wszczął i zamknął dochodzenie z własnej inicjatywy w sprawie przepisów Komisji dotyczących rozpatrywania wniosków obywateli o dostęp do dokumentów związanych z postępowaniami w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Jego celem było

2. Decyzja Parlamentu Europejskiego 2008/587 z dnia 18 czerwca 2008 r. zmieniająca decyzję 94/262 w sprawie przepisów i ogólnych warunków regulujących wykonywanie funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich; Dz.U. 2008 L 189, s. 25.

3. Protokół ustaleń pomiędzy Europejskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym dotyczący informacji o politykach, normach i procedurach Banku oraz rozpatrywania skarg, w tym skarg od nieobywateli i nierezydentów Unii Europejskiej, Dz.U. 2008 C 244, s. 1.

zagwarantowanie, aby (i) obywatele wiedzieli, jak uzyskać dostęp do dokumentów związanych z uchynieniami oraz aby, (ii) w przypadku odmowy dostępu, byli w stanie dowiedzieć się, czy odmowa jest wynikiem decyzji Komisji czy państwa członkowskiego, a także czy podstawą do tej odmowy jest prawo krajowe czy prawo UE. W trakcie dochodzenia Rzecznik zachęcał również państwa członkowskie do zgłaszania uwag. Rzecznik zamknął to dochodzenie nie stwierdzając niewłaściwego administrowania, zachęcając jednak Komisję do informowania obywateli o tym, że mogą uzyskać dostęp do takich dokumentów po złożeniu wniosku do Komisji lub organów danego państwa członkowskiego bądź też zarówno do Komisji, jak i do organów państwa członkowskiego. Ponadto obywatele mogliby być informowani o tym, że w przypadku złożenia do organów państwa członkowskiego wniosku o dostęp do dokumentów stosuje się prawo krajowe. Komisja mogłaby zawrzeć taką informację na swojej znakomitej, przystępnej dla obywateli stronie internetowej dotyczącej uchynień.

OI/2/2009/MHZ ■

2.3 Mandat Rzecznika

Art. 228 TFUE nadaje Rzecznikowi prawo do przyjmowania skarg, które dotyczą przypadków niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii, z wyjątkiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wykonującego swoje funkcje sądowe. Tym samym skarga nie wchodzi w zakres kompetencji Rzecznika, jeżeli:

- (i) nie dotyczy instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej Unii;
- (ii) dotyczy Trybunału Sprawiedliwości, Sądu lub Sądu do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej wykonujących swoje funkcje sądowe; lub
- (iii) nie dotyczy ewentualnego przypadku niewłaściwego administrowania.

Każdy z tych przypadków omówiono poniżej.

■ Instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii

Mandat Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich obejmuje instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii. Instytucje wymienione są w art. 13 Traktatu UE. Zgodnie z tym artykułem Rada

Mandat Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich obejmuje instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii.

Europejska jest teraz instytucją i z tego powodu objęta jest mandatem Rzecznika.

Nie istnieje definicja ani miarodajna lista organów i jednostek organizacyjnych Unii. Określenie to obejmuje organy ustanowione traktatami, takie jak Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Europejski Bank Centralny, jak również organy ustanowione ustawodawstwem na podstawie tych traktatów, w tym agencje, takie jak Europejska Agencja Środowiska i Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich (Frontex). Ponieważ traktat lizboński znosi strukturę filarów UE, ewentualne niewłaściwe administrowanie w dawnym drugim filarze (wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa) jest obecnie objęte mandatem Rzecznika.

Skargi przeciwko organom publicznym państw członkowskich nie są objęte mandatem Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, nawet jeśli dotyczą one kwestii wchodzących w zakres prawa UE. Wiele spośród tych skarg podlega natomiast mandatowi krajowych i regionalnych rzeczników praw obywatelskich należących do Europejskiej Sieci Rzeczników (zob. sekcja 3.6 poniżej).

Skarga, która nie dotyczy instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej UE

Skarżący twierdził, że greckie organy żądały od niego przedstawienia nieproporcjonalnej liczby certyfikatów i dokumentów, aby mogły uznać jego (niemiecki) dyplom. Uznał także, że organy te nie dotrzymały terminu czterech miesięcy, w ciągu których należy rozpatrzyć

uznanie dyplomu zgodnie z dyrektywą 2005/36/WE. Ponieważ skarga ta dotyczyła greckich organów, a nie instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej Unii, nie wchodziła w zakres kompetencji Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich.

Skarżący zgłosił wcześniej tę sprawę greckiemu Rzecznikowi, który poradził mu złożyć skargę do Komisji Europejskiej. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich wyjaśnił więc skarżącemu, jak należy składać skargę o naruszenie przepisów do Komisji.

2769/2009/BEH (poufne) ■

■ Sądy wykonujące swoje funkcje sądowe

Rzecznik Praw Obywatelskich nie rozpatruje skarg dotyczących Trybunału Sprawiedliwości, Sądu lub Sądu do spraw Służby Publicznej wykonujących swoje funkcje sądowe. Opisana poniżej sprawa stanowi przykład tej zasady.

Skarga dotycząca Trybunału Sprawiedliwości wykonującego swoje funkcje sądowe

Obywatel brytyjski zwrócił się do Rzecznika, twierdząc, że Trybunał Sprawiedliwości nie rozpatrzył kwestii dotyczących prawa europejskiego, które do niego skierował. Twierdził, że fakt, iż Trybunał odmówił udzielenia odpowiedzi na jego pytania, stanowił nadużycie władzy oraz że powinno to być uwzględnione przez jego sędziów przy wydawaniu orzeczenia sądowego.

Przed zwróceniem się do Rzecznika skarżący zapytał Trybunał, czy jego odmowa dotycząca rozpatrzenia kwestii dotyczących prawa europejskiego ze względów wyłącznie proceduralnych nie stanowi naruszenia Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. W odpowiedzi Trybunał stwierdził, że nie ma nic więcej do dodania ponad to, co napisał we wcześniejszym liście do skarżącego.

Rzecznik poinformował skarżącego, że jego skarga nie wchodzi w zakres kompetencji Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, ponieważ dotyczy Trybunału Sprawiedliwości wykonującego swoje funkcje sądowe.

634/2009/BU ■

■ Niewłaściwe administrowanie

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich konsekwentnie twierdzi, że niewłaściwe administrowanie jest szerokim pojęciem, a dobre administrowanie wymaga między innymi przestrzegania przepisów prawa i zasad, w tym praw podstawowych. Należy tu zwrócić uwagę, że Karta praw podstawowych, która jest teraz prawnie wiążąca, określa jako podstawowe prawo obywateli Unii do dobrej administracji (art. 41).

Prawo do dobrej administracji

1. Każdy ma prawo do bezstronnego i sprawiedliwego rozpatrzenia swojej sprawy w rozsądnym terminie przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii.
2. Prawo to obejmuje: (a) prawo każdego do bycia wysłuchanym, zanim zostaną podjęte indywidualne środki mogące negatywnie wpłynąć na jego sytuację; (b) prawo każdego do dostępu do akt jego sprawy, przy poszanowaniu uprawnionych interesów poufności oraz tajemnicy zawodowej i handlowej; (c) obowiązek administracji uzasadniania swoich decyzji.

3. Każdy ma prawo domagania się od Unii naprawienia, zgodnie z zasadami ogólnymi wspólnymi dla praw Państw Członkowskich, szkody wyrządzonej przez instytucje lub ich pracowników przy wykonywaniu ich funkcji.
4. Każdy może zwrócić się pisemnie do instytucji Unii w jednym z języków Traktatów i usi otrzymać odpowiedź w tym samym języku. ■

Prawnie wiążący charakter Karty i wynikająca z niej ochrona sądowa jednostek mogą zwiększyć znaczenie prawa do dobrej administracji. Wysiłki Rzecznika mające na celu promowanie dobrej administracji w interesie publicznym, jak również w zakresie poszukiwania pozasądowych rozwiązań problemów jednostek, mogą również zostać wzmożone.

Parlament Europejski zwrócił się do Rzecznika o sprecyzowanie znaczenia wyrażenia „niewłaściwe administrowanie”. W odpowiedzi w swoim *Sprawozdaniu rocznym 1997* Rzecznik zaproponował następującą definicję:

Do przypadku niewłaściwego administrowania dochodzi wtedy, gdy organ publiczny nie postępuje zgodnie z przepisami lub zasadami dla niego wiążącymi.

nową następującą definicję:

Do przypadku niewłaściwego administrowania dochodzi wtedy, gdy organ publiczny nie postępuje zgodnie z przepisami lub zasadami dla niego wiążącymi.

W 1998 r. Parlament Europejski uchwalił rezolucję, w której pozytywnie przyjął tę definicję. Z wymiany korespondencji między Rzecznikiem a Komisją w roku 1999 wynika, że również Komisja zgodziła się na taką definicję.

Należy jednak zauważyć, że definicja nie ogranicza niewłaściwego administrowania do przypadków, w których przepis lub zasada, które są naruszane, są „prawnie” wiążące. Zasady „dobrego administrowania” wykraczają poza zakres prawa, wymagają bowiem od instytucji UE nie tylko wywiązywania się z obowiązków prawnych, lecz także właściwej obsługi obywateli oraz zapewnienia, by byli oni należycie traktowani i w pełni korzystali z przysługujących im praw. A zatem, podczas gdy sprzeczność z prawem zawsze oznacza niewłaściwe administrowanie, niewłaściwe administrowanie nie jest automatycznie równoznaczne z naruszeniem prawa. Stwierdzenie przez Rzecznika przypadku niewłaściwego administrowania nie sugeruje więc automatycznie zachowania niezgodnego z prawem i podlegającego sankcjom sądowym⁴.

Pojęcie niewłaściwego administrowania jest jednak ograniczone. Przykładowo Rzecznik Praw Obywatelskich zawsze uważał, że działalność polityczna Parlamentu Europejskiego nie stanowi źródła przypadków ewentualnego złego administrowania. Dlatego też skargi dotyczące decyzji komisji Parlamentu, takich jak Komisja Petycji, wykraczają poza kompetencje Rzecznika.

Skarga, która nie dotyczyła niewłaściwego administrowania

Skarżący był kierowcą ciężarówki kursującym na długich dystansach od 13 lat. Zarzucał on w skardze, że po wejściu w życie europejskich zasad dotyczących organizacji czasu pracy w zakresie transportu drogowego jego warunki pracy uległy znacznemu pogorszeniu. Skarżący twierdził w szczególności, że narzucenie maksymalnej liczby godzin pracy w tygodniu i obowiązek wracania do domu co dwa tygodnie zmniejszyły jego dochody i skróciły czas wolny, a także zwiększyły jego wydatki.

Ponieważ skarga nie dotyczyła niewłaściwego administrowania, doradzono skarżącemu rozważenie skierowania petycji do Parlamentu.

2543/2009/FS ■

4. Zob. w tym kontekście wyrok Sądu z dnia 28 października 2004 r. w sprawach połączonych T-219/02 i T-337/02, *Herrera przeciwko Komisji*, punkt 101 oraz wyrok Sądu z dnia 4 października 2006 r. w sprawie T-193/04 R, *Hans-Martin Tillack przeciwko Komisji*, punkt 128.

■ Kultura obsługi

Bardzo istotne jest, aby uznać, że kultura obsługi obywateli stanowi integralną część dobrej administracji. Nie należy jej mylić z kulturą obwiniania, która zachęca do przyjmowania postawy defensywnej. (W związku z tym należy zauważyć, że dochodzenia prowadzone przez Rzecznika nie mają charakteru procedury dyscyplinarnej czy wstępnego postępowania dyscyplinarnego dotyczącego urzędników.)

Realizowana przez Rzecznika strategia propagowania kultury obsługi obejmuje nie tylko różne inicjatywy proaktywne, lecz także dotyczy rozpatrywania skarg. Istotnym elementem kultury obsługi jest konieczność przyznawania się do popełnianych błędów i w miarę możliwości ich naprawianie. Bezzwłoczne przeprosiny mogą w zupełności wystarczyć do usatysfakcjonowania skarżącego lub przynajmniej pozwolić na uniknięcie konieczności wystosowania przez Rzecznika formalnej uwagi krytycznej pod adresem danej instytucji.

W bardziej złożonych sprawach, w których Rzecznik dokonuje wstępnego ustalenia, że zaszło niewłaściwe administrowanie, próbuje on, gdzie to możliwe, promować polubowne rozwiązanie do przyjęcia zarówno przez skarżącego, jak i daną instytucję. Należy jednak mieć na uwadze, że odpowiednie postanowienia statutu (art. 3 ust. 5⁵) i przepisów wykonawczych (art. 6.1⁶) mają zastosowanie jedynie w przypadku domniemanego niewłaściwego administrowania, którego wyeliminowanie wydaje się możliwe.

■ Europejski Kodeks Dobrej Praktyki Administracyjnej

Dnia 6 września 2001 r. Parlament Europejski zatwierdził Europejski Kodeks Dobrej Praktyki Administracyjnej, który powinien być przestrzegany przez instytucje Unii Europejskiej, ich administracje oraz urzędników w kontaktach z obywatelami. Kodeks uwzględnia zasady europejskiego prawa administracyjnego zawarte w orzecznictwie trybunałów Unii i czerpie inspirację z ustawodawstwa krajowego. Parlament wezwał także Rzecznika do stosowania Kodeksu w trakcie badania skarg i prowadzenia dochodzeń z własnej inicjatywy.

Rzecznik z ogromnym zadowoleniem przyjmuje decyzję Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z lipca 2009 r. o przyjęciu Europejskiego Kodeksu Dobrej Praktyki Administracyjnej (zob. sekcja 4.1 poniżej).

2.4 Dopuszczalność skarg i podstawy do wszczęcia dochodzenia

Aby Rzecznik mógł wszcząć dochodzenie, skarga złożona przez uprawnionego skarżącego musi spełnić dalsze kryteria dopuszczalności. Kryteria te, podane w odpowiednim artykule statutu, są następujące:

1. skarga musi umożliwić identyfikację osoby, która ją złożyła, oraz przedmiotu skargi (art. 2 ust. 3);
2. Rzecznik nie może interweniować w postępowaniach wszczętych przed sądem ani kwestionować zasadności orzeczeń sądowych (art. 1 ust. 3);
3. skarga musi zostać wniesiona w terminie dwóch lat od daty stwierdzenia przez osobę ją składającą stanu faktycznego, który jest przedmiotem skargi (art. 2 ust. 4);

5. „W miarę możliwości Rzecznik Praw Obywatelskich poszukuje wspólnie z zainteresowaną instytucją lub organem rozwiązania pozwalającego na wyeliminowanie niewłaściwego administrowania i na pozytywne rozstrzygnięcie skargi.”

6. „Jeśli Rzecznik Praw Obywatelskich znajdzie dowody niewłaściwego administrowania, we współpracy z instytucją, której skarga dotyczy, podejmie on jak najszerzej zakrojone działania mające na celu znalezienie polubownego rozwiązania eliminującego niewłaściwe administrowanie i satysfakcjonujące skarżącego.”

4. skarga musi być poprzedzona odpowiednimi działaniami administracyjnymi podjętymi w stosunku do zainteresowanych instytucji i organów (art. 2 ust. 4); oraz
5. skargi do Rzecznika dotyczące stosunku pracy między instytucjami i organami a ich urzędnikami i innymi pracownikami są dopuszczalne jedynie wówczas, gdy zainteresowana osoba wyczerpała wszystkie możliwości przedkładania wewnętrznych administracyjnych zażaleń i skarg (art. 2 ust. 8).

Skarga niepoprzedzona podjęciem odpowiednich działań administracyjnych

Obywatel Niemiec, który próbował uzyskać dostęp do dokumentów Rady, złożył skargę do Rzecznika twierdząc, że odpowiedź, którą otrzymał od Rady, była napisana w języku angielskim, mimo że złożył wniosek w języku niemieckim. Stwierdził również, że uzasadnienie Rady dotyczące wydłużenia terminu udzielania odpowiedzi o 15 dni roboczych nie było zgodne z rozporządzeniem 1049/2001 w sprawie publicznego dostępu do dokumentów. Skarżący przekazał swoją skargę do Rady, która w odpowiedzi wysłała mu niemieckie tłumaczenie wcześniej przesłanej odpowiedzi na wniosek. Skarżący wycofał swoją skargę dotyczącą języka, ale podtrzymał drugi zarzut.

Fakt, iż skarżący zwrócił się do Rady i do Rzecznika w tym samym czasie (19 października 2009 r.) sprawił, że skarga nie spełniała kryterium dopuszczalności. Rzecznik oświadczył, że Rada potrzebuje rozsądnego terminu, aby zbadać kwestię podniesioną przez skarżącego. Stwierdził, że jeśli Rada nie udzieli satysfakcjonującej odpowiedzi przed drugim tygodniem listopada 2009 r., skarga może zostać ponownie złożona.

2596/2009/CH ■

Art. 228 TFUE stanowi, że Rzecznik „przeprowadza dochodzenia, które uważa za uzasadnione”. Aby oszczędzić stronom skarżącym niepotrzebnych rozczarowań i zapewnić jak najlepsze wyko-

33 % dopuszczalnych skarg rozpatrywanych w 2009 r. uznano za pozbawione podstaw do wszczęcia dochodzenia.

rzystanie zasobów, uważnie analizuje się wszystkie dopuszczalne skargi pod kątem szans na zakończenie dochodzenia przydatnym wynikiem. Jeżeli nie ma takiej szansy, Rzecznik zamyka sprawę z powodu braku wystarczających podstaw do wszczęcia docho-

dochodzenia. Rzecznik zazwyczaj uznaje również, że jeżeli skargę rozpatrywała już Komisja Petycji Parlamentu Europejskiego, nie ma podstaw do rozpoczęcia dochodzenia, chyba że przedłożone zostaną nowe dowody. 33 % dopuszczalnych skarg rozpatrywanych w 2009 r. uznano za pozbawione podstaw do wszczęcia dochodzenia. Jeżeli Rzecznik uzna, że nie ma podstaw do wszczęcia dochodzenia, informuje o tym skarżącego, a także, w niektórych przypadkach, wysyła anonimową wersję tej decyzji do instytucji, której skarga dotyczy.

2.5 Procedury Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich

Wszystkie skargi przesyłane do Rzecznika są rejestrowane i ich otrzymanie pisemnie potwierdzane, zwykle w ciągu jednego tygodnia od ich otrzymania. W potwierdzeniu informuje się skar-

Wszystkie skargi przesyłane do Rzecznika są rejestrowane i ich otrzymanie pisemnie potwierdzane, zwykle w ciągu jednego tygodnia od ich otrzymania.

żącego o procedurze oraz numerze referencyjnym, a także podaje się nazwisko i numer telefonu osoby zajmującej się skargą.

Skarga jest analizowana w celu ustalenia, czy należy wszczęść dochodzenie i zwykle w ciągu miesiąca skarżący otrzymuje informację o wyniku analizy. Jeśli nie zostaje wszczęte dochodzenie,

skarżącemu podaje się powody takiej decyzji. W miarę możliwości skarga jest przekazywana do innego organu lub skarżącemu doradza się kontakt z właściwą instytucją.

W czasie dochodzenia skarżący jest informowany o każdym kolejnym działaniu. Kiedy Rzecznik podejmuje decyzję o zamknięciu dochodzenia, informuje skarżącego o wynikach dochodzenia

i o swoich wnioskach. Decyzje Rzecznika nie są prawnie wiążące i nie stwarzają praw lub zobowiązań prawnie wiążących dla skarżącego bądź danej instytucji.

■ Uprozczone procedury dochodzeniowe

Zamiast podejmować dochodzenie w sprawie ewentualnego niewłaściwego administrowania w formie pisemnej, Rzecznik, za zgodą i przy współpracy zaangażowanej instytucji, stosuje nieformalne elastyczne procedury w celu szybkiego rozwiązania danego problemu.

W 2009 r. rozstrzygnięto 114 spraw, w przypadku których dzięki interwencji Rzecznika uzyskano szybką odpowiedź na korespondencję pozostającą do tej pory bez odpowiedzi (zob. szczegółowy opis procedury w sekcji 2.9 *Sprawozdania rocznego 1998*). Uproszczoną procedurę zastosowano także, np. w przypadku następujących spraw:

Komisja wypłaca zaległy dodatek i odpowiada na wniosek o udzielenie informacji

Zauważywszy, że dodatek na dziecko, jaki Komisja wypłacała jej przez trzy miesiące był zbyt niski, skarżąca zwróciła się z wnioskiem o udzielenie informacji na temat wysokości dodatku, jaki powinna otrzymywać od Komisji na każde ze swoich dzieci. Następnie, w swojej skardze do Rzecznika utrzymywała, że Komisja nie odpowiedziała na jej prośbę. Twierdziła, że Komisja powinna jej wypłacić zaległe dodatki.

Stosując uproszczoną procedurę, służby Rzecznika skontaktowały się z Komisją, prosząc o rozwiązanie tej kwestii. Komisja odpowiedziała pozytywnie i podjęła decyzję o wypłaceniu 2 400 EUR, czyli kwoty zaległych dodatków. Komisja odpowiedziała również szczegółowo na prośbę skarżącej o informacje na temat wysokości dodatku na dziecko. Skarżąca podziękowała Rzecznikowi za jego szybką interwencję zakończoną sukcesem.

2248/2009/MF ■

■ Wszczęcie dochodzenia

W przypadku, gdy Rzecznik podejmie decyzję o otwarciu pisemnego dochodzenia, pierwszym etapem jest przesłanie skargi do danej instytucji i prośba o przesłanie Rzecznikowi opinii, zwykle w terminie trzech miesięcy. W 2004 r. Parlament Europejski i Komisja zgodziły się przyjąć krótszy, dwumiesięczny termin w przypadku skarg dotyczących odmowy dostępu do dokumentów.

■ Uczciwa procedura

Zasada uczciwej procedury wymaga, aby decyzja Rzecznika dotycząca skargi nie uwzględniała informacji zawartych w dokumentach dostarczonych przez skarżącego lub instytucję UE, chyba, że druga strona miała możliwość wglądu do dokumentów i wyrażenia swojej opinii.

Rzecznik przesyła zatem opinię instytucji do skarżącego z prośbą o przedstawienie uwag. Ta samą procedurę stosuje się, gdy konieczne jest prowadzenie dalszego dochodzenia w sprawie skargi.

Ani Traktat, ani statut nie przewidują odwołań lub innych rozwiązań wobec decyzji Rzecznika dotyczących rozpatrzenia lub wyniku skargi. Niemniej jednak, jak wszystkie inne instytucje UE, Rzecznik podlega powództwu o odszkodowanie na podstawie art. 340 TFUE. Co do zasady, można wnieść powództwo o odszkodowanie przeciwko Rzecznikowi do Sądu Pierwszej Instancji na podstawie domniemanego niewłaściwego rozpatrzenia przez niego skargi⁷.

7. Zob. np. wyrok Sądu w sprawie T-412/05 *M przeciwko Rzecznikowi Praw Obywatelskich* [2008] Zb. Orz. II-197.

■ Kontrola akt i przesłuchanie świadków

Art. 3 ust. 2 statutu Rzecznika Praw Obywatelskich nakłada wymóg, aby instytucje UE dostarczały Rzecznikowi wszelkich informacji, których zażąda, i umożliwiały mu dostęp do odpowiednich akt. W następstwie zmiany statutu Rzecznika w 2008 r. jednostki te utraciły prawo odmowy udostępnienia dokumentów „umotywowanej należycie uzasadnionymi względami zachowania tajemnicy”.

Prawo Rzecznika do kontroli akt zezwala mu na sprawdzanie kompletności i dokładności informacji dostarczonych przez daną instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną UE. Ważną gwarancję

Prawo Rzecznika do kontroli akt zezwala mu na sprawdzanie kompletności i dokładności informacji dostarczonych przez daną instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną UE.

dla skarżącego i społeczeństwa stanowi zatem fakt, że Rzecznik może prowadzić gruntowne i kompletne dochodzenia. W 2009 r. prawo Rzecznika do kontroli akt instytucji zostało wykorzystane w 23 przypadkach.

Art. 3 ust. 2 statutu zobowiązuje także urzędników i innych pracowników instytucji UE do składania zeznań na wnioszek Rzecznika. Także w tym przypadku w następstwie zmiany statutu urzędnicy UE składający zeznania na wniosek Rzecznika nie są już zobowiązani do wypowiadania się „w imieniu instytucji i zgodnie z otrzymanymi od nich instrukcjami”. Muszą oni jednak nadal przestrzegać odpowiednich zasad regulaminu pracowniczego, a mianowicie obowiązku zachowania tajemnicy służbowej. W 2009 r. nie korzystano z prawa Rzecznika do przesłuchania świadków.

Wymóg zobowiązujący Rzecznika do zachowania poufności dokumentów i informacji został jasno określony i potraktowany bardziej rygorystycznie w zmienionym statucie z 2008 r. Na mocy zmienionego statutu dostęp Rzecznika do informacji lub dokumentów niejawnych, a zwłaszcza do dokumentów sensytywnych w rozumieniu art. 9 rozporządzenia 1049/2001⁸, zależy od zgodności z zasadami bezpieczeństwa instytucji UE, której to dotyczy. Instytucje udzielające informacji lub udostępniające dokumenty niejawne informują Rzecznika o utajnieniu materiałów. Co więcej, Rzecznik powinien uprzednio ustalić z daną instytucją warunki, jakim podlegają informacje lub dokumenty niejawne oraz inne informacje i dokumenty objęte obowiązkiem zachowania tajemnicy służbowej.

W 2009 r. Rzecznik początkowo nie podzielał poglądów Rady na stosowanie przez nią Statutu Rzecznika Praw Obywatelskich. Dotyczyło to w szczególności sposobu przeprowadzania kontroli przechowywanych przez Radę dokumentów zastrzeżonych dla UE (*EU-restraint*). Dnia 14 października 2009 r. Rzecznik uczestniczył w posiedzeniu Grupy Roboczej ds. Informacji, działającej przy Radzie, w celu rozwiązania tego problemu. Posiedzenie było niezwykle efektywne i doprowadziło do szybkiego i satysfakcjonującego obie strony rozwiązania tej kwestii.

■ Jawna procedura

Skargi do Rzecznika są rozpatrywane w sposób jawny, chyba że skarżący prosi o poufność.

Art. 13 przepisów wykonawczych zapewnia skarżącemu prawo do wglądu w akta Rzecznika dotyczące jego skargi. Art. 14 przewiduje publiczny dostęp do dokumentów przechowywanych przez Rzecznika. Decyzja Rzecznika z dnia 3 grudnia 2008 r. zmieniająca przepisy wykonawcze, o której mowa w sekcji 2.2 powyżej, zawiera zmiany w art. 13 i 14, które zostały wprowadzone z myślą o dopasowaniu praktyk Rzecznika do nowych realiów będących wynikiem zmiany statutu.

8. Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, Dz.U. 2001 L 145, s. 43.

A large, stylized, light beige letter 'B' is positioned on the left side of the page, partially cut off by the edge. It has a thick, rounded, and modern design.

Skargi i dochodzenia

ROZDZIAŁ 3 zawiera przegląd skarg i dochodzeń prowadzonych w 2009 r. Na początku przytoczono zbadane skargi. Następnie opisana jest pokrótce praca nad dochodzeniami oraz osiągnięte wyniki i przykłady spraw. Po sekcji dotyczącej spraw modelowych zidentyfikowanych przez Rzecznika zamieszczona jest analiza tematyczna, obejmująca większość istotnych ustaleń prawnych i faktów zawartych w decyzjach Rzecznika z 2009 r. Rozdział kończy się przeglądem spraw, które Rzecznik skierował do innych organów zajmujących się rozpatrywaniem skarg.

3.1 Przegląd zbadanych skarg

W 2009 r. Rzecznik zarejestrował 3 098 skarg¹, natomiast w 2008 r. wpłynęło 3 406 skarg. Łącznie zostało rozpatrzonych 3 119 skarg² w porównaniu do 3 346 skarg w 2008 r. Spośród wszystkich rozpatrzonych skarg 55 % z nich (1 704 skargi) leżało w kompetencjach członka Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Obywatelskich, a 23 % (727 skarg) w kompetencjach Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Opis skarg rozpatrzonych przez innych członków Sieci niż Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich znajduje się na końcu niniejszego rozdziału.

Na podstawie otrzymanych skarg wszczęto łącznie 335 dochodzeń, a dodatkowe cztery zostały wszczęte przez Rzecznika z jego własnej inicjatywy (dla porównania w 2008 r. było to odpowiednio 293 i trzy dochodzenia).

Tabela 3.1: Sprawy rozpatrywane w roku 2009

Skargi zarejestrowane w 2009 r.	3 098
Skargi rozpatrzane w 2009 r.	3 119
Skargi rozpatrywane przez Europejską Sieć Rzeczników	1 704
Skargi w ramach mandatu Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich	727
Z których:	230 niespełniających kryterium dopuszczalności 162 spełniające kryterium dopuszczalności, ale brak podstaw do wszczęcia dochodzenia 335 dochodzeń wszczętych na podstawie skarg
Dochodzenia wszczęte na podstawie skarg	335
Dochodzenia wszczęte z własnej inicjatywy	4
Dochodzenia zamknięte	318
Z których:	182 z 2009 r. (57 %) 80 z 2008 r. (25 %) 56 z poprzednich lat (18 %)

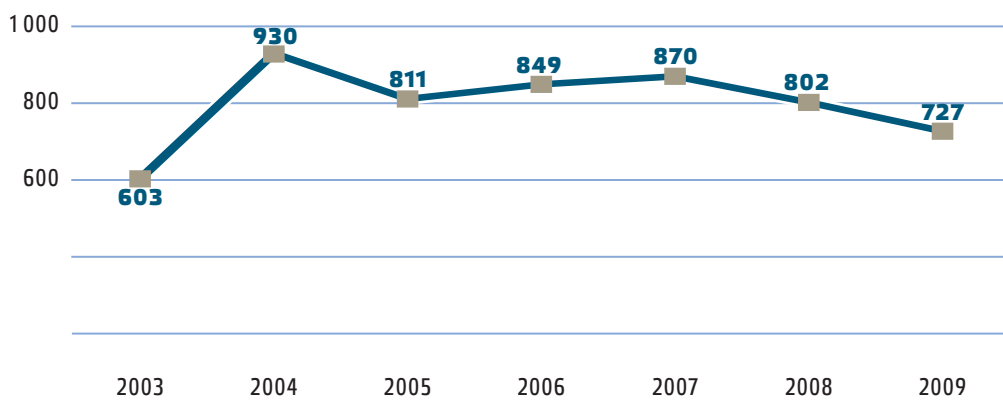
1. W Sprawozdaniu rocznym Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich wykorzystuje się kategorię statystyczną „skargi zarejestrowane” zamiast „skargi otrzymane”, by dokonać rozróżnienia między skargami, które zostały rzeczywiście zarejestrowane w danym roku kalendarzowym a tymi, które zostały otrzymane w tym samym okresie, ale zarejestrowane w kolejnym roku.

2. Kategoria statystyczna „rozpatrzane” oznacza, że analiza mająca ustalić, czy skarga (i) leży w zakresie mandatu Rzecznika, (ii) spełnia kryteria dopuszczalności oraz (iii) stanowi podstawę do wszczęcia dochodzenia, została zakończona. Ze względu na wymagany czas, liczba skarg „rozpatrzonych” w danym roku różni się od liczby skarg „zarejestrowanych” w tym samym roku.

W 2009 r. Rzecznik zamknął 318 dochodzeń (w porównaniu do 355 w 2008 r.), z czego 182 dochodzenia zostały zarejestrowane w 2009 r., 80 w 2008 r., a 56 w poprzednich latach.

Jak pokazuje rys. 3.1³, liczba skarg w ramach mandatu Rzecznika wzrosła w ciągu ostatnich sześciu lat z 603 w 2003 r. do 727 w 2009 r. Najwięcej skarg wpłynęło w 2004 r. – 930, natomiast w 2007 r. ich liczba była niewiele niższa – 870.

Rys. 3.1: Liczba skarg objętych mandatem Rzecznika w latach 2003–2009

Jak pokazuje rys 3.2⁴, liczba skarg poza kompetencjami Rzecznika spadła w 2009 r. do 2 392, co stanowi najniższą wartość od 2003 r., kiedy liczba ta wyniosła 1 768. Rzecznik będzie kontynuował wysiłki mające na celu zredukowanie liczby skarg znajdujących się poza jego kompetencjami poprzez dostarczanie jasnych informacji, co jest, a co nie jest w jego mocy oraz szybkie kierowanie skarżących do właściwego organu.

Rys. 3.2: Liczba skarg poza kompetencjami Rzecznika w latach 2003–2009

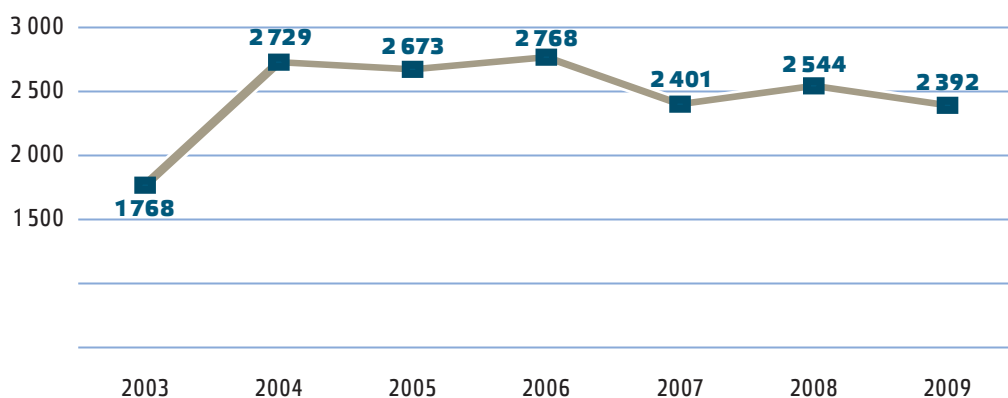

Tabela 3.2 przedstawia przegląd geograficznych źródeł skarg zarejestrowanych w 2009 r. Niemcy – kraj UE o największej liczbie ludności – wniosły największą liczbę skarg. Dalej uplasowały się Hiszpania, Polska i Francja. Biorąc jednak pod uwagę liczbę ludności, najczęściej skarg pochodziło z Malty, Luksemburga, Cypru i Belgii.

3. Należy zauważyć, że w 2005 r. 335 skarg w ramach mandatu Rzecznika dotyczyło tego samego zagadnienia. By umożliwić dokładniejsze porównanie na przestrzeni lat, skargi na rys. 3.1 są liczone odrębnie jedynie do jedenastej skargi włącznie.

4. Należy zauważyć, że w 2006 r. 281 skarg niebędących w kompetencjach Rzecznika dotyczyło tego samego zagadnienia. By umożliwić dokładniejsze porównanie na przestrzeni lat, skargi na rys. 3.2 są liczone odrębnie jedynie do jedenastej skargi włącznie.

Tabela 3.2: Geograficzne pochodzenie skarg zarejestrowanych w 2009 r.

Państwo	Liczba skarg	Procent skarg	Procent ludności UE	Wskaźnik
Luksemburg	29	0,9	0,1	9,4
Malta	25	0,8	0,1	8,1
Cypr	24	0,8	0,2	3,9
Belgia	207	6,7	2,1	3,2
Słowenia	29	0,9	0,4	2,3
Estonia	17	0,5	0,3	1,8
Portugalia	102	3,3	2,1	1,6
Bułgaria	77	2,5	1,6	1,6
Irlandia	40	1,3	0,9	1,4
Hiszpania	389	12,6	9,0	1,4
Litwa	30	1,0	0,7	1,4
Łotwa	20	0,6	0,5	1,3
Grecja	91	2,9	2,3	1,3
Finlandia	42	1,4	1,1	1,2
Austria	62	2,0	1,7	1,2
Polska	235	7,6	7,7	1,0
Czechy	59	1,9	2,1	0,9
Węgry	55	1,8	2,0	0,9
Niemcy	413	13,3	16,6	0,8
Słowacja	27	0,9	1,1	0,8
Szwecja	42	1,4	1,8	0,8
Dania	23	0,7	1,1	0,7
Rumunia	81	2,6	4,4	0,6
Francja	235	7,6	12,8	0,6
Holandia	59	1,9	3,3	0,6
Włochy	183	5,9	11,9	0,5
Wielka Brytania	176	5,7	12,3	0,5
Inne	157	5,1		
Brak informacji	169	5,5		

UWAGA Wskaźnik skarg obliczono, dzieląc odsetek wszystkich skarg z każdego państwa członkowskiego przez odsetek całej ludności UE. Wynik powyżej 1 świadczy o tym, że z danego kraju napływa do Rzecznika więcej skarg niż należałoby oczekiwać, biorąc pod uwagę liczbę ludności. Wszystkie wartości procentowe w tabeli zaokrąglono do jednego miejsca po przecinku.

W 2009 r. 15 państw członkowskich wniosło więcej skarg niż można było oczekiwać, biorąc pod uwagę liczbę ludności, 11 – mniej, a jedno państwo wniosło liczbę skarg odpowiadającą liczbie ludności.

Poniższa mapa ilustruje graficznie prawdopodobieństwo wnoszenia skarg do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich przez obywateli państw członkowskich. Oparta jest na liczbie skarg z każdego państwa członkowskiego odniesionej do liczby ludności tego państwa (zob. wspomniane wyżej wyjaśnienie obliczenia wskaźnika).

Geograficzne pochodzenie skarg zarejestrowanych w 2009 r.

Skargi do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich mogą być składane w każdym z 23 urzędowych języków Traktatu⁵. Zgodnie z umową podpisaną w listopadzie 2006 r. między Rzecznikiem

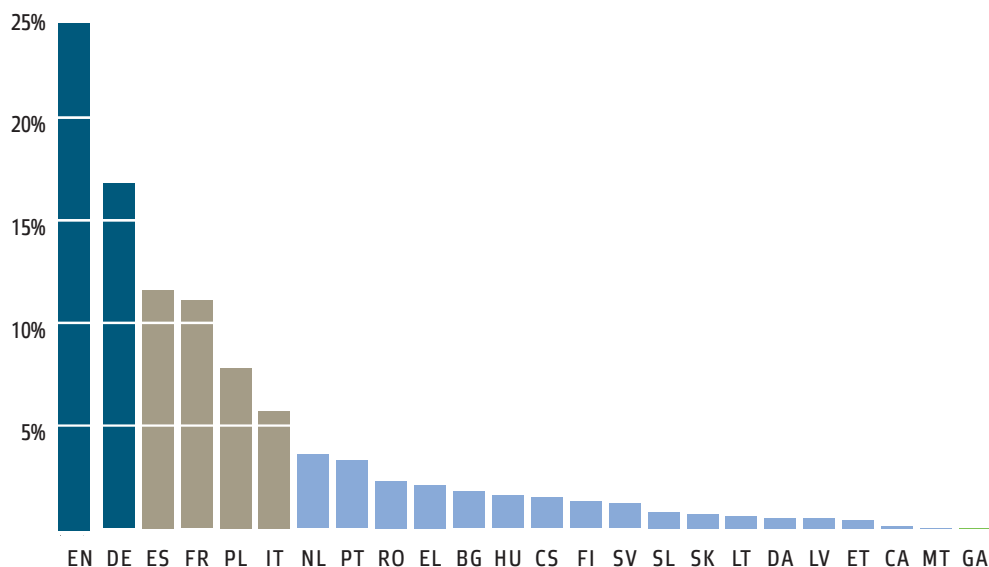
Skargi do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich mogą być składane w każdym z 23 urzędowych języków Traktatu.

Praw Obywatelskich a hiszpańskim rządem obywatele mogą również składać skargi do Rzecznika w każdym z języków urzędowych Hiszpanii (katalońskim/walenckim, galicyjskim i baskijskim)⁶. Jak pokazuje rys. 3.3, w 2009 r. większość skarżących

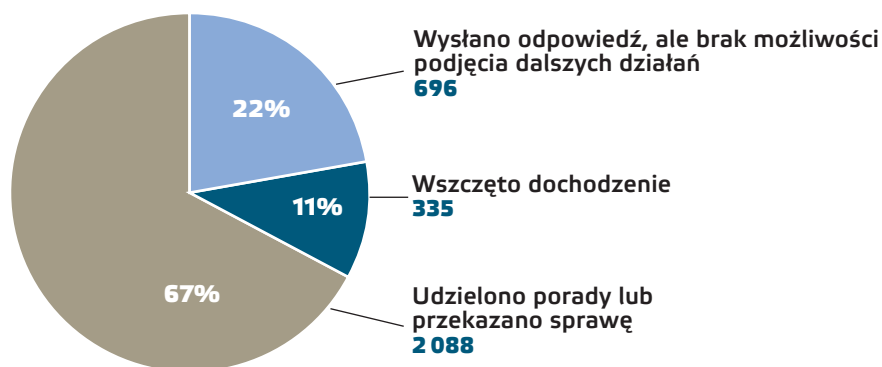
złożyła skargi w języku angielskim, a następnie w niemieckim, hiszpańskim i francuskim. Ograniczona liczba skarg została wniesiona w językach: estońskim, katalońskim, maltańskim i irlandzkim.

5. Bułgarskim, czeskim, duńskim, niderlandzkim, angielskim, estońskim, fińskim, francuskim, niemieckim, greckim, węgierskim, irlandzkim, włoskim, łotewskim, litewskim, maltańskim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, hiszpańskim i szwedzkim.

6. Podpisując tę umowę, Rzecznik dostosował swoją praktykę do wniosków Rady UE z czerwca 2005 r., które przewidują stosowanie tych języków w celu ułatwienia obywatelom hiszpańskim komunikacji z instytucjami UE.

Rys. 3.3: Podział skarg według języków

Jak pokazuje rys. 3.4, w blisko 80 % rozpatrywanych spraw Rzecznik zdołał udzielić pomocy skarżącym wszczynając dochodzenie (11% spraw), przekazując sprawę właściwemu organowi lub doradzając, do którego organu należy się zwrócić (67%). Sekcja 3.6 poniżej zawiera przegląd spraw, które przekazano lub w związku z którymi udzielono skarżącemu porady. W przypadku 22 % spraw rozpatrywanych w 2009 r. skarżącemu wysłano odpowiedź, ale Rzecznik uznał, że nie były możliwe dalsze działania. W niektórych przypadkach powodem było niewskazanie przez skarżącego na kogo lub na co chce wnieść skargę.

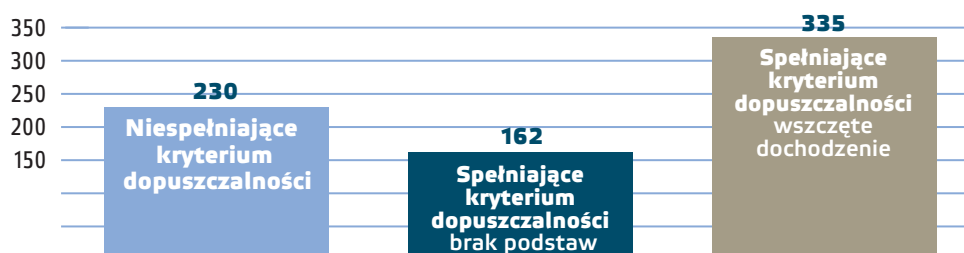
Rys. 3.4: Rodzaj działań podjętych przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich po otrzymaniu skarg

UWAGA Na powyższym rysunku przedstawiono 215 skarg zarejestrowanych pod koniec 2008 r., które zostały rozpatrzone w 2009 r., a pominięte są 94 skargi zarejestrowane pod koniec 2009 r., które były wciąż rozpatrywane w końcu roku celem ustalenia, jakie działania należy podjąć.

3.2 Analiza wszczętych dochodze⁷

Wszystkie skargi objęte mandatem Rzecznika były wcześniej analizowane pod kątem ustalenia dopuszczalności. 230 spośród 727 skarg wchodzących w zakres kompetencji Rzecznika zostało uznanych za niespełniające kryterium dopuszczalności, a w przypadku kolejnych 162, które spełniały kryterium dopuszczalności, Rzecznik nie znalazł podstaw do wszczęcia dochodzenia.

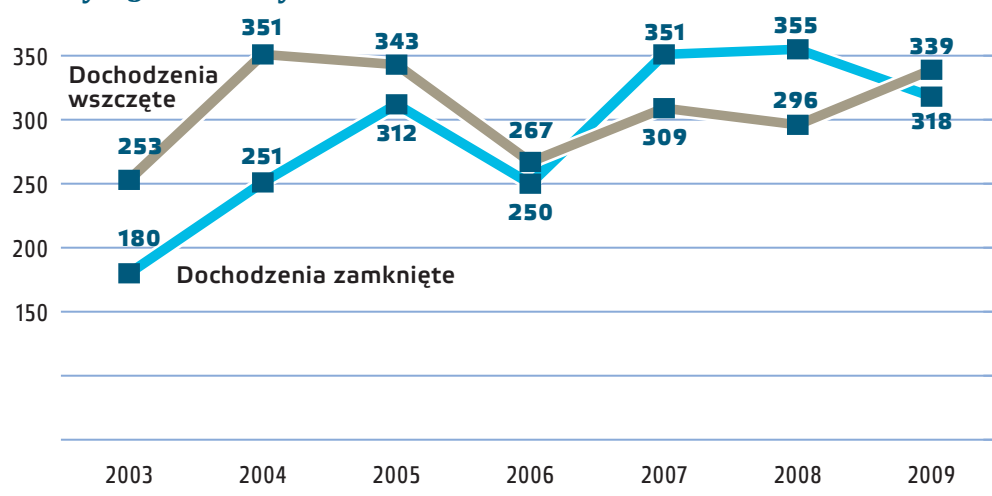
Rys. 3.5: Skargi objęte mandatem Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich

Na podstawie skarg w ciągu roku wszczęto ogółem 335 nowych dochodzeń. Oznacza to wzrost o 14 % w stosunku do roku 2008. Rzecznik wszczął również trzy dochodzenia z własnej inicjatywy.

Jak pokazuje rys. 3.6, liczba dochodzeń wszczętych w 2009 r. jest niewiele niższa od wysokiej liczby wszczętych dochodzeń osiągniętej w 2004 r. (351) i 2005 r. (343). Zamknięte dochodzenia zostały omówione w sekcji 3.3 poniżej.

Rys. 3.6: Zmiany w liczbie dochodzeń

Ogółem 84 % skarg prowadzących do dochodzeń zostało wniesionych przez pojedynczych obywateli, zaś 16 % przez przedsiębiorstwa i stowarzyszenia.

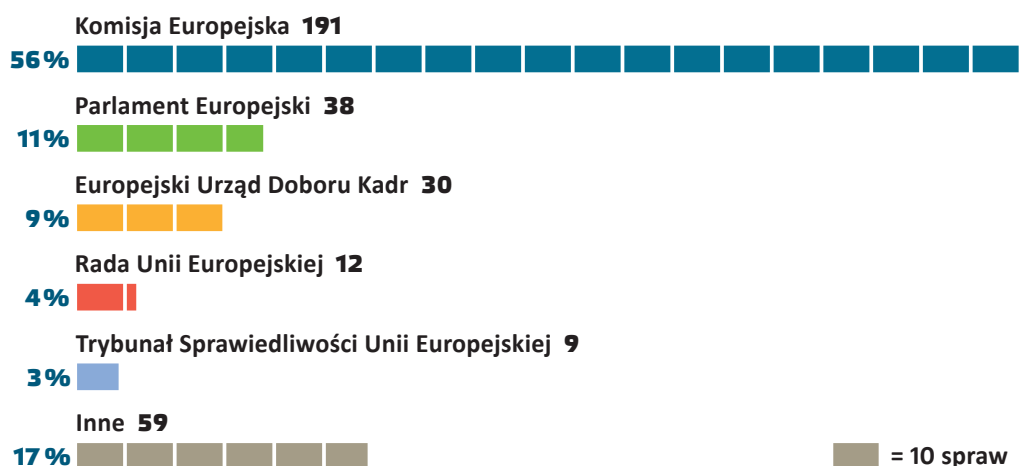
Tabela 3.3: Źródło skarg prowadzących do dochodzeń

Pojedynczy obywatele	84 % (283)
Przedsiębiorstwa i stowarzyszenia	16 % (52)

7. Podobnie jak w *Sprawozdaniu rocznym 2008* analiza w tej części oparta jest na liczbie dochodzeń wszczętych w 2009 r., nie zaś – jak w poprzednich latach – na całkowitej liczbie dochodzeń rozpatrywanych w ciągu roku (tj. zawierającej sprawy przeniesione z poprzednich lat). Ta nowa metoda obliczeń statystycznych powinna lepiej obrazować tendencje rok po roku.

Większość dochodzeń wszczętych przez Rzecznika w 2009 r. dotyczyła Komisji Europejskiej (56 %). Ponieważ Komisja jest główną instytucją UE podejmującą decyzje mające bezpośredni wpływ na obywateli, jest rzeczą naturalną, że stanowi główny obiekt ich skarg. Należy jednak zauważyć, że podczas gdy liczba bezwzględna wszczętych dochodzeń dotyczących Komisji spadła (ze 195 w 2008 r. do 191 w 2009 r.), to liczba wszczętych dochodzeń dotyczących Parlamentu, Europejskiego Urzędu Doboru Kadr (EPSO), Rady i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wzrosła (odpowiednio o 10, 10, 2 i 6 dochodzeń). W odniesieniu do Trybunału warto wspomnieć, że dochodzenia Rzecznika nie mogą dotyczyć działalności sądowniczej Trybunału. Przedmiotem kolejnych 59 dochodzeń⁸ były dwadzieścia trzy inne instytucje, organy i jednostki organizacyjne UE.

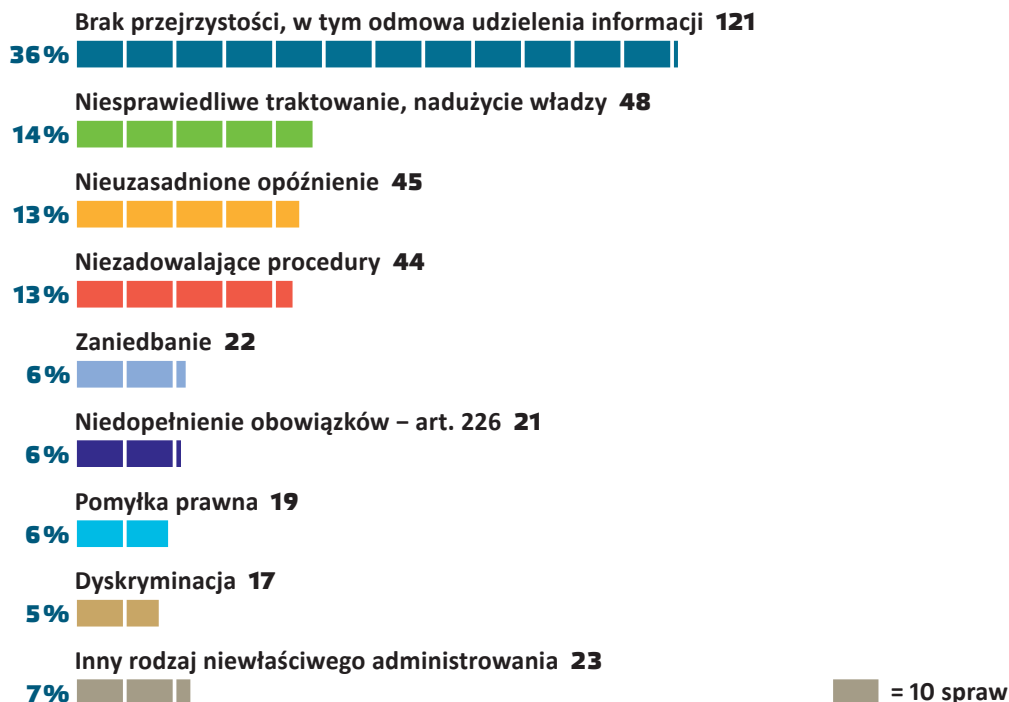
Rys. 3.7: Instytucje, organy i jednostki organizacyjne UE objęte dochodzeniami

Główne zarzuty dotyczące niewłaściwego administrowania w dochodzeniach wszczętych w 2009 r. to: brak przejrzystości, w tym odmowa udzielenia informacji (36 % dochodzeń), niesprawiedliwe traktowanie lub nadużycie władzy (14 %), nieuzasadnione opóźnienie (13 %), niezadowolający tryb postępowania (13 %), zaniedbanie (6 %), niedopełnienie obowiązków czyli niewypełnienie przez Komisję Europejską roli „strażnika Traktatu” wobec państw członkowskich (6 %), pomyłki prawne (6 %) oraz dyskryminacja (5 %).

8. Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (6), Komitet Regionów Unii Europejskiej (6), Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego (5), Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego (5), Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (4), Europejskie Kolegium Policyjne (3), Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (3), Europejski Bank Inwestycyjny (3), Europejska Agencja Leków (3), Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (3), Europol (3), Europejski Trybunał Obrachunkowy (2), Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (2), Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (2), Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej (1), Europejski Bank Centralny (1), Europejska Agencja Chemikaliów (1), Europejska Agencja Obrony (1), Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej (1), Eurojust (1), Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich UE (1), Urząd Publikacji Unii Europejskiej (1), Agencja Wykonawcza ds. Transeuropejskiej Sieci Transportowej (1).

Rys. 3.8: Główne zarzuty dotyczące niewłaściwego administrowania

UWAGA W niektórych przypadkach w ramach tego samego dochodzenia badano zarzuty dotyczące dwóch lub więcej rodzajów niewłaściwego administrowania. Z tego względu suma danych wyrażonych w procentach przekracza 100 %.

3.3 Wyniki dochodzeń Rzecznika

Jak pokazuje powyższy rys. 3.6, w 2009 r. Rzecznik zamknął 318 dochodzeń, z czego 311 dotyczyło skarg, a siedem zostało wszczętych przez Rzecznika z jego własnej inicjatywy.

Większość dochodzeń zamkniętych przez Rzecznika w 2009 r. zamknięto w ciągu jednego roku (70 %). Ponad połowę dochodzeń (55 %) zamknięto w ciągu trzech miesięcy. Liczba ta zawiera sprawy, które Rzecznik był w stanie rozpatrzyć bardzo szybko, na przykład telefonując do danej instytucji w celu zaproponowania rozwiązania⁹ (zob. sekcja 2.5 powyżej). Blisko 80 % dochodzeń zamknięto w ciągu 18 miesięcy, zaś pozostałe sprawy trwały dłużej w związku z ich złożonością lub opóźnieniami. Sprawy zamykano przeciętnie w ciągu dziewięciu miesięcy. W tej kwestii nastąpiła znaczna zmiana (średnia w 2008 r. wynosiła 13 miesięcy), co odzwierciedla cel ustanowiony w *Sprawozdaniu rocznym 2008* polegający na dalszej poprawie działalności instytucji w 2009 r. poprzez skrócenie czasu potrzebnego na zamknięcie sprawy przy jednoczesnej poprawie standardów jakości. Ta poprawa wynika głównie z faktu, że ukończone zostały dodatkowe prace związane ze znaczącym wzrostem liczby skarg od 2004 r.

Tabela 3.4: Sprawy zamknięte w 2009 r. po przeprowadzonych dochodzeniach

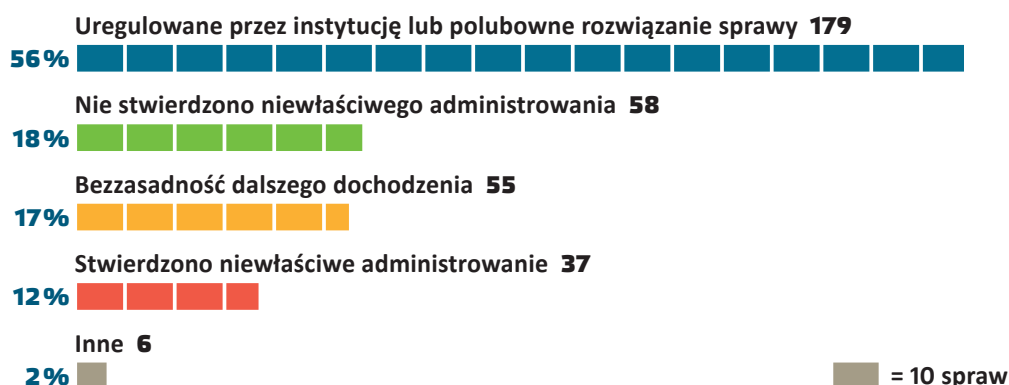
Przeciętny czas trwania dochodzenia	9 miesięcy
Sprawy zamknięte w ciągu 3 miesięcy	55 %
Sprawy zamknięte w ciągu 12 miesięcy	70 %
Sprawy zamknięte w ciągu 18 miesięcy	81 %

UWAGA Powyższe liczby oparte są na miesiącu mającym 30 dni. Należy również zauważyć, że wartości procentowe przedstawiają dane skumulowane.

⁹ Zawiera również sprawy, w których Rzecznik przeprowadziłby pełne dochodzenie, gdyby skarżący nie wycofał skargi, i takie, w których Rzecznik nie mógł kontynuować dochodzenia w związku z decyzją skarżącego, by wnieść sprawę do Trybunału.

Jak pokazuje rys. 3.9 pozytywny wynik dla skarżącego został uzyskany w 179 sprawach zamkniętych w 2009 r. (56 % łącznej liczby). Sprawy te zostały załatwione przez instytucję lub zakończone rozwiązaniem polubownym. Porównywalna liczba za 2008 r. to 129 spraw. Kolejnych 55 spraw zostało wyjaśnionych, w związku z czym dalsze dochodzenie nie było konieczne, zaś w 58 sprawach Rzecznik nie stwierdził przypadku niewłaściwego administrowania. Rzecznik stwierdził, że niewłaściwe administrowanie miało miejsce w przypadku 37 spraw. W dwóch z tych spraw zainteresowane instytucje przyjęły zalecenia wstępne wystosowane przez Rzecznika, zaś uwagi krytyczne przekazano w przypadku 35 spraw (zob. rys. 3.10). Szczegółowe wyniki dochodzenia przedstawiono poniżej¹⁰.

Rys. 3.9: Wyniki dochodzeń zamkniętych

UWAGA W niektórych przypadkach dochodzenie zamknięto z dwóch lub więcej przyczyn. Z tego względu suma danych wyrażonych w procentach przekracza 100 %.

■ Sprawy, w których nie stwierdzono niewłaściwego administrowania

W 2009 r. zamknięto 58 spraw, nie stwierdziwszy niewłaściwego administrowania. Dla skarżącego nie musi to oznaczać negatywnego zakończenia sprawy, gdyż odnosi on korzyści, otrzymując od danej instytucji lub organu pełne wyjaśnienie podjętych działań, jak również niezależną analizę sprawy opracowaną przez Rzecznika. Jednocześnie takie stwierdzenie służy jako konkretny dowód, że dana instytucja lub organ postąpiły zgodnie z zasadami dobrej administracji.

→→→ Komisja pomaga rozstrzygnąć sprawę dotyczącą praw pasażerów linii lotniczych

Pasażer z Niemiec zmuszony był samodzielnie zorganizować swoją podróż z Madagaskaru przez Paryż do Niemiec, ponieważ linie lotnicze Air France odwołały jego lot z powodu strajku. Pasażer twierdził, że nie otrzymał żadnej pomocy czy odszkodowania ani od linii lotniczych ani od Dyrekcji Generalnej ds. Lotnictwa Cywilnego (DGAC) – odpowiedzialnego francuskiego organu nadzorczego – z którym nie mógł się porozumieć z powodu problemów natury językowej. Skarżący zwrócił się o pomoc do Komisji, jednak nie był zadowolony z udzielonej przez nią odpowiedzi. W skardze do Rzecznika niemiecki pasażer powołał się na niezapewnienie przez Komisję właściwego stosowania przez państwa członkowskie przepisów dotyczących odszkodowania i pomocy przysługującej pasażerom w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów.

Rzecznik stwierdził, że Komisja aktywnie śledziła rozwój sprawy skarżącego, upewniając się, że DGAC podjęła niezbędne środki. W międzyczasie linie lotnicze wypłaciły pasażerowi

10. Poniższa analiza oparta jest na dochodzeniach zamkniętych w 2009 r. Jeśli dochodzenie dotyczyło więcej niż jednego zarzutu lub roszczenia, mogły one prowadzić Rzecznika do różnych wniosków.

odszkodowanie. Rzecznik z zadowoleniem przyjął zapowiedź Komisji dotyczącą pomocy dla krajowych organów nadzorczych w redukowaniu barier językowych stojących przez europejskimi podróżnymi, którzy napotkają na problem.

2980/2008/GG ■

Dalsze uwagi

Nawet w sytuacji, gdy Rzecznik nie stwierdzi niewłaściwego administrowania lub zadecyduje, że nie ma podstaw do kontynuowania dochodzenia, może on przedstawić dalsze uwagi, jeśli daje to możliwość poprawienia jakości administracji. Dalsza uwaga nie powinna zatem być uznawana za krytykę pod adresem instytucji, do której jest skierowana, lecz raczej za radę, w jaki sposób usprawnić konkretną praktykę w celu poprawienia jakości usług dostarczanych obywatelom. W 2009 r. Rzecznik sformułował dalsze uwagi ogółem w 28 sprawach, w tym w następującej:

Domniemane naruszenie poufności w sprawie dotyczącej Ryanair/Aer Lingus

Komisja przeprowadziła dochodzenie w sprawie propozycji połączenia Ryanair i Aer Lingus i orzekła, że fuzja ta byłaby niezgodna ze wspólnym rynkiem. Ryanair stwierdziło, że Komisja naruszyła nałożony na nią obowiązek ochrony poufności informacji bardzo poufnych zawartych w szeregu dokumentów dotyczących postępowania, z pismem zgłaszającym zastrzeżenia (*Statement of Objections*) włącznie.

Rzecznik zauważył, że pismo zgłaszające zastrzeżenia zostało ujawnione prasie. Stanowiło to poważne naruszenie poufności. Rzecznik uznał jednak, że nie można zakładać, iż źródłem przecieku była Komisja, zważywszy że w posiadaniu poufnej wersji pisma *Statement of Objections* były również krajowe organy ds. konkurencji.

Rzecznik zachęcił zatem Komisję do zbadania, wraz krajowymi organami ds. konkurencji, możliwości przyjęcia odpowiednich mechanizmów zapewnienia bezpiecznego przekazywania poufnych informacji i dokumentów. Rzecznik sporządził dalszą uwagę odnośnie do tego zagadnienia.

1342/2007/FOR ■

■ Sprawy rozwiązane przez instytucję i rozwiązania polubowne

W miarę możliwości Rzecznik próbuje osiągnąć pozytywny wynik zadowalający zarówno dla skarżącego, jak i dla instytucji, przeciw której wniesiono skargę. Współpraca instytucji UE jest zasadniczym warunkiem osiągania takich rozwiązań, które przyczyniają się do poprawy stosunków między instytucjami a obywatelami oraz dzięki którym można uniknąć kosztownych i czasochłonnych sporów sądowych.

W 2009 r. 166 spraw rozwiązały same instytucje lub organy w następstwie skargi do Rzecznika¹¹.

Komisja przeprosza za opóźnienie

Skarżący kierował badaniami przeprowadzanymi dla Komisji przez kilka przedsiębiorstw i organizacji. W ustalonym terminie trzech miesięcy skarżący przedłożył sprawozdanie końcowe, sprawozdania finansowe oraz inne wymagane dokumenty. Komisja potwierdziła otrzymanie sprawozdania, ale nie zapłaciła salda pozostałego do spłaty. Na pierwsze z kilku ponagleń ze strony skarżącego Komisja odpowiedziała, podając jako powody opóźnienia okres urlopowy i problemy z liczbą spraw do załatwienia. Wtedy skarżący zwrócił się do Rzecznika twierdząc, że Komisja nie rozwiązała sprawy oraz nie spłaciła salda w ustalonym terminie 45 dni. Po przejściu zaproponowanej przez Rzecznika rozbudowanej procedury telefonicznej Komisja przeprosiła skarżącego za opóźnienie oraz obiecała obliczyć saldo i – w przypadku,

11. Jak przedstawiono pokrótce w rozdziale 2, 114 spośród nich stanowiły sprawy, w których dzięki interwencji Rzecznika uzyskano szybką odpowiedź na korespondencję pozostającą do tej pory bez odpowiedzi.

gdy skarżący je zaakceptuje – wypłacić je w ciągu czterech tygodni. Skarżący był zadowolony z takiego wyniku i podjął ponownie współpracę z Komisją w tej sprawie.

2650/2009/KM (poufne) ■

Jeżeli w wyniku dochodzenia stwierdza się wstępnie niewłaściwe administrowanie, Rzecznik dąży w miarę możliwości do rozwiązania polubownego. W 2009 r. trzynaście spraw zamknięto po

Jeżeli w wyniku dochodzenia stwierdza się wstępnie niewłaściwe administrowanie, Rzecznik dąży w miarę możliwości do rozwiązania polubownego.

osiągnięciu rozwiązania polubownego. Pod koniec 2009 r. nadal rozpatrywano 20 propozycji rozwiązań polubownych.

Rzecznik osiąga rozwiązanie polubowne w sprawie skargi dotyczącej biletów VIP

Dwaj urzędnicy wysokiego szczebla pracujący w Komisji przyjęli od dostawcy odzieży sportowej bilety VIP na mecz Światowego Pucharu Rugby w Paryżu. Organizacja pozarządowa wniosła skargę do Rzecznika utrzymując, że działanie to mogło wywołać konflikt interesów, ponieważ obydwaj urzędnicy zajmowali się postępowaniami antydumpingowymi, którymi mógł być zainteresowany dostawca odzieży sportowej. Rzecznik zaproponował, żeby Komisja przyznała, że lepiej by było, gdyby urzędnicy nie przyjęli oferty. Komisja przyjęła tę propozycję, a skarżący zadowolili się oświadczeniem przez nią wydanym.

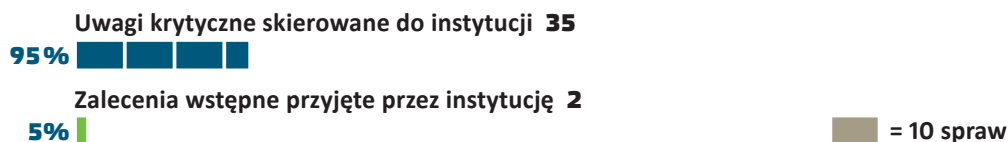
1341/2008/MHZ ■

W niektórych przypadkach do rozstrzygnięcia skargi lub rozwiązania polubownego można doprowadzić, jeżeli instytucja lub organ, którego dotyczy skarga, proponuje skarżącemu odszkodowanie. Wszystkie takie propozycje czynione są *ex gratia*, co oznacza, że nie wiążą się z uznaniem odpowiedzialności prawnej i nie stwarzają precedensu.

■ Sprawy, w których stwierdzono niewłaściwe administrowanie

Rzecznik stwierdził, że 12 % spraw zamkniętych w 2009 r. dotyczyło niewłaściwego administrowania. 35 z nich zamknięto krytyczną uwagą skierowaną do instytucji lub organu, którego skarga dotyczyła (44 sprawy w 2008 r.). Dwie sprawy zamknięto po tym, jak instytucja, której skarga dotyczyła, przyjęła zalecenie wstępne wydane przez Rzecznika. Wyniki dochodzenia przedstawiono szczegółowo poniżej.

Rys. 3.10: Dochodzenia, które wykazały niewłaściwe administrowanie

Uwagi krytyczne

Jeżeli rozwiązanie polubowne jest niemożliwe lub jego poszukiwanie nie odniesie skutku, Rzecznik zamyka sprawę, wystosowując uwagę krytyczną lub zalecenie wstępne do instytucji lub organu,

Uwaga krytyczna stanowi dla skarżącego potwierdzenie, że skarga jest zasadna, i wskazuje danej instytucji lub organowi błędne działania celem uniknięcia w przyszłości podobnych przypadków niewłaściwego administrowania.

którego dotyczyła skarga. Uwagę krytyczną zwykle stosuje się wówczas, gdy: (i) dana instytucja nie jest już w stanie wyeliminować przypadku niewłaściwego administrowania; (ii) wydaje się, że nie ma ono konsekwencji ogólnych oraz (iii) dalsze działania Rzecznika nie wydają się konieczne. Uwagę krytyczną stosuje się także wtedy, gdy Rzecznik uzna, że zalecenie wstępne byłoby

bezcelowe, lub w przypadku, kiedy dana instytucja lub organ nie przyjmie zalecenia wstępnego, a Rzecznik nie uzna za stosowne, by przedkładać Parlamentowi sprawozdanie specjalne.

Uwaga krytyczna stanowi dla skarżącego potwierdzenie, że skarga jest zasadna, i wskazuje danej instytucji lub organowi błędne działania celem uniknięcia w przyszłości podobnych przypadków niewłaściwego administrowania.

Skarga dotycząca niesporządzenia właściwej notatki ze spotkania w sprawie firmy Intel

W 2008 r. firma Intel – producent mikroprocesorów – wniosła do Rzecznika skargę w sprawie błędów proceduralnych popełnionych przez Komisję podczas postępowania antymonopolowego wobec firmy Intel. Zdaniem firmy Intel Komisja nie sporządziła protokołu ze spotkania z przedstawicielem kadry wyższego szczebla producenta komputerów firmy Dell, które odbyło się w sierpniu 2006 r., mimo że spotkanie to bezpośrednio dotyczyło postępowania prowadzonego przez komisję w sprawie firmy Intel.

Rzecznik stwierdził, że spotkanie, które odbyło się w sierpniu 2006 r. dotyczyło postępowania w sprawie firmy Intel. Stwierdził również, że Komisja nie sporządziła właściwej notatki ze spotkania, a akta postępowania Komisji nie zawierają porządku spotkania. Rzecznik uznał, że wystąpił przypadek niewłaściwego administrowania. Wystosował uwagę krytyczną, stwierdzając, że poprzez niesporządzenie właściwej pisemnej notatki ze spotkania, które odbyło się w sierpniu 2006 r., Komisja naruszyła zasady dobrej administracji. Niemniej jednak Rzecznik nie znalazł żadnych dowodów na to, że Komisja naruszyła prawa Intela do obrony.

W odniesieniu do drugiego zarzutu firmy Intel, która utrzymywała, że Komisja zachęcała firmę Dell do zawarcia porozumienia o wymianie informacji z firmą AMD, Rzecznik nie stwierdził niewłaściwego administrowania. Zdaniem skarżącego skutkiem takiego porozumienia byłoby umożliwienie firmie AMD dostępu do informacji znajdujących się w aktach z postępowania Komisji. Rzecznik stwierdził jednak, że Komisja nie sporządziła właściwej notatki z rozmowy telefonicznej między Komisją a firmą Dell, w trakcie której omawiano umowę w sprawie wymiany informacji. Taka notatka pomogłaby rozjaśnić istotne fakty. Dlatego też w dalszej uwadze Rzecznik zalecił, aby w przyszłości sporządzać notatki ze wszystkich spotkań i rozmów telefonicznych ze stronami trzecimi, które dotyczą ważnych kwestii proceduralnych.

1935/2008/FOR (poufne) ■

Uwaga krytyczna nie stanowi jednak zadośćuczynienia dla skarżącego. W przypadkach wymagających zadośćuczynienia najlepszym rozwiązaniem jest, aby instytucja, której dotyczy skarga po jej otrzymaniu podjęła inicjatywę i uznała, że miał miejsce przypadek niewłaściwego administrowania, a także zaproponowała odpowiednie zadośćuczynienie. W niektórych przypadkach wystarczają przeprosiny. Przez takie działanie instytucja pokazuje swoje zaangażowanie w poprawę stosunków z obywatelami. Stanowi to także potwierdzenie, że instytucja jest świadoma popełnionego błędu i zamierza w przyszłości unikać podobnych przypadków niewłaściwego administrowania.

Dalsze działania w przypadku uwag krytycznych i dalszych uwag

W celu zapewnienia, że instytucje, organy i jednostki organizacyjne będą uczyć się na własnych błędach oraz, aby uniknąć niewłaściwego administrowania Rzecznik raz w roku informuje opinię publiczną na temat swoich ustaleń w odniesieniu do dalszych działań podjętych przez instytucje w odpowiedzi na jego uwagi krytyczne i dalsze uwagi. Badania te publikowane są na stronie internetowej Rzecznika.

Dalsze działania w przypadku uwag krytycznych i dalszych uwag

Rzecznik zachęcił zainteresowane instytucje, aby w ciągu sześciu miesięcy odpowiedziały na sformułowane przez niego w 2008 r. uwagi krytyczne i dalsze uwagi. Rzecznik otrzymał odpowiedzi na wszystkie swoje uwagi, aczkolwiek w niektórych przypadkach z opóźnieniem.

W tej kwestii nastąpiła znaczna poprawa w porównaniu z rokiem 2007, kiedy to niektóre odpowiedzi dotarły zbyt późno, aby mogły być wzięte pod uwagę w badaniu dotyczącym tego roku.

Po zsumowaniu uwag krytycznych i dalszych uwag wskaźnik zadowolających dalszych działań wyniósł 79 %. Dalsze działania w odniesieniu do dalszych uwag były zadowolające we wszystkich przypadkach, natomiast wskaźnik zadowolających dalszych działań w odniesieniu do uwag krytycznych był znacznie niższy i wyniósł 62 %. Pokazuje to, że zarówno instytucje, jak i Rzecznika czeka jeszcze sporo pracy polegającej na przekonywaniu urzędników, że defensywne podejście do Rzecznika jest równoznaczne z niewykorzystaniem możliwości stojących przed daną instytucją i stwarza zagrożenie dla wizerunku Unii Europejskiej.

→→→ Pięć z dalszych działań zasługuje na wymienienie jako przykłady mogące posłużyć jako sprawy modelowe dla innych instytucji pokazujące, jak najlepiej reagować na uwagi krytyczne i dalsze uwagi. Dotyczą one **Parlamentu (3464/2004/(TN)TS)**, **Komisji (101/2004/GG oraz 3148/2007/BEH)**, **Europejskiego Komitetu Społeczno-Ekonomicznego (1473/2006/TS)** oraz **Europejskiego Urzędu Doboru Kadr (OI/8/2006/BU)**. Zainteresowane instytucje podjęły dalsze działania w odniesieniu do tych spraw w sposób wzorowy. ■

Zalecenia wstępne

W przypadku, gdy istnieje możliwość wyeliminowania niewłaściwego administrowania przez daną instytucję lub gdy przypadek niewłaściwego administrowania jest szczególnie poważny bądź ma konsekwencje o charakterze ogólnym, Rzecznik zazwyczaj sporządza zalecenie wstępne dla danej instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej. Zgodnie z art. 3 ust. 6 statutu Rzecznika dana instytucja, organ lub jednostka organizacyjna ma trzy miesiące na przesłanie szczegółowej opinii. W 2009 r. wydano 15 zaleceń wstępnych. Ponadto cztery zalecenia wstępne z 2008 r. doprowadziły do wydania decyzji w 2009 r., a dwie inne sprawy zamknięto w następstwie sporządzenia zaleceń wstępnych w 2007 r. Dwie sprawy zamknięto w ciągu roku od przyjęcia przez instytucję zalecenia wstępnego. Pięć spraw zamknięto uwagą krytyczną. Pod koniec 2009 r. nadal rozpatrywano siedemnaście zaleceń wstępnych, w tym jedno przygotowane w 2008 r. i czternaście przygotowanych w 2009 r.

Niewłaściwe dokumentowanie analizy oceny oddziaływania na środowisko

UE uznała trasę Madryt-Barcelona-Perpignon-Montpellier za priorytetowy odcinek projektu sieci transeuropejskiej. Projekt ten przewiduje powstanie szybkiej kolei łączącej Madryt z granicą francuską. Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) ma sfinansować ponad jedną, czwartą całkowitych kosztów projektu. W styczniu 2006 r. obywatel Hiszpanii wniósł skargę do Rzecznika twierdząc, że planowany odcinek trakcji biegnący przez centrum Barcelony może poważnie zaszkodzić otaczającym budynkom, np. kościołowi Sagrada Familia autorstwa Gaudiego. Skarżący utrzymywał, że EBI powinien ponownie ocenić projekt i ponownie rozważyć decyzję o jego finansowaniu.

Rzecznik, rozpatrzywszy skargę, nie znalazł żadnych dowodów w postaci dokumentów na to, że EBI przeanalizował ocenę oddziaływania na środowisko przygotowaną przez hiszpańskie władze. Wezwał zatem EBI do stworzenia pełnej dokumentacji oceny przed rozpoczęciem finansowania projektu. Bank wyraził zgodę na dostosowanie swoich reguł oraz na poprawienie sposobu dokumentowania analizy przyszłych ocen.

244/2006/(BM)JMA ■

Sprawozdania specjalne

Jeżeli instytucja, organ lub jednostka organizacyjna Unii nie udzieli zadowolającej odpowiedzi

Jeżeli instytucja, organ lub jednostka organizacyjna Unii nie udzieli zadowolającej odpowiedzi na zalecenie wstępne, Rzecznik może przesłać do Parlamentu Europejskiego sprawozdanie specjalne.

na zalecenie wstępne, Rzecznik może przesłać do Parlamentu Europejskiego sprawozdanie specjalne. Sprawozdanie specjalne może zawierać zalecenia.

Jak zwrócono uwagę w *Sprawozdaniu rocznym 1998*, możliwość przedstawienia Parlamentowi Europejskiemu sprawozdania

specjalnego ma nieocenioną wartość dla pracy Rzecznika. Sprawozdanie specjalne dla Parlamentu Europejskiego stanowi ostatni istotny etap rozpatrywania sprawy przez Rzecznika, ponieważ przyjęcie rezolucji i skorzystanie z uprawnień Parlamentu podlegają politycznej decyzji Parlamentu. Rzecznik udziela oczywiście Parlamentowi wszelkiej pomocy i informacji niezbędnych do rozpatrzenia sprawozdania specjalnego. W 2009 r. nie przedłożono żadnego sprawozdania specjalnego.

Zgodnie z Regulaminem Parlamentu Europejskiego za stosunki Parlamentu z Rzecznikiem odpowiada Komisja Petycji. Na posiedzeniu Komisji Petycji w dniu 12 października 2005 r. Rzecznik, zgodnie z art. 205 ust. 3 Regulaminu Parlamentu, zobowiązał się stawić przed nią z własnej inicjatywy za każdym razem, gdy przedstawi Parlamentowi sprawozdanie specjalne.

3.4 Sprawy modelowe jako przykłady najlepszych praktyk

Dziewięć spraw zamkniętych w 2009 r. ilustruje najlepsze praktyki i uznano je za sprawy modelowe. Stanowią one dla wszystkich instytucji, organów i jednostek organizacyjnych UE wzorce sposobów reagowania na kwestie podnoszone przez Rzecznika.

Rzecznik pochwalił **Komisję** za wsparcie obywatela Niemiec w sprawie dotyczącej praw pasażerów linii lotniczych. Komisja aktywnie śledziła postępy w tej sprawie, a także skontaktowała się z francuskimi władzami, których sprawa ta dotyczyła, w celu upewnienia się, że właściwe przepisy zostały prawidłowo zastosowane (**2980/2008/GG**). Również dla zapewnienia, że prawo UE jest stosowane w sposób pełny i właściwy, Komisja ponownie wszczęła postępowanie w sprawie naruszenia w celu sprawdzenia czy składowisko odpadów w Malagrotta k. Rzymu zostało dostosowane do wymogów właściwej dyrektywy (**791/2005/(IP)FOR**). Rzecznik sformułował w tym temacie dalszą uwagę.

W kwestii przejrzystości po przeprowadzeniu konsultacji z organami sądowymi zainteresowanych państw członkowskich **Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF)** wyraził zgodę na opublikowanie długiej listy dokumentów. O dokumenty zwróciły się dwie spółki belgijskie (połączone sprawy **723/2005/OV** i **790/2005/OV**). **Europejski Urząd Doboru Kadr (EPSO)** wyraził zgodę na umożliwienie wglądu do ocenionych testów wszystkim kandydatom, a nie tylko tym, którzy uzyskali wynik negatywny. Stało się tak w rezultacie skargi dotyczącej uniemożliwiania wglądu do ocen kandydatom, w przypadku, których wynik testu był pozytywny (**2346/2007/JMA**).

W kwestii umów Komisja wyraziła chęć zbadania możliwości wydania działającej wstecz autoryzacji na skorzystanie z usług podwykonawców w celu unieważnienia nakazu odzyskania środków opiewającego na prawie 500 000 EUR (**2119/2007/ELB**). W związku z tym, że trzy projekty przeprowadzane przez przedsiębiorstwo zakończyły się sukcesem, Rzecznik wystąpił do Komisji o przyjęcie propozycji rozwiązania polubownego. W sprawie nr **1908/2007/JF** Komisja wyraziła zgodę na unieważnienie nakazu odzyskania środków, przyznając, że zwrot postawiłby skarżącą w bardzo niekorzystnej sytuacji finansowej. Rzecznik pogratulował Komisji dowiedzenia, że potrafi okazać zrozumienie w przypadku trudnej sytuacji osobistej i umieścił tę sprawę wśród spraw modelowych z 2009 r. w celu zobrazowania, w jaki sposób instytucje mogą stosować w swojej pracy zasadę sprawiedliwości.

Kolejnym przykładem najlepszych praktyk jest sprawa nr **1562/2008/BB**, gdzie **Agencja Wykonawcza ds. Konkurencyjności i Innowacyjności** przeprosiła kandydata, którego podanie zostało odrzucone, oraz udzieliła mu dodatkowych wyjaśnień. Ze sprawą związany jest również plan EACI mający na celu określenie dodatkowych środków w ramach jej usług, aby poprawić wiedzę urzędników na temat obowiązujących norm administracyjnych. **Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych** przyznała, że w swojej wstępnej decyzji dotyczącej wyeliminowania kandydata nie dostarczyła mu jasnych i zrozumiałych informacji na temat możliwości odwołania. Agencja zapewniła również, że w przyszłości kandydaci będą otrzymywali stosowne informacje. Odrzucony kandydat został zaproszony na rozmowę (**2003/2008/TS**). Z kolei **Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego** przeprosiła za odrzucenie wniosku o przyznanie dotacji i ogłosiła, że podjęte zostały odpowiednie kroki w celu rozwiązania wykrytych problemów. Wyraziła także zgodę na ponowne rozpatrzenie wniosku (**1537/2008/(TI)GG**).

3.5 Analiza tematyczna zamkniętych dochodzeń

Decyzje zamykające sprawy są zazwyczaj publikowane na stronie internetowej Rzecznika (<http://www.ombudsman.europa.eu>) w języku angielskim i w języku skargi, jeżeli jest to inny

Decyzje zamykające sprawy są zazwyczaj publikowane na stronie internetowej Rzecznika (<http://www.ombudsman.europa.eu>) w języku angielskim i w języku skargi, jeżeli jest to inny język.

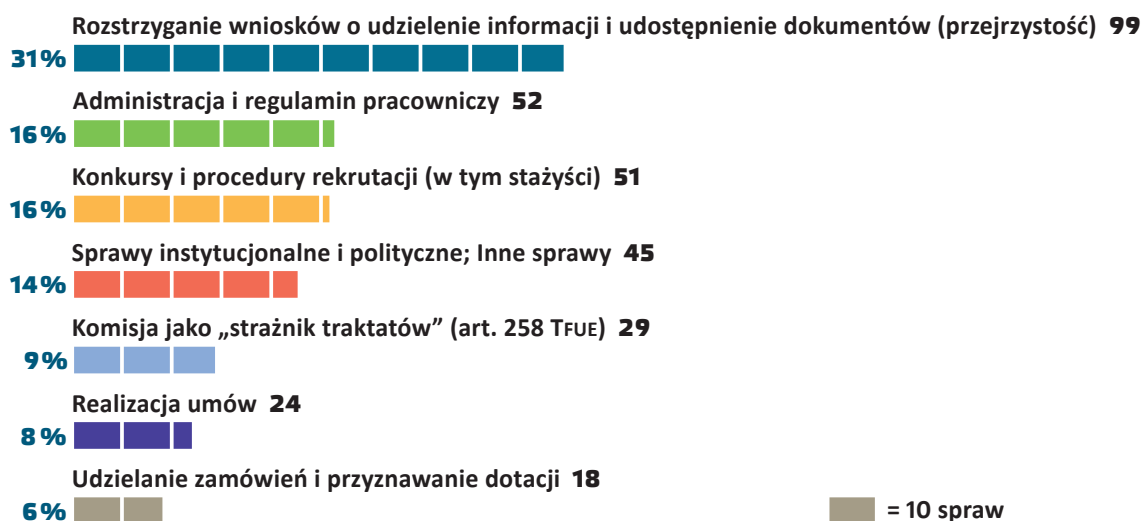
język. Wybrane sprawy są udostępniane na stronie internetowej w formie streszczeń we wszystkich 23 językach urzędowych UE. Streszczenia odzwierciedlają zakres dziedzin oraz instytucji, organów, biur i agencji UE objętych wszystkimi 318 decyzjami zamykającymi sprawy w 2009 r., a także różne uzasadnienia zamknięcia sprawy.

Niniejsza sekcja zawiera analizę najistotniejszych wniosków prawnych i faktów zawartych w decyzjach Rzecznika zamykających sprawy w 2009 r. Są one zorganizowane w klasyfikacji tematycznej według głównych przedmiotów dochodzeń pogrupowanych w następujących siedmiu głównych kategoriach:

- otwartość, publiczny dostęp i ochrona danych;
- Komisja Europejska jako „strażnik traktatów”;
- udzielanie zamówień i przyznawanie dotacji;
- realizacja umów;
- administracja i regulamin pracowniczy;
- konkursy i procedury rekrutacji; oraz
- sprawy instytucjonalne, polityczne i inne.

Należy zaznaczyć, że powyższe kategorie w znacznym stopniu się pokrywają. Na przykład kwestie otwartości i publicznego dostępu są często podnoszone w skargach dotyczących rekrutacji lub roli Komisji jako „strażnika traktatów”. Należy również zaznaczyć, że kategorie nie są wymienione w kolejności, w której występują na rys. 3.11¹².

Rys. 3.11: Przedmiot dochodzenia

12. Rys. 3.11 zawiera informacje na temat wszystkich dochodzeń „zakończonych” w 2009 r. według przedmiotu dochodzenia. W 2008 r. wykres stworzono na podstawie wszystkich dochodzeń wszczętych. W związku z tym, że analiza tematyczna zawiera przegląd najistotniejszych ustaleń zawartych w wybranych sprawach zamkniętych w 2009 r., uznano za stosowne stworzenie wykresu na tej samej podstawie. Wykres zamieszczony w tej sekcji ma na celu wskazanie czytelnikowi ważności omawianego przedmiotu dochodzenia w kontekście wszystkich spraw rozpatrywanych przez Rzecznika.

■ Otwartość, publiczny dostęp i ochrona danych

Niniejsza część zawiera przegląd decyzji Rzecznika w 2009 r. dotyczących skarg w sprawach (i) publicznego dostępu do dokumentów, (ii) publicznego dostępu do informacji oraz (iii) ochrony danych osobowych i prawa osób, których dotyczą dane, do dostępu do nich.

Publiczny dostęp do dokumentów

Artykuł 10 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (dawny art. 1 Traktatu UE) odnosi się do podejmowania decyzji w Unii „w sposób jak najbardziej otwarty i zbliżony do obywatela”, zaś art. 15 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) nakłada wymóg, aby instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii działały z jak największym poszanowaniem zasady otwartości w celu wspierania dobrych rządów i zapewnienia uczestnictwa społeczeństwa obywatelskiego. Artykuł 15 ust. 3 TFUE (dawny art. 255 Traktatu WE) przewiduje ponadto prawo dostępu do dokumentów instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii. Rozporządzenie 1049/2001 reguluje to prawo dostępu do dokumentów¹³. Dnia 30 kwietnia 2008 r. Komisja przedłożyła wniosek¹⁴ dotyczący zmiany i zastąpienia rozporządzenia 1049/2001 w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji. Dyskusje w sprawie tej zmiany legislacyjnej trwały jeszcze w 2009 r. W wyniku dochodzeń podejmowanych z własnej inicjatywy przez Rzecznika w latach 1996 i 1999 wiele innych instytucji i organów również przyjęło przepisy o dostępie do dokumentów.

Rozporządzenie 1049/2001 daje wnioskodawcom możliwość wyboru rozwiązania: mogą oni zakwestionować całkowitą lub częściową odmowę dostępu w postępowaniu sądowym zgodnie z art. 263 TFUE (dawny art. 230 Traktatu WE) lub w drodze skargi do Rzecznika. W 2009 r. Rzecznik zamknął dochodzenia w sprawie 19 skarg związanych ze stosowaniem rozporządzenia 1049/2001, z których 15 dotyczyło Komisji.

W 2009 r. Rzecznik zamknął dochodzenia w sprawie 19 skarg związanych ze stosowaniem rozporządzenia 1049/2001, z których 15 dotyczyło Komisji.

→→→ Dwie skargi dotyczące Europejskiego Urzędu ds. Zwal-

czania Nadużyć Finansowych (OLAF) (sprawy **723/2005/OV** i **790/2005/OV**) były przedmiotem wspólnego dochodzenia. Dotyczyły one dwóch przedsiębiorstw belgijskich, które były przedmiotem dochodzenia w sprawie posługiwania się sfałszowanymi świadectwami w celu importu bananów po preferencyjnej stawce celnej. W celu wyjaśnienia okoliczności faktycznych i potencjalnego przygotowywania odwołania, przedsiębiorstwa zwróciły się o dostęp do długiej listy dokumentów. OLAF odmówił udzielenia dostępu do większości z tych dokumentów ze względu na to, że zagroziłoby to bezpieczeństwu dochodzenia i postępowania sądowego toczącego się w państwach członkowskich. Po skontrolowaniu akt Rzecznik uznał, że OLAF postąpił niewłaściwie. Wystąpił zatem z propozycją rozwiązania polubownego i poprosił OLAF o ponowne rozpatrzenie swojego stanowiska. OLAF przyjął rozwiązanie polubowne po konsultacji z odpowiednimi organami sądowymi zainteresowanych państw członkowskich. ←←←

W sprawie **1349/2008/GG** dziennikarz, który wystąpił do OLAF z szeregiem pytań i otrzymał odpowiedź od rzecznika OLAF, złożył skargę, w której twierdził, że przedmiotowy rzecznik chciał przesłać swoje odpowiedzi różnym osobom trzecim. W swojej opinii OLAF stwierdził, że rzecznik działał we własnym imieniu a nie w charakterze rzecznika OLAF. W związku z tym, że osoba ta rzeczywiście przyznała, że w momencie wysyłania odnośnej wiadomości e-mail działała we własnym imieniu, Rzecznik stwierdził, że skarga nie należy do zakresu jego kompetencji i zamknął sprawę.

Były urzędnik Komisji, który złożył skargę do Europejskiego Inspektora Ochrony Danych (EIOD), w której zarzucił Komisji naruszenie jego prawa do ochrony danych, złożył skargę do Rzecznika przeciwko EIOD (sprawa **491/2008/PB**). Skarżący zarzucił EIOD nieudzielenie odpowiedzi na korespondencję, a dokładniej nieudzielenie dostępu do niektórych dokumentów. EIOD przeprosił za opóźnienie w udzieleniu odpowiedzi na korespondencję. W odniesieniu do kwestii dostępu do dokumentów Rzecznik uznał, że w momencie podejmowania decyzji, która była niezgodna z odnośnymi przepisami,

13. Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, Dz.U. 2001 L 145, s. 43.

14. COM(2008) 229 wersja ostateczna.

EIOD nie ustanowił jeszcze usystematyzowanego podejścia, co do sposobu rozpatrywania takich wniosków o dostęp do dokumentów. Rzecznik zamknął zatem sprawę i wystosował dalszą uwagę.

Kilka skarg dotyczyło zarzutu opóźnienia. W sprawach **1190/2008/DK** i **1010/2008/DK** Rzecznik wskazał szereg nieprawidłowości w procesie rozpatrywania przez Komisję wniosków skarżącego o dostęp do dokumentów¹⁵. Nieprawidłowości te dotyczyły rejestracji wniosków, przestrzegania obowiązujących terminów i niepodawania powodów przedłużania terminów. W związku z tym, że nieprawidłowości wskazano już w poprzedniej sprawie (**367/2006/PB**), w której Rzecznik wystosował kilka uwag krytycznych (na które Komisja odpowiedziała w sposób pozytywny) oraz w związku z tym, że fakty dotyczące obu tych spraw poprzedzały zobowiązania Komisji wobec Rzecznika, nie powtarzał on swoich uwag krytycznych. Sprawa **541/2008/VIK** również dotyczyła zarzutów nieprawidłowości decyzji odrzucającej wniosek o dostęp do dokumentów. W trakcie dochodzenia okazało się, że informacje, których szukał skarżący, zostały opublikowane przez właściwe władze krajowe. Rzecznik wskazał szereg nieprawidłowości w zachowaniu Komisji, ale nie wystosował żadnych uwag krytycznych, ponieważ skarżący nie przedstawił żadnych zarzutów dotyczących tych aspektów proceduralnych.

W sprawie **1491/2008/(ID)(BU)CK** uczestnik konkursu zorganizowanego przez Europejski Urząd Doboru Kadr (EPSO) twierdził, że nie otrzymał żadnej odpowiedzi na wniosek o dostęp do pytań i odpowiedzi zawartych w teście, który zdał. Kilka miesięcy później, przeprasząc za opóźnienie, Sekretariat Generalny Komisji odrzucił wniosek i uznał, że ponowny wniosek został utracony lub zaginął. Sprawa ta była powiązana ze sprawą **1150/2008/(ID)(BU)CK**, którą ten sam skarżący wniósł przeciwko EPSO. W drugiej sprawie skarżący zarzucał EPSO nieprzekazanie jego ponownego wniosku do Sekretariatu Generalnego Komisji zgodnie z art. 15 ust. 1 Europejskiego Kodeksu Dobrej Praktyki Administracyjnej. EPSO poinformował jedynie skarżącego, że powinien skierować ponowny wniosek do Komisji. EPSO uznał, że w związku z utrwaloną praktyką, zgodnie, z którą Komisja rozpatruje ponowne wnioski, powinien był przekazać wniosek. Rzecznik wystosował dalszą uwagę, w której zachęcił EPSO do podjęcia wszystkich niezbędnych kroków w celu osiągnięcia autonomii w dziedzinie rozpatrywania wniosków o dostęp do dokumentów.

W sprawie **3085/2008/GG** Rzecznik skrytykował Komisję za to, że początkowo nie uznała pisma skarżącego za wniosek o dostęp do dokumentów. Komisja również niewłaściwie rozpatrzyła ponowny wniosek skarżącego. Mimo że decyzja Komisji o odmówieniu dostępu do dokumentów była co do istoty właściwa, Rzecznik wystosował krytyczną uwagę, ponieważ Komisja nie przeprosiła za swoje błędy proceduralne.

Sprawa **429/2007/PB** również dotyczyła poważnych opóźnień w rozpatrywaniu wniosku o dostęp do dokumentów. Rzecznik wystosował uwagę krytyczną. W przedmiotowej sprawie podniesiono również kwestię opłat za rozpatrywanie wniosków o dostęp do bardzo dużych i licznych dokumentów. Rzecznik stwierdził, że Komisja nie przestrzegała norm określonych w art. 10 rozporządzenia 1049/2001 dotyczących nakładania przedmiotowych opłat i wystosował krytyczną uwagę również w tej kwestii.

Rzecznik z własnej inicjatywy wszczął dochodzenie w sprawie Komisji dotyczące wniosków obywateli o dostęp do dokumentów związanych z postępowaniem w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego (**OI/2/2009/MHZ**). Rzecznik zamknął dochodzenie nie stwierdzwszy niewłaściwego administrowania, zachęcił jednak Komisję do informowania obywateli o tym, że mogą uzyskać dostęp do takich dokumentów po złożeniu wniosku do Komisji lub do organów przedmiotowego państwa członkowskiego bądź też zarówno do Komisji, jak i do organów państwa członkowskiego. Ponadto obywatele mogliby być informowani o tym, że w przypadku złożenia do organów państwa członkowskiego wniosku o dostęp do dokumentów stosuje się prawo krajowe. Rzecznik dodał, że Komisja mogłaby zawrzeć taką informację na swojej znakomitej, przystępnej dla obywateli stronie internetowej dotyczącej uchybień¹⁶.

Inne dochodzenia Rzecznika dotyczyły dalszych wyjątków w sprawie publicznego dostępu do dokumentów przewidzianych w rozporządzeniu 1049/2001. Sprawa **70/2008/TS** dotyczyła wyjątku odnoszącego się do ryzyka osłabienia procesu podejmowania decyzji i narażenia służb na nadmierną

15. Przykładem ilustrującym problemy niektórych służb w przestrzeganiu przepisów rozporządzenia 1049/2001 jest sprawa 2673/2009/MHZ, która została ostatecznie uregulowana przez przedmiotową instytucję.

16. W odniesieniu do akt sprawy o naruszenie przepisów zob. również sprawa 1059/2008/(WP)VL.

zewnątrzną presję. Rzecznik stwierdził, że przyczyny przedstawione przez Komisję nie są ani właściwe, ani odpowiednie. Zamknął sprawę uwagami krytycznymi. Sprawa **488/2007/PB** dotyczyła wyjątku w sprawie publicznego dostępu do dokumentów w oparciu o interesy handlowe i ochronę stosunków międzynarodowych. Rzecznik ustalił, że Komisja nie podała odpowiednich przyczyn odmowy udzielenia pełnego dostępu do dokumentów. W odpowiedzi Komisja stwierdziła, że skonsultowała się z wszystkimi zainteresowanymi państwami członkowskimi i że wszystkie z wyjątkiem jednego zgodziły się na ujawnienie dokumentów. Dodała również, że będzie na bieżąco informowała Rzecznika o stanowisku tego jednego państwa członkowskiego. Skarżący był usatysfakcjonowany tą odpowiedzią i Rzecznik zamknął sprawę. Wystosował jednak dalszą uwagę, w której stwierdził, że Komisja nie ustosunkowała się do ważnych kwestii, a mianowicie tego, czy uznała, że przedmiotowe dokumenty pochodzą z państw członkowskich czy też zostały napisane przez służby Komisji. Poprosił Komisję o wyjaśnienie tej kwestii.

Sprawa **819/2007/PB** dotyczyła odmowy Komisji przyznania dostępu do wniosku Irlandii w postępowaniu przed Trybunałem Sprawiedliwości, ponieważ przyniosłoby to szkodę postępowaniu sądowemu. W trakcie dochodzenia Sąd wydał wyrok, który był istotny dla przedmiotowej sprawy. Rzecznik zwrócił się zatem do Komisji z prośbą o zmianę pierwotnej decyzji w świetle przedmiotowego wyroku. Komisja podtrzymała swoją odmowę bez podania właściwych przyczyn. Rzecznik wystosował zatem uwagę krytyczną. Zauważył, że odmowa Komisji opiera się na fakcie, że przeciwko wyrokowi wniesiono odwołanie. Dodał, że nie może to uzasadniać decyzji o zignorowaniu prawnej wykładni określonej w wyroku.

Publiczny dostęp do informacji

Rzecznik rozpatrzył wiele skarg zarzucających zaniedbanie dostarczenia informacji. Wiele z tych spraw rozpatrywano przy wykorzystaniu przyspieszonych i uproszczonych procedur, dlatego też zamknięto je wkrótce po dostarczeniu odnośnych informacji przez zainteresowaną instytucję. W dwóch sprawach wszczęto pełne dochodzenie. Sprawa **1694/2007/(WP)BEH** dotyczyła zarzutu przedstawienia niewystarczających i celowo niepoprawnych odpowiedzi na wniosek o informacje dotyczące pewnej procedury ustawodawczej. Rzecznik stwierdził, że zarzut celowo niepoprawnych informacji był bezpodstawny, zgodził się jednak, że odpowiedzi Komisji skierowane do skarżącego były niewystarczające. W związku z tym, że Komisja udzieliła odnośnych informacji w trakcie dochodzenia, Rzecznik uznał, że dalsze działania z jego strony nie są konieczne. W sprawie **443/2009/VL** Europejski Urząd Policji (Europol) został oskarżony o nieudzielenie odpowiedzi na pisma, w których skarżący poinformował Urząd o stwierdzonym przez siebie poważnym zagrożeniu dla międzynarodowego bezpieczeństwa. Urząd nie podał również danych kontaktowych biura łącznikowego Europolu w Niemczech. W swojej opinii Europol wyjaśnił, że kwestie podniesione przez skarżącego dotyczyły spraw krajowych i że Urząd przekazał te informacje do niemieckiego biura łącznikowego, które znajdowało się w pomieszczeniach Urzędu w Hadze. Rzecznik zamknął zatem sprawę.

Ochrona danych

W sprawie **3486/2006/(GK)(ID)RT** skarżący poprosił Komisję o przekazanie mu danych dotyczących zatrudnienia jednego z jej urzędników. W związku z tym, że urzędniczka odmówiła zgody, Komisja odmówiła podania daty jej zatrudnienia. Rzecznik uznał, że Komisja nie podała wystarczających podstaw swojej odmowy i wystąpił z propozycją rozwiązania polubownego, którą Komisja przyjęła. Jednakże urzędniczka, o której mowa, wniosła w tym czasie skargę do Europejskiego Inspektora Ochrony Danych w związku z zamierzonym przez Komisję ujawnieniem informacji. Kiedy EIOD potwierdził, że przedmiotowe dane można ujawnić, urzędniczka odwołała się do Sądu. W związku z wstrzymaniem decyzji Komisji Rzecznik zamknął dochodzenie. Rzecznik wystosował dalszą uwagę, w której stwierdził, że Komisja powinna poinformować skarżącego o wyniku sprawy sądowej.

Sprawa **672/2007/(WP)PB** dotyczyła kwestii odnoszących się do rozpatrywania wniosków o dostęp do dokumentów i zastosowanie rozporządzenia 1049/2001 w odniesieniu do przepisów dotyczących ochrony danych. Rzecznik uznał, że rozpatrywanie przez Komisję wniosku w tej sprawie charakteryzowało się dużymi i nieuzasadnionymi opóźnieniami, co oznacza niewłaściwe administrowanie. Rzecznik wystosował uwagę krytyczną. W związku z zastosowaniem rozporządzenia 1049/2001

Rzecznik odniósł się do orzecznictwa powstałego po złożeniu skargi, które Komisja uznała w dorumianym sposób. Stwierdził, że przedmiotowe kwestie prawne nie były już przedmiotem sporu.

→→→ Sprawa **2346/2007/JMA** dotyczyła odmowy poinformowania przez EPSO kandydatów, którzy przeszli pozytywnie proces rekrutacji o ocenach z różnych testów. Rzecznik uznał, że przez odmowę dostępu EPSO zlekceważył podstawową zasadę przejrzystości zawartą w art. 1 Traktatu UE (obecnie art. 10 ust. 3 Traktatu UE) i w art. 22 Europejskiego Kodeksu Dobrej Praktyki Administracyjnej. Skonsultował się w tej kwestii również z EIOD, który uznał, że wyniki testów należy potraktować jak dane osobowe, do których skarżący powinni mieć prawo dostępu. Mimo że EPSO początkowo nie przyjął wystosowanej przez Rzecznika propozycji rozwiązania polubownego oznaczającej ujawnienie danych, postanowił – po konsultacji z zarządem EPSO – zmienić jednak politykę i zezwolić wszystkim kandydatom na dostęp do ich ocen. ←←←

■ Komisja Europejska jako „strażnik traktatów”

Rządy prawa są fundamentalną zasadą Unii Europejskiej. Jednym z najważniejszych obowiązków Komisji jest rola „strażnika traktatów”¹⁷. Artykuł 258 (dawny art. 226 Traktatu WE) ustanawia ogólną procedurę, zgodnie z którą Komisja może badać i przekazywać do Trybunału Sprawiedliwości ewentualne przypadki naruszenia prawa UE przez państwa członkowskie. Komisja może otwierać dochodzenia z własnej inicjatywy, na podstawie skarg lub odpowiadając na wnioski Parlamentu Europejskiego o rozpatrzenie petycji skierowanych do Parlamentu zgodnie z art. 227 TFUE (dawnym art. 194 Traktatu WE). Inne procedury stosuje się do konkretnych spraw, takich jak nielegalna pomoc państwa.

Rzecznik przyjmuje i rozpatruje skargi przeciwko Komisji pełniącej rolę „strażnika traktatów”. Wszczynając dochodzenie w sprawie takiej skargi, Rzecznik zawsze w razie potrzeby wyjaśnia skar-

Rzecznik przyjmuje i rozpatruje skargi przeciwko Komisji pełniącej rolę „strażnika traktatów”.

żącemu, że dochodzenie nie będzie ustalało, czy zaistniało naruszenie przepisów, ponieważ Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich nie jest uprawniony do prowadzenia dochodzeń

dotyczących działań władz państw członkowskich. Dochodzenie Rzecznika ma na celu jedynie zbadanie postępowania Komisji w analizie i rozpatrywaniu przedłożonej jej skargi o naruszenie przepisów. Rzecznik zajmuje się zarówno proceduralnymi, jak i merytorycznymi aspektami postępowania Komisji. Dochodzenia i wnioski Rzecznika uznają jednak w pełni swobodę decyzyjną Komisji, określoną w traktatach i treści orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości przy podejmowaniu decyzji o wszczęciu postępowania w sprawie naruszenia przepisów i wniesieniu sprawy do Trybunału przeciwko danym państwom członkowskim.

Jeśli chodzi o proceduralne obowiązki Komisji wobec skarżących, głównym punktem odniesienia dla Rzecznika jest komunikat wydany przez Komisję w 2002 r.¹⁸. Komunikat określa daną liczbę proceduralnych obowiązków związanych z rejestracją skarg złożonych do Komisji i wyjątków od tych obowiązków oraz terminy rozstrzygania skarg i informowania skarżących. Komunikat został wydany w 2002 r. w odpowiedzi na wcześniej prowadzone przez Rzecznika dochodzenia i wyrażane przez niego uwagi krytyczne wobec Komisji w związku z tymi kwestiami. Rzecznik uważa, że ten komunikat stanowi istotny krok naprzód w zwiększaniu zaufania obywateli do Komisji jako „strażnika traktatów”. W 2009 r. przeprowadzony przez Rzecznika przegląd dotyczący stosowania przez Komisję własnych zasad wykazał określoną liczbę uchybień w stosowaniu komunikatu. Przykłady ilustrujące takie uchybienia zostały przedstawione i przeanalizowane poniżej.

Wydawanie niewłaściwych informacji stanowi powtarzający się problem. W sprawie **80/2009/BU**, mimo że Komisja wstępnie uznała otrzymanie korespondencji od czeskiej organizacji pozarządowej zajmującej się ochroną środowiska, dopiero kiedy rozpoczęło się dochodzenie Rzecznika (tj. ponad rok później) poinformowała skarżącego o niezarejestrowaniu korespondencji jako skargi

17. Przepis art. 17 Traktatu UE (dawnego art. 211 Traktatu WE) wymaga, aby Komisja czuwała „nad stosowaniem Traktatów i środków przyjmowanych przez instytucje na ich podstawie”.

18. Komunikat do Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczący stosunków ze skarżącym w przedmiocie naruszeń prawa wspólnotowego, Dz.U. 2002 C 244, s. 5.

i podała przyczyny swojego działania. Rzecznik wystosował dalszą uwagę, w której stwierdził, że Komisja mogłaby informować wszystkich skarżących – których korespondencji nie rejestrowano oddzielnie jako skargi, ale dodano do podobnych toczących się spraw – o rozpatrywaniu przez nią zarejestrowanej skargi. Sprawa **1890/2008/(CHM)BU** dotyczyła zarzutu trzech firm, że Komisja nie działała z należytą dbałością, gdy wysłała pismo o intencji zamknięcia postępowania w sprawie naruszenia przepisów przeciwko Portugalii. Nie dopilnowała również odpowiedniego dostarczenia decyzji o zamknięciu sprawy. Rzecznik przypomniał, że pkt 9 i 10 komunikatu Komisji przewiduje, że powinna ona informować skarżącego o swoich ostatecznych decyzjach zamykających sprawy dotyczące naruszeń. Niepoinformowanie firm stanowiło przypadek niewłaściwego administrowania, co spowodowało, że Rzecznik wystosował krytyczną uwagę. Rzecznik wystosował również trzy dalsze uwagi dotyczące aspektów proceduralnych rozpatrywania skarg przez Komisję.

Inny powtarzający się i już wcześniej wspomniany problem dotyczy rejestracji skarg. Komunikat Komisji przewiduje obowiązek rejestrowania otrzymywanych skarg w centralnym rejestrze (pkt 3 ust. 1 komunikatu). Wyjątki od tego obowiązku są określone w poniższym ustępie: „w przypadku pojawienia się wątpliwości dotyczących charakteru przedmiotu korespondencji, Sekretariat Generalny Komisji zasięgnie opinii odpowiedniego departamentu/departamentów w ciągu piętnastu dni kalendarzowych od jej otrzymania. Jeżeli departament/departamenty nie udzielą odpowiedzi w ciągu piętnastu dni, skarga zostanie oficjalnie zapisana w centralnym rejestrze skarg”. Ten wyraźny obowiązek przyczynił się do wystąpienia licznych problemów. Sprawa **2884/2008/(WP)GG** dotyczyła niemieckiej kosmetyczki, która chciała, aby jej kwalifikacje zawodowe zostały uznane w Grecji. W związku z tym, że postępowanie przeciwko Grecji w sprawie naruszenia przepisów dotyczące podobnych problemów już się toczyło, Komisja dodała nową sprawę do tego postępowania. Następnie poinformowała skarżącą, że zamierza zamknąć sprawę, ponieważ skarżąca może przedłożyć swój wniosek do właściwych władz krajowych. Rzecznik uznał, że stanowisko Komisji było racjonalne i że we właściwy sposób odpowiedziała skarżącej i poinformowała ją o swoim zamiarze. Komisja jednakże zarejestrowała skargę ponad pięć miesięcy po jej otrzymaniu. Ponieważ nie było to przedmiotem skargi, Rzecznik wystosował dalszą uwagę, w której stwierdził, że Komisja powinna przeprowadzić przegląd swojej praktyki dotyczącej takich kwestii. Takie problemy powstały również w sprawie **1628/2008/TS**. Dopiero po wszczęciu dochodzenia przez Rzecznika Komisja zarejestrowała korespondencję jako skargę i dostarczyła skarżącemu żądanych informacji. Rzecznik wystosował dalszą uwagę, w której stwierdził, że Komisja powinna wyraźnie oddzielić identyfikację, rejestrację i przyjmowanie skarg od decydowania o sposobie traktowania poszczególnych skarg.

Podobne problemy dotyczące rejestracji i informowania o skargach wskazano w sprawie **1174/2007/TN**, która dotyczyła dwóch skarg w sprawie zarzutu braku transpozycji przepisów UE dotyczących swobodnego przepływu osób. Dopiero po wystosowaniu przez Rzecznika propozycji rozwiązania polubownego Komisja zgodziła się zarejestrować drugą skargę i poinformować skarżącego o rozpatrywaniu przez nią obu skarg. Takie same problemy związane z rejestracją wykryto w sprawie **1087/2009/JMA**, która dotyczyła odmowy przez władze włoskie zarejestrowania podwójnego nazwiska syna skarżącego. Rzecznik uznał, że Komisja powinna była zarejestrować korespondencję jako skargę. Jeżeli Komisja doszła do odmiennego wniosku, powinna była poinformować o tym skarżącego. Rzecznik wystosował dalszą uwagę, że Komisja powinna poinformować skarżącego o wyniku swoich działań podjętych wobec władz włoskich.

Sprawa **3303/2008/ELB** dotycząca zarzutu błędnej decyzji Komisji o niezarejestrowaniu skargi o naruszenie przepisów przeciwko Belgii związanej z nieuznaniem francuskiego dyplomu z zakresu pielęgniarstwa została zamknięta, ponieważ nie stwierdzono niewłaściwego administrowania. Rzecznik zgodził się z Komisją, że nie nastąpiło naruszenie przepisów UE, ponieważ uznanie dyplomów jest prerogatywą państw członkowskich i żaden przepis prawny UE nie dotyczy konkretnie tych kwestii. Rzecznik zamknął również sprawę **1440/2008/(WP)OV** nie stwierdziwszy niewłaściwego administrowania w związku z zarzutem obywatela Hiszpanii, że Komisja nie dostarczyła mu informacji dotyczących środków podważenia hiszpańskich cel na niektóre produkty. Szczegółowa analiza Rzecznika wykazała, że Komisja odpowiedziała na pytania skarżącego i dostarczyła

mu informacji dotyczących obowiązujących procedur. Informowała go również na bieżąco o odnośnych dyskusjach prowadzonych przez Komitet Kodeksu Celnego.

W związku z obawami wynikającymi z tych i podobnych spraw Rzecznik z własnej inicjatywy wszczął dochodzenie w związku z praktykami Komisji dotyczącymi rejestracji korespondencji i skarg (**01/3/2009/MHZ**). Dochodzenie to trwało do końca 2009 r.

Rzecznik może też prowadzić przegląd treści analiz przeprowadzonych przez Komisję i jej wniosków w toku rozpatrywania skarg dotyczących naruszeń. Niniejszy przegląd ma na celu sprawdzenie, czy wnioski Komisji są racjonalne oraz czy zostały należycie uzasadnione i zostały dokładnie wyjaśnione skarżącym. Jeżeli Rzecznik całkowicie nie zgodzi się z oceną Komisji, zaznaczy to, podkreślając jednak, że w kwestii interpretacji prawa UE najważniejszym organem jest Trybunał Sprawiedliwości. Tego rodzaju różnice zdań są jednak wyjątkiem. W większości wyżej wymienionych spraw Rzecznik uznaje stanowisko Komisji w kwestii przedmiotu sprawy za prawidłowe¹⁹.

→→→ Sprawa **2980/2008/GG** dotyczyła sformułowanego przez obywatela Niemiec zarzutu nieprawidłowego rozpatrzenia skargi i niezapewnienia właściwego stosowania rozporządzenia UE dotyczącego praw pasażerów linii lotniczych przez państwa członkowskie. Dochodzenie wykazało, że Komisja aktywnie śledziła rozwój sprawy skarżącego i skontaktowała się z zainteresowanymi władzami francuskimi. W opinii Rzecznika należało pochwalić Dyрекcję Generalną ds. Energii i Transportu za aktywne podejście i wsparcie udzielone skarżącemu w tej sprawie. ←←←

Również w sprawie **443/2008/JMA**, która dotyczyła zarzutu nieprawidłowego rozpatrzenia przez Komisję skargi przeciwko Hiszpanii i niewłaściwej decyzji o włączeniu skargi do toczącego się pojedynczego horyzontalnego postępowania przeciwko Hiszpanii dotyczącego uzdatniania miejskiej wody Rzecznik stwierdził, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej Komisja dysponuje szerokim marginesem swobody w decydowaniu, czy indywidualne skargi należy ująć razem w pojedynczym postępowaniu horyzontalnym. Ponadto Komisja prawidłowo poinformowała skarżącego o działaniach, które podjęła. Z kolei w sprawie **706/2007/(WP)BEH** Rzecznik uznał, że Komisja nie rozpatrzyła skargi skarżącego w sprawie naruszenia przepisów w jak najkrótszym czasie i jak najbardziej należycie, co stanowiło przypadek niewłaściwego administrowania. Skargę złożył w 2005 r. obywatel Austrii przeciwko Austrii w związku z nieprzestrzeganiem przepisów UE dotyczących jakości powietrza. Rzecznik uznał, że pomimo wystarczająco jasnych okoliczności faktycznych Komisja nie przyjęła stanowiska w sprawie skargi do dnia, w którym skarżący zwrócił się do Rzecznika w 2007 r.

→→→ Sprawa **791/2005/(IP)FOR** dotyczyła zarzutu nieuzasadnionego umorzenia postępowania w sprawie naruszenia przepisów przeciwko Włochom dotyczącego składowiska odpadów w Malagrotta, niedaleko Rzymu. Skarżący zarzucał Komisji, że decyzja o zamknięciu sprawy była nieuzasadniona, ponieważ zaistniało kilka nieprawidłowości. Rzecznik stwierdził, że odnośny ostateczny termin na dostosowanie upłynął dnia 16 lipca 2009 r. i fakt, że składowisko nie zostało dostosowane do odnośnych norm w momencie, w którym Komisja zamknęła postępowanie w sprawie naruszenia przepisów, nie był niewłaściwy ani nieuzasadniony. Jednakże w świetle istotnych informacji, na które uwagę Rzecznika zwrócił skarżący, Rzecznik zalecił Komisji, aby po terminie lipca 2009 r. sprawdzono, czy składowisko rzeczywiście dostosowano do wymogów dyrektywy. W późniejszym okresie 2009 r. Komisja ponownie wszczęła postępowanie w sprawie naruszenia przepisów. ←←←

Sprawa **1532/2008/GG** dotyczyła zarzutu nieprawidłowego przeprowadzenia postępowania w sprawie naruszenia przepisów przeciwko Austrii. Komisja wszczęła dochodzenie w wyniku skarg 27 austriackich inicjatyw obywatelskich w sprawie kilkakrotnej rozbudowy wiedeńskiego lotniska bez przeprowadzenia obowiązkowej oceny oddziaływania na środowisko (OoŚ). Następnie Komisja zgodziła się, że władze austriackie mogłyby przeprowadzić OoŚ *ex post*. Dochodzenie Rzecznika wykazało kilka problemów z OoŚ *ex post*, w tym potencjalny konflikt interesów z władzami krajowymi. W związku z tym, że Komisja nie podjęła jeszcze ostatecznej decyzji w tej sprawie, Rzecznik zamknął dochodzenie i wyraził nadzieję, że przy podejmowaniu ostatecznej decyzji Komisja uwzględni jego ustalenia.

19. Zob. na przykład sprawa 822/2009/BU dotycząca zarzutu naruszenia dyrektyw w zakresie ochrony środowiska przez Republikę Czeską i sprawa 2036/2008/(CD)BEH dotycząca zarzutu niezgodności austriackich ustaw emerytalnych z przepisami Traktatu dotyczącymi swobody przemieszczania się.

■ Udzielanie zamówień i przyznawanie dotacji

Rzecznik rozpatruje skargi dotyczące udzielania lub nieudzielania zamówień i przyznawania lub nieprzyznawania dotacji. Uważa jednak, że instytucje, a w szczególności komisje oceniające i insty-

Rzecznik rozpatruje skargi dotyczące udzielania lub nieudzielania zamówień i przyznawania lub nieprzyznawania dotacji.

tucje zamawiające, mają znaczną swobodę w odniesieniu do czynników, które uwzględniają przy podejmowaniu decyzji o udzieleniu zamówienia w następstwie zaproszenia do składania ofert. Rzecznik uznał, że jego przegląd tych spraw powinien ograniczać się do

sprawdzenia, czy zasady dotyczące procedur są przestrzegane, czy prawidłowo przedstawiono fakty oraz czy popełniono oczywisty błąd lub nadużyto uprawnień. Co więcej, bada on, czy instytucje wywiązały się z obowiązku podania przyczyn decyzji oraz czy te przyczyny są spójne i wiarygodne.

Rzecznik zamknął sześć spraw, w których skarżący zarzucali niesprawiedliwe traktowanie w działaniach komisji selekcyjnych z powodu konfliktu interesów lub braku bezstronności niektórych ich członków. W sprawie **3112/2007/MF** dotyczącej zamówienia na odnowę parku narodowego w Czadzie Rzecznik uznał, że okoliczności sprawy mogą budzić obiektywne wątpliwości co do bezstronności danego członka komisji oceniającej i że – wbrew opinii Komisji – przedstawiona przez tego członka deklaracja bezstronności nie wystarczyła, by wyeliminować wątpliwości. Rzecznik uznał, że Komisja nie podjęła wystarczających działań w celu rozwiania wątpliwości i nie wykazała, że działania przez nią podjęte były jedynymi jej dostępnymi. W sprawie **2400/2006/JF** firma konsultingowa zarzucała nieprzyznanie jej zamówienia z powodu instrukcji przekazanych przez delegaturę Komisji w państwie trzecim. Dochodzenie Rzecznika nie przyniosło dowodów na poparcie zarzutu skarżącego dotyczących rzekomych instrukcji.

W sprawie **491/2007/PB**, dotyczącej zaproszenia do składania wniosków wydanego przez Przedstawicielstwo Komisji w Berlinie, w szczególności uczciwości konkurencji i przejrzystości procedury, Rzecznik uznał, że w ramach zaproszenia do składania wniosków wprowadzono nadmiernie ograniczające wymogi i że Komisja nie zareagowała w odpowiedni sposób na wniosek o udzielenie informacji skierowany przez skarżącą. Rzecznik wyraził również wątpliwości co do braku zasad i praktyk dotyczących konfliktu interesów w odniesieniu do obecnych i byłych wewnętrznych dostawców usług i innych produktów biorących udział w procedurach składania ofert. W dalszej uwadze Rzecznik zachęcił Komisję do zbadania możliwości przyjęcia takich właściwych zasad lub wytycznych.

W sprawie **1270/2007/(ET)(ID)(DK)CK** skarżący, który początkowo otrzymał pismo o udzieleniu zamówienia, został poinformowany przez Komisję, że procedura przetargowa została anulowana z powodu nieprawidłowości w procedurze i z powodu potencjalnego naruszenia poufności i bezstronności oraz wpływu z zewnątrz podczas procedury oceny. Rzecznik wydał zalecenie wstępne wzywające Komisję do dostarczenia bardziej szczegółowych i odpowiednich przyczyn odwołania przetargu. Po skontrolowaniu akt Rzecznik stwierdził, że zawierały one dowody na poparcie wyjaśnienia, które Komisja przedstawiła w odpowiedzi na to zalecenie wstępne. Zamknął zatem sprawę ze względu na to, że zalecenie wstępne zostało wykonane.

W podjętym z własnej inicjatywy dochodzeniu (**01/4/2005/GG**) Rzecznik zbadał głębiej zarzut niemieckiej organizacji pozarządowej, że Komisja celowo działała na jej szkodę i umyślnie w niesprawiedliwy sposób odrzuciła jej wniosek o podpisanie umowy ramowej o partnerstwie. Rzecznik rozpoznał poważne przypadki niewłaściwego administrowania. Poza brakami, które zidentyfikował już w poprzednich dochodzeniach (sprawy 1702/2001/GG i 2862/2004/GG), Rzecznik uznał, że Komisja świadomie zataiła prawdę i w ten sposób wprowadziła w błąd organizację pozarządową. Sposób, w jaki Komisja rozpatrzyła wniosek organizacji, sprawił, że skarżący znalazł się w jeszcze gorszym położeniu. W odpowiedzi na zalecenie wstępne Rzecznika Komisja przyznała, że powinna była staranniej rozpatrzeć wniosek. Komisja nie przeprosiła jednak organizacji pozarządowej, ale nadmieniła, że od tamtego czasu procedury mające zastosowanie zostały poprawione. Rzecznik uznał przyznanie się do winy przez Komisję za niewystarczające, w porównaniu do poważnych zarzutów, jakie przedstawił w swoim zaleceniu wstępnym. Jednak biorąc pod uwagę fakt, że przypadek niewłaściwego administrowania miał miejsce długi czas temu, a obecnie obowiązywała już nowa umowa ramowa, Rzecznik zamknął dochodzenie uważając krytyczną.

Wreszcie w sprawie **1192/2008/BU** przeciwko Parlamentowi Europejskiemu skarżący był niezadowolony z wyników przetargu na prace remontowe Biura Informacyjnego Parlamentu na Malcie. Podważył on dokładność ustalonych kryteriów oceny. Rzecznik nie stwierdził żadnego niewłaściwego administrowania przez Parlament i uznał, że jego wyjaśnienia były rozsądne. Odniósł się do odpowiedniego orzecznictwa, zgodnie z którym instytucje mają szeroki zakres swobody w ocenie czynników, które należy uwzględnić podczas udzielania zamówienia, i stwierdził, że nie ma dowodów, że instytucja ta popełniła oczywisty błąd w ocenie.

Druga grupa skarg dotyczyła zarzutów niewłaściwego i niesprawiedliwego wyłączenia ofert skarżącego²⁰. Sprawa **1928/2008/TS** dotyczyła odrzucenia wniosku o stypendium dla studentów należących do tureckiej wspólnoty cypryjskiej. Komisja zgodziła się, że wyjaśnienia komisji oceniającej mogły być jaśniejsze. Rzecznik stwierdził, że decyzja komisji o odrzuceniu wniosku była niezgodna z odnośnym zaproszeniem do wyrażania zainteresowania. Zauważył jednak, że Komisja zgodziła się, by skarżący kwalifikował się do programu stypendialnego na rok 2009-2010. Sprawa **2576/2008/(AF)GG** dotyczyła zarzutu niewłaściwego wyłączenia oferty skarżącego, ponieważ nie dołączył właściwego dokumentu VAT. Rzecznik przeanalizował wniosek i uznał, że skarżący nie był w stanie stwierdzić, czy przedłożył wymagany dokument. Nie stwierdzono niewłaściwego administrowania, ale Rzecznik wystosował dalszą uwagę mającą na celu uniknięcie w przyszłości tego typu problemów.

W sprawie **3222/2005/IP** skarżący twierdził, że decyzja Komisji o niedopuszczeniu jego oferty była nieuzasadniona. Komitet oceniający z własnej inicjatywy dokonał ponownego obliczenia oferty, ponieważ błędnie uważał, że zawierała ona błędy arytmetyczne. Te nieuzasadnione zmiany spowodowały przekroczenie przez ofertę maksymalnego budżetu w wysokości 4 mln EUR o 21 EUR. Rzecznik stwierdził, że w omawianej sprawie prośba o wyjaśnienie ze strony komitetu oceniającego stanowiłaby dla skarżącego możliwość udzielenia wyjaśnień dotyczących oferty. Niezwrócenie się o złożenie wyjaśnień spowodowało niewłaściwe administrowanie. Komisja odrzuciła wystosowaną przez Rzecznika propozycję polubownego rozwiązania sprawy, w ramach którego miała się zgodzić na odpowiednie zadośćuczynienie za stratę możliwości uczestniczenia w przetargu. Po oświadczeniu przez skarżącego, że rozważa wystąpienie ze sprawą do sądu, Rzecznik zamknął sprawę uwagą krytyczną.

→→→ Sprawa **1537/2008/(TJ)GG** dotyczyła odrzucenia przez Agencję Wykonawczą ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego (EACEA) wniosku o dotację stowarzyszenia zajmującego się partnerstwem miast, ponieważ brakowało ważnego dokumentu. Skarżący wskazał szereg błędów w procedurach i praktykach Agencji. W odpowiedzi na dochodzenie Rzecznika Agencja przeprosiła skarżącego i poinformowała, że podjęła kroki mające na celu zaradzenie wskazanym problemom. Zgodziła się dokonać ponownej oceny wniosku zgodnie z właściwymi kryteriami przyznawania dotacji. Ponownie wniosek nie spełnił warunków przyznania dotacji. Rzecznik skontrolował dokumentację i uznał, że nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w odniesieniu do wyników oceny. Rzecznik wystosował jednak dalszą uwagę, w której stwierdził, że w przyszłości Agencja powinna podawać bardziej szczegółowe informacje na temat wyników oceny wnioskodawcom podważającym ocenę ich wniosków. ←←←

Dwie sprawy umożliwiły wyjaśnienie różnicy między sprzecznością z prawem a niewłaściwym administrowaniem: w sprawie **1561/2008/RT** Rzecznik stwierdził, że informacje podane w zaproszeniu do składania ofert były niewystarczająco szczegółowe i wyczerpujące dla oferentów, którzy postanowili dostarczyć swoje oferty przesyłką kurierską (prywatną pocztą) lub osobiście. Rzecznik wystosował propozycję rozwiązania polubownego, którą Komisja odrzuciła, ponieważ uznała, że podane informacje były zgodne z obowiązującymi przepisami rozporządzenia finansowego. Rzecznik zamknął sprawę uwagą krytyczną i przypomniał, że termin „niewłaściwe administrowanie” stanowi pojęcie szersze niż „sprzeczność z prawem”. Fakt, że decyzja została podjęta bez naruszenia prawa niekoniecznie oznacza, że została podjęta zgodnie z zasadami dobrej administracji. Sprawę **271/2009/VL** przedłożyła pracowniczka biura Europejskiego Centrum Konsumentckiego w Niemczech. Jej umowa nie mogła zostać przedłużona w terminie, ponieważ Komisja,

20. Zob. również sprawa 1414/2007/IP.

która finansuje Centrum za pomocą dotacji, nie mogła w terminie zakończyć procedur odnawiania dotacji. Rzecznik zgodził się, że Komisja nie naruszyła żadnych obowiązków prawnych. Jednakże uznał, że Komisja nie rozpatrzyła wniosku o dotację tak szybko jak powinna, tak by mógł stwierdzić, że działała zgodnie z dobrą praktyką administracyjną. Związku z tym, że Komisja zgodziła się, że wnioski o dotację najlepiej rozpatrywać przed końcem roku poprzedzającego rok, na który ma zostać przyznana dotacja, Rzecznik zamknął sprawę uwagę krytyczną.

■ Wykonanie umów

Zdaniem Rzecznika do przypadku niewłaściwego administrowania dochodzi wtedy, gdy organ publiczny nie postępuje zgodnie z przepisami lub zasadami dla niego wiążącymi. Niewłaściwe administrowanie może zatem zostać stwierdzone również w przypadkach dotyczących wykonania obowiązków wynikających z umów zawartych przez instytucje UE.

Jednak zakres przeglądu, jakiego może dokonać w takich sprawach Rzecznik, jest z konieczności ograniczony. Rzecznik jest zdania, że nie powinien próbować ustalić, czy nastąpiło naruszenie umowy przez którąkolwiek ze stron, jeżeli kwestia jest przedmiotem sporu. Taka kwestia może zostać skutecznie rozpatrzona wyłącznie przez sąd odpowiedniej jurysdykcji, który będzie miał możliwość wysłuchania przedłożonych przez strony argumentów dotyczących właściwego prawa krajowego oraz dokonania oceny sprzecznych dowodów w kwestii okoliczności faktycznych będących przedmiotem sporu.

W sprawach dotyczących sporów wynikających z umów Rzecznik uważa za uzasadnione ograniczenie dochodzenia do zbadania, czy instytucja, organ lub jednostka organizacyjna Unii w sposób spójny i wiarygodny wyjaśniły podstawę prawną swoich działań oraz uzasadniły swój pogląd w kwestii statusu zobowiązań wynikających z zawartych umów. Jeżeli taka sytuacja będzie miała miejsce, Rzecznik uzna, że w wyniku dochodzenia nie stwierdził przypadku niewłaściwej administracji. Wniosek ten nie będzie miał wpływu na prawo stron do przedstawienia sporów wynikających z umów przed sąd odpowiedniej jurysdykcji, który wyda autorytatywne orzeczenie. W takim przypadku Rzecznik natychmiast zamknie dochodzenie bez dokonywania dalszej oceny w świetle postanowień art. 2 ust. 7 jego statutu.

Na podstawie wyżej wspomnianego badania, w 2009 r. Rzecznik zamknął kilka dochodzeń, nie stwierdzając przypadków niewłaściwego administrowania, lub uznał, że dalsze dochodzenie nie jest uzasadnione. Sprawy te obejmowały spory dotyczące opóźnień w płatnościach końcowych należnych za pracę przy niektórych projektach²¹, niewypłacenia przedsiębiorstwu odsetek należnych za zwłokę w płatnościach²², spory dotyczące kosztów kwalifikowalnych lub kwot, które należy odzyskać lub zapłacić w wyniku czynności audytowych²³, spory dotyczące braku uzasadnienia w przypadku zapytania o zwolnienie osób pracujących dla wykonawców instytucji oraz naruszenia prawa do złożenia wyjaśnień²⁴.

W odróżnieniu od wcześniejszych lat Rzecznik nie zamknął żadnych spraw dotyczących opóźnień w płatnościach. Wynika z tego, że albo Komisja ulepsza swój system płatności, albo stara się rozstrzygać istotne spory zanim jej wykonawcy złożą skargę do Rzecznika. Należy zauważyć, że w 2009 r. Rzecznik podjął działania następcze w związku z wcześniejszym dochodzeniem z własnej inicjatywy (OI/5/2007/GG) dotyczącym zwłoki w płatnościach ze strony Komisji. Dochodzenie to (OI/1/2009/GG) powinno ujawnić, czy rzeczywiście poczyniono postęp.

Powtarzający się problem, z jakim spotyka się Rzecznik w sprawach umownych, jest związany z konkretnymi umowami, które Komisja wykorzystuje w celu prowadzenia działań lub programów finansowanych ze środków UE. Z zasady Komisja nawiązuje stosunek umowny z określonym przedsiębiorstwem lub konsorcjum, które następnie realizują dany projekt dzięki podwykonawcom, ekspertom lub własnym pracownikom. Niektóre z tych umów i właściwych programów ramowych

21. Sprawy 177/2008/RT i 670/2009/(BU)RT przeciwko Komisji Europejskiej.

22. Sprawa 1264/2008/MF przeciwko Parlamentowi Europejskiemu.

23. Sprawy 2119/2007/ELB, 2781/2007/(BEH)OV i 1462/2007/DK przeciwko Komisji.

24. Sprawy 226/2007/MHZ, 2449/2007/VIK, 2910/2008/TN i 582/2008/MF przeciwko Komisji.

nadają Komisji pewne prawa dotyczące ekspertów lub pracowników wykonawcy. To konkretne środowisko związane z umowami może przyczynić się do powstania sporów między wykonawcami Komisji, a ich personelem lub ekspertami, i zdaniem Rzecznika w tym względzie odpowiedzialność spoczywa w pewnym stopniu na Komisji. Sprawa **2449/2007/VIK** dotyczyła zwolnienia kierownika zespołu po wyrażeniu przez Komisję niezadowolenia z wykonywanej przez niego pracy. Mimo że Rzecznik nie stwierdził przypadku niewłaściwego administrowania odnośnie meritum sprawy, a mianowicie powodów przedstawionych przez Komisję, stwierdził, że jeśli chodzi o procedurę, Komisja nie postępowała zgodnie z zasadami dobrej administracji, pozbawiając skarżącego możliwości odniesienia się do krytyki. Wkładem Rzecznika do konsultacji publicznych dotyczących zmiany rozporządzenia finansowego były sformułowane przez niego konkretne wnioski służące rozwiązaniu tego typu problemu²⁵.

Rzecznik chciałby podkreślić, że w 2009 r. zamknął wiele spośród rozpatrywanych przez niego spraw dotyczących kwestii umownych, nie stwierdziwszy niewłaściwego administrowania.

Rzecznik chciałby podkreślić, że w 2009 r. zamknął wiele spośród rozpatrywanych przez niego spraw dotyczących kwestii umownych, nie stwierdziwszy niewłaściwego administrowania.

W sprawie, w której Rzecznik stwierdził ewentualny przypadek niewłaściwego administrowania Komisja dołożyła wszelkich starań, aby przyjąć jego propozycje rozwiązania polubownego.

➡➡➡ W sprawie **2119/2007/ELB** Komisja uznała, że część kosztów personelu, o których zwrot wnioskowało przedmiotowe przedsiębiorstwo, nie może zostać zwrócona, ponieważ skorzystało ono z usług podwykonawcy bez wcześniejszej autoryzacji. Komisja zażądała zwrotu całości kwoty na trzy projekty, która wyniosła prawie 500 000 EUR. Rzecznik zwrócił jednak uwagę, że Komisja nie odpowiadała jasno na szczegółowe pytania dotyczące korzystania z usług podwykonawców, które do niej kierowano. Rzecznik zauważył także, że skarżący wykonał powierzone mu prace zgodnie z wymogami Komisji. Komisja zgodziła się rozpatrzyć zasadność złożonego przez przedsiębiorstwo wniosku o zgodę na skorzystanie z usług podwykonawcy i oświadczyła, że jeżeli uzna wniosek za uzasadniony i skarżący dostarczy dowód poniesienia wydatków z tytułu korzystania z usług podwykonawcy, Komisja może wycofać nakaz zwrotu pomocy. ⬅⬅⬅

Następujące dochodzenia nie ujawniły niewłaściwego administrowania²⁶: w sprawie **2492/2008/VL** skarżący twierdził, że zasady rekrutacji Komisji dotyczące oświadczenia o wyłączności i dostępności (oświadczenie SEA), które jest wymagane od zewnętrznych ekspertów, stanowią naruszenie podstawowego prawa eksperta do zatrudnienia. Rzecznik zauważył, że oświadczenie SEA ograniczało głównym ekspertom możliwości ubiegania się o inne stanowiska. Uwzględniając jednak fakt, że eksperci ci odgrywają istotną rolę w udzieleniu zamówienia i jego dalszej realizacji, cel, do którego dążyła Komisja był uzasadniony. Ponadto Rzecznik zauważył, że w wyniku zmian wprowadzonych w oświadczeniu, istnieje możliwość wykonywania przez głównych ekspertów ich obowiązków w niepełnym wymiarze godzin. Mogą zatem pracować przy dodatkowych projektach, pod warunkiem, że te dodatkowe zobowiązania nie wykluczają się z ich obowiązkami wynikającymi z istniejącego projektu. W sprawie **183/2008/MF** Rzecznik nie stwierdził przypadku niewłaściwego administrowania w zachowaniu Komisji w związku ze skargą dotyczącą zarzutu naruszenia prawa autorskiego przedsiębiorstwa. W sprawie **1906/2007/VIK** obywatel Stanów Zjednoczonych zarzucił Komisji, że jej procedura oceny stosowana przy ocenie projektów wspieranych finansowo przez program unijny mający na celu promowanie na świecie demokracji i praw człowieka odznacza się licznymi problemami i brakami. Po szczegółowym dochodzeniu Rzecznik nie stwierdził przypadku niewłaściwego administrowania i uznał, że nie jest uzasadnione prowadzenie dalszych dochodzeń. Rzecznik odnotował w szczególności, że OLAF zbadał w międzyczasie podniesione przez skarżącego zarzuty dotyczące oszustwa i nieprawidłowego zarządzania.

25. Wnioski te dostępne są na stronie internetowej Rzecznika.

26. To samo dotyczy spraw 771/2007/(TN)DK, 834/2007/TN, 870/2007/TN, 1895/2007/ELBiOI/1/2008/(VIK)JMA, przeciwko Komisji.

■ Administracja i regulamin pracowniczy

Każdego roku do Rzecznika trafiają skargi dotyczące czynności administracyjnych instytucji (52 dochodzenia lub 16 % wszystkich dochodzeń zamkniętych w 2009 r.). Czynności te dotyczą stosowania regulaminu pracowniczego dla urzędników oraz innych stosownych tekstów. Charakter tych spraw jest bardzo zróżnicowany i dotyczą one niemal wszystkich instytucji, organów i jednostek organizacyjnych.

Rzecznik z zadowoleniem stwierdził, że w dziedzinie skarg personelu instytucji unijnych znaczna część spraw rozpatrywanych w 2009 r. zakończyła się pozytywnym wynikiem ze względu na proak-

Rzecznik z zadowoleniem stwierdził, że w dziedzinie skarg personelu instytucji unijnych znaczna część spraw rozpatrywanych w 2009 r. zakończyła się pozytywnym wynikiem ze względu na proaktywne podejście administracji.

tywne podejście administracji²⁷.

→→→ Rzecznik zamknął z powodzeniem jedną sprawę dotyczącą byłego pracownika, który złożył do niego skargę odnośnie do niesprawiedliwych nakazów odzyskania środków za sumy nienależnie wypłacone przez instytucję. W takich kwestiach podejście Rzecznika wynika z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej²⁸ oraz względów bezstronności i sensowności. Oczywiście dużą rolę w tej kwestii odgrywa fakt, że nienależne płatności są dokonywane na rzecz urzędników lub osób trzecich, które mają mniejszą znajomość przepisów i rozporządzeń UE. W sprawie **1908/2007/JF** przeciwko Komisji instytucja ta przyjęła propozycję rozwiązania polubownego polegającego na unieważnieniu nakazu odzyskania środków, przyznając, że zwrot postawiłby skarżącą w bardzo niekorzystnej sytuacji finansowej. Rzecznik pogratulował Komisji dowiedzenia, że potrafi zrezygnować z odzyskania środków i okazać zrozumienie w przypadku trudnej sytuacji osobistej. ←←←

Komisja wykazała się taką samą kompetencją w zakresie właściwej obsługi obywateli w dwóch innych sprawach. W sprawie **2991/2008/(WP)GG** skarżącym był były pracownik, któremu przysługiwała odprawa pieniężna. Złożył wniosek, ale dziesięć miesięcy później wciąż nie otrzymał odprawy. Komisja przyznała, że ponosi odpowiedzialność za opóźnienie i zgodziła się wypłacić odsetki należne za zwłokę w płatnościach w wysokości 6 400 EUR. W sprawie **2248/2009/MF** skarżąca zauważyła, że dodatek na rodzinę, jaki jej wypłacono, był zbyt niski. Skontaktowała się z Komisją, ale nie uzyskała żadnych wyjaśnień. Rzecznik podjął decyzję o zastosowaniu procedury przyspieszonej i skontaktował się z Biurem Administracji i Rozliczania Należności Indywidualnych (PMO). Komisja odpowiedziała pozytywnie i wypłaciła 2 400 EUR, czyli kwotę zaległych dodatków. Komisja udzieliła również wyczerpujących wyjaśnień w odpowiedzi na wniosek skarżącej o udzielenie informacji.

Także inne instytucje odpowiedziały bardzo pozytywnie na sugestie i zalecenia Rzecznika w tej dziedzinie. Parlament Europejski zgodził się dokonać korekty w wyliczeniach dotyczących urlopu macierzyńskiego jednej z pracownic, po tym jak Rzecznik wszczął swoje dochodzenie (sprawa **2123/2008/ELB**). Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA) zgodziła się zmienić stopień przyznany jednemu ze swoich pracowników²⁹ po zaleceniach wstępnych Rzecznika (sprawa **3567/2006/JF**).

W kilku sprawach Rzecznik zakończył dochodzenie, nie stwierdzając przypadku niewłaściwego administrowania. W sprawie przeciwko Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu (EKES) dotyczącej rzekomo nieuzasadnionej decyzji o nierozpoczęciu procedury dyscyplinarnej przeciw jednemu z jego byłych urzędników (sprawa **1016/2008/JMA**) Rzecznik stwierdził, że nie ma podstaw do dalszego dochodzenia, ale skrytykował brak odpowiedzi Komitetu na korespondencję skarżącego. W sprawie **572/2008/OV** Rzecznik uznał za słuszną decyzję Parlamentu dotyczącą odebrania dodatku sekretarskiego na podstawie nowego regulaminu pracowniczego. W sprawie **2791/2007/(BEH)KM** Rzecznik potwierdził sposób, w jaki Komisja zinterpretowała art. 45 ust. 2 regulaminu pracowniczego, oraz powszechne zasady dotyczące szkolenia językowego. W sprawie **1179/2008/JF** dotyczącej niesprawiedliwej daty rozwiązania umowy ze skarżącym, Rzecznik uznał argument, że jednomiesięczny okres wypowiedzenia, jaki otrzymał, nie pozwolił

27. Dobrym przykładem jest sprawa 495/2009/ELB dotycząca przeniesienia praw emerytalnych z programu emerytalnego Unii do krajowych programów.

28. Sprawa T-205/01 *Ronsse przeciwko Komisji* Zb. Orz. II 1065.

29. W kwestii zaszeregowania urzędników zob. także sprawa 3199/2007/(WP)(VL)BEH.

mu wypowiedzieć umowy najmu mieszkania w czasie umożliwiającym odzyskanie wpłaconych wcześniej zaliczek. Rzecznik sformułował dalszą uwagę odnośnie do tej kwestii proceduralnej. Nie uznał jednak powodztwa o odszkodowanie, ponieważ skarżący pozostał w mieszkaniu do końca okresu wynajmu i w rzeczywistości nie poniósł żadnych szkód. Rzecznik poparł również stanowisko Komisji w sprawie **699/2007/(WP)BEH** dotyczącej dostępu do akt medycznych byłego urzędnika, w sprawie **2518/2008/(NM)GG** dotyczącej dyskryminacji ze względu na wiek i niewłaściwego rozpatrzenia podania o pracę oraz w sprawie **2793/2007/WP** dotyczącej odmowy objęcia emerytowanej pracownicy kontraktowej ubezpieczeniem zdrowotnym.

Rzecznik pragnie także zwrócić uwagę na dwie skargi złożone przez osoby niepełnosprawne. W skardze **2631/2007/JMA** pracownik Komisji, który porusza się na wózku inwalidzkim, zarzucił Komisji niewywiązanie się z zapewnienia właściwego dostępu do budynku, którego dotyczyła skarga. Komisja wyjaśniła, że ogłosiła przetarg i że umowa ramowa zostanie podpisana w pierwszym kwartale 2009 r., a prace w budynku zostaną ukończone do września 2009 r. Przeprasiła za wszelkie niedogodności, jakich ta sytuacja przysporzyła skarżącemu. Rzecznik poprosił Komisję o przesłanie do dnia 31 października 2009 r. sprawozdania dotyczącego prac, o których mowa, oraz o informowanie go o postępach w realizacji, w kilku budynkach Komisji, projektu mającego na celu zapewnienie osobom niepełnosprawnym właściwego dostępu. Sprawa **2350/2007/RT** przeciwko Parlamentowi Europejskiemu dotyczyła zarzutu niezapewnienia skarżącej szkolenia, o które wniosowała i niezapewnienia odpowiedniego traktowania podczas okresu szkolenia. Parlament przyznał, że mogły mieć miejsce niedociągnięcia, ale podkreślił wysiłki swoich służb mające na celu zapewnienie skarżącej takich samych możliwości szkolenia jak te oferowane w ramach standardowego programu szkolenia. W swojej odpowiedzi na zalecenia wstępne Parlament po raz kolejny odrzucił zarzuty skarżącej, jednakże wyraził ubolewanie i wyjaśnił działania, które podjął w celu naprawienia wskazanych braków. Mimo że skarżąca nie przyjęła przeprosin Parlamentu, Rzecznik uznał, że prowadzenie dalszych dochodzeń nie jest uzasadnione w kontekście tego, że Parlament zobowiązał się do podjęcia działań w przyszłości oraz że przeprosił skarżącą. Rzecznik sformułował kolejną uwagę, przypominając, że Parlament i inne instytucje unijne powinny być uwrażliwione na konieczność poszanowania godności osób niepełnosprawnych.

Sprawa **01/6/2007/MHZ**, dotycząca zarządzania zasobami ludzkimi w instytutach naukowych Wspólnego Centrum Badawczego Komisji (WCB), odnosiła się do wcześniejszego wspólnego dochodzenia Rzecznika w sprawie indywidualnych skarg na temat wewnętrznych konkursów prowadzących do wyłonienia urzędników zatrudnianych na czas nieokreślony spośród pracowników tymczasowych. Celem tego dochodzenia było umożliwienie Komisji złożenia wyjaśnień dotyczących zarządzania zasobami ludzkimi w WCB, w tym sytuacji zawodowej pracowników tymczasowych. Rzecznik uznał prezentację Komisji dotyczącą jej strategii zarządzania zasobami ludzkimi w WCB za satysfakcjonującą. Jeśli chodzi o sytuację pracowników tymczasowych Rzecznik wydał zalecenie wstępne o konieczności organizowania wewnętrznych konkursów przez Komisję. Komisja odrzuciła to zalecenie, ale poinformowała Rzecznika o swojej szerszej inicjatywie mającej na celu zorganizowanie wewnętrznych konkursów EUR-27. Zaznaczyła, że pracownicy tymczasowi również będą mogli brać udział w tych konkursach, pod warunkiem, że spełnią odpowiednie kryteria. Rzecznik uznał, że dalsze czynności dochodzeniowe nie mają uzasadnienia i zamknął sprawę.

Rzecznik chciałby również zwrócić uwagę na kilka spraw, w przypadku których negatywna odpowiedź na jego ustalenia i brak współpracy ze strony instytucji szczególnie go rozczarowały. Sprawa **344/2007/BEH** dotyczyła niewłaściwego zakończenia procedury oceny personelu³⁰ przez Parlament, zwłaszcza w zakresie punktów za zasługi. Mimo iż Sąd do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej wydał orzeczenie unieważniające w gruncie rzeczy taką samą decyzję Parlamentu z 2003 r., Parlament nie rozpatrzył ponownie swojej decyzji w roku 2004. Rzecznik stwierdził, że zwrócił już uwagę Parlamentu na stwierdzony przez niego przypadek niewłaściwego administrowania przy pomocy wspomnianego wyroku. W podsumowaniu stwierdził, że przedłożenie sprawozdania specjalnego Parlamentowi byłoby bezcelowe i zamknął dochodzenie, wystosowując uwagę krytyczną.

30. Aby przyjrzeć się kwestiom związanym z oceną personelu zob. sprawa 3004/2007/BEH.

Kolejna sprawa odnosiła się do problemów napotkanych podczas procedury oceny personelu przez urzędników przenoszonych z jednej instytucji do drugiej. Skarżący w sprawie **2007/2008/ELB** twierdził, że zasady Komisji dotyczące przyznawania urzędnikom przeniesionym z innych instytucji określonej liczby punktów za zasługi niezależnie od ich wyników uzyskanych w instytucjach, z których pochodzą ograniczyły mobilność międzyinstytucjonalną. Komisja zmieniła obowiązujące przepisy, zanim Rzecznik zakończył swoje dochodzenie.

Rzecznik był szczególnie rozczarowany reakcją Komisji na jego dochodzenie w sprawie **01/7/2006/JF**. Dotyczyła ona zwolnienia lokalnej pracownicy przebywającej w delegacji, która złożyła skargę do Rzecznika w sprawie „niehumanitarnego i upokarzającego” zwolnienia jej przez biuro. Zażądała ona przeprosin od Komisji. Komisja wyraziła jedynie ubolewanie z powodu odczuć i wrażeń, jakich skarżąca doświadczyła na skutek zwolnienia, wciąż utrzymując, że procedura zastosowana przez biuro była właściwa. Rzecznik skrytykował instytucję za to, że odmówiła skarżącej otwartych, szczerych i satysfakcjonujących ją przeprosin, zaznaczając, że było to szczególnie karygodne zważywszy na fakt, że oczekiwała tylko przeprosin.

■ Konkursy i procedury rekrutacji

Od czasu ustanowienia Europejskiego Urzędu Doboru Kadr (EPSO) większość prowadzonych przez Rzecznika dochodzeń w sprawie otwartych konkursów i innych procedur rekrutacji dotyczy tego urzędu. Mając na uwadze wyraźny potencjał EPSO do bycia znaczącym i uprzywilejowanym punktem kontaktowym z dużą liczbą obywateli UE, szczególnie ważne jest, aby urząd ten ściśle przestrzegał zasad kulturalnej obsługi obywateli oraz prowadził swoją działalność w sposób przejrzysty.

Wiele spośród problemów dotyczących konkursów organizowanych przez EPSO zostało rozwiązanych w trybie przyspieszonym, co pokazało, że EPSO jest otwarty na szybkie i sprawiedliwe

Wiele spośród problemów dotyczących konkursów organizowanych przez EPSO zostało rozwiązanych w trybie przyspieszonym, co pokazało, że EPSO jest otwarty na szybkie i sprawiedliwe metody rozwiązywania problemów. Jest to dowód istnienia kultury służby i szczerzej chęci dążenia do ulepszeń.

metody rozwiązywania problemów. Jest to dowód istnienia kultury służby i szczerzej chęci dążenia do ulepszeń. Spośród 15 pełnoprawnych dochodzeń Rzecznika dotyczących EPSO, w sześciu nie stwierdził on przypadków niewłaściwego administrowania i podtrzymał stanowisko EPSO. Rzecznik stwierdził przypadki niewłaściwego administrowania w trzech sprawach i zamknął dochodzenie wystosowując uwagę krytyczną lub pośrednią krytykę. W pozostałych sześciu sprawach, w przypadku których

Rzecznik stwierdził wstępnie przypadki niewłaściwego administrowania, EPSO przyjął jego sugestie dotyczące rozwiązania problemu. Dane te potwierdzają, że EPSO dysponuje marginesem swobody przy rozpatrywaniu skarg niezadowolonych kandydatów. Nawet jeśli powstanie napięcie wynikające z próby pogodzenia potrzeby zapewnienia braku jakiejkolwiek ingerencji czy nacisków na komisje rekrutacyjne oraz równie ważnej potrzeby zapewnienia przejrzystości i odpowiedzialności w kontekście ich działań, te dwie kwestie można pogodzić dzięki postawie EPSO opartej na kulturze obsługi obywateli i uczciwości. Rzecznik, zachęcony wynikami swojej współpracy z EPSO, zamierza ją zintensyfikować z myślą o powielaniu osiągniętych dotąd pozytywnych rezultatów. Wiele z poniższych przykładów przedstawia pozytywną postawę EPSO.

Sześć spraw zamknięto nie stwierdzwszy przypadków niewłaściwego administrowania, w tym sprawę **1245/2007/JF** dotyczącą internetowego formularza rejestracji EPSO i odpowiedzi udzielonych poprzez stronę internetową tego urzędu. Trzy inne sprawy dotyczyły decyzji podjętych przez komisje rekrutacyjne o odrzuceniu wniosków z powodu niewystarczających kwalifikacji akademickich (doświadczenie zawodowe lub dyplomy) będących warunkiem dopuszczenia do konkursu. W sprawach **1569/2007/IP**, **2965/2008/(VL)BEH** i **2116/2007/IP** Rzecznik odniósł się do dużej swobody uznania, jaką cieszą się komisje rekrutacyjne w trakcie oceny kwalifikacji kandydatów oraz do zakresu przeglądu Rzecznika, który ogranicza się do zbadania, czy komisja nie popełniła oczywistego błędu.

Sprawa **1943/2008/BB** dotyczyła zarzutów niesprawiedliwego traktowania i dyskryminacji przy ustalaniu terminu egzaminu przez kandydata podchodzącego do testu na Malcie. Rzecznik stwierdził, że działania EPSO były zgodne z ogłoszeniem o naborze i słusznie uzasadnione gospodarnością i proporcjonalnością. Wydał jednak dalszą uwagę, w której stwierdził, że EPSO powinien jasno przedstawiać kandydatom swoje zasady w przyszłych ogłoszeniach o naborze. Sprawa **3035/2008/(MHZ)RT** także dotyczyła zarzutu dyskryminacji, tym razem ze względu na język. Skarżący uważał, że kandydaci, których językiem ojczystym był język angielski, francuski lub niemiecki znajdowali się w korzystnej sytuacji podczas testów wstępnych. Rzecznik zgodził się z EPSO, że w trakcie trwania całego konkursu kandydaci musieli wykazać się znajomością zarówno głównego języka, jak i drugiego języka. Ponadto Rzecznik uznał, że termin „główny język” lepiej odpowiada wymogom regulaminu pracowniczego niż termin „język ojczysty”.

Jak wcześniej wspomniano, EPSO wykazał się ogromną otwartością w swoich próbach radzenia sobie z przypadkami niewłaściwego administrowania stwierdzonymi przez Rzecznika i szczerze angażował się w szukanie rozwiązań. Dzięki temu Urząd był w stanie znaleźć rozwiązania polubowne lub przyjąć, w pełni bądź częściowo, propozycje rozwiązania polubownego w poniższych sześciu sprawach. Sprawy **2893/2008/WP** i **3024/2008/DK** dotyczyły niedopuszczenia kandydatów do testów pisemnych w konkursie dla lekarzy. Po nieudanych próbach rozwiązania tej sprawy z komisjami rekrutacyjnymi, kandydaci zwrócili się do Rzecznika. W obu przypadkach EPSO poinformował Rzecznika, że komisje rekrutacyjne dopuściły kandydatów do konkursu. Sprawa **1135/2006/(GK)(ID)MF** dotyczyła sporu odnośnie do trafności poprawek dokonanych przez komisję i jej oceniających w tłumaczeniu z języka greckiego na włoski. Skarżąca twierdziła, że oryginalny tekst grecki był niewłaściwej jakości i zawierał błędy. Twierdziła również, że członkowie komisji konkursowej nie znali języka greckiego oraz że komisja nie zaangażowała niezależnego oceniającego. Rzecznik wezwał EPSO do przeprowadzenia trzeciej oceny testu skarżącej przez nowego oceniającego. EPSO zaakceptował propozycję Rzecznika.

→→→ Sprawa **2346/2007/JMA** dotyczyła niezgody EPSO na poinformowanie kandydatów, którzy przeszli pozytywnie proces rekrutacji, o ocenach z różnych testów (zob. „Ochrona danych” powyżej). Po konsultacji ze swoim zarządem EPSO postanowił zmienić politykę i zezwolić wszystkim kandydatom na dostęp do ich ocen. ←←←

W sprawie **397/2009/CK** EPSO przeprosił skarżącego za zwłokę w wypłaceniu zwrotu kosztów podróży poniesionych z uwagi na uczestnictwo w konkursie i zobowiązał się do zmiany istniejących procedur w zakresie takich zwrotów. Rzecznik wydał dalszą uwagę, w której zachęcał EPSO do informowania go o wynikach zmian w tych procedurach. W sprawie **1566/2007/DK** EPSO przystało na propozycję Rzecznika: EPSO winien wyjaśnić skarżącemu powód problemów technicznych, na które natrafił przystępując do testów w ramach selekcji wstępnej i zezwolić mu na ponowne przystąpienie do testów. EPSO zaakceptował propozycję polubownego rozwiązania sprawy, ale skarżący doszedł do wniosku, że nie jest już zainteresowany ponownym przystąpieniem do testów.

Rzecznik skrytykował praktyki EPSO jedynie w trzech sprawach. Pierwsza z nich (sprawa **1303/2007/(WP)(BEH)KM**) dotyczyła rzekomego niezaplanowania rozmowy przed datą porodu kandydatki. Mimo że nie znaleziono całkowicie satysfakcjonującego rozwiązania w tym przypadku, Rzecznik docenił otwartość EPSO na rozwiązanie tego typu problemu. Druga sprawa dotyczyła dochodzenia Rzecznika z własnej inicjatywy, które zostało wszczęte w 2007 r. i zamknięte w 2009 r. (**OI/4/2007/(ID)MHZ**). Dotyczyło ono dostępu kandydatów, którzy nie przeszli pozytywnie procesu rekrutacji, do pytań i odpowiedzi udzielonych przez nich w testach komputerowych (CBT). Po otrzymaniu dużej liczby indywidualnych skarg dotyczących tego rodzaju praktyki i uznawszy, że jest ona przykładem niewłaściwego administrowania³¹, Rzecznik wszczął dochodzenie. Wpłynęło do niego później jeszcze wiele innych skarg w tej sprawie³². Rzecznik nie zgodził się z argumentami EPSO odnoszącymi się do administracyjnych i finansowych trudności, które przypuszczalnie powstałyby w przypadku udzielenia kandydatom takiego dostępu. Stwierdził, że zasada przejrzystości, a także

31. Sprawa 370/2007/MHZ.

32. Sprawy 3492/2006/(WP) BEH, 1312/2007/IP, 7/2007/PB i 801/2007/ELB.

postęp, którego w tym zakresie dokonały instytucje, nie mogą być podrzędne wobec takich trudności. EPSO powoływał się także na zasady dostępu do dokumentów oraz odpowiednie orzecznictwo sądów w zakresie poufności charakteru prac komisji konkursowej oraz zasadę równego traktowania kandydatów. Odnosząc się do wielu spraw toczących się przed sądami, które dotyczą odmowy EPSO, Rzecznik uznał, że kontynuowanie dochodzenia nie było uzasadnione. Oczekując na decyzje Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w odniesieniu do ujawnienia pytań w CBT, Rzecznik wycofał uwagi krytyczne, które wystosował w swoich wcześniejszych dochodzeniach dotyczących indywidualnych skarg. Rzecznik wystosował również uwagę krytyczną w sprawie **99/2008/VIK** dotyczącej niewłaściwego sformułowania treści pytania w teście rozumienia tekstu. Twierdził, że sposób, w jaki EPSO sformułował odpowiedź nie był bezspornie poprawny i stanowił przypadek niewłaściwego administrowania.

Mimo że większość skarg dotyczących rekrutacji jest skierowana przeciwko EPSO, Rzecznik od czasu do czasu otrzymuje skargi przeciwko innym instytucjom, w szczególności nowoutworzonym jednostkom, które ustalają obecnie swoje procedury rekrutacji. Rzecznik chciałby podkreślić ogólnie pozytywne podejście agencji do prowadzonych przez siebie dochodzeń i zaleceń.

→→→ Tak było również w przypadku sprawy **2003/2008/TS** przeciwko Agencji Wykonawczej Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERCEA), która dotyczyła rzekomego braku zadowalającej odpowiedzi na składane wielokrotnie wnioski w sprawie podań o pracę. Po dochodzeniu Rzecznika ERCEA zdecydowała wziąć pod uwagę podania kandydatów o takim samym profilu jak skarżący. ERCEA zaprosiła także kandydata na rozmowę. Ponadto Agencja przyznała, że w swojej wstępnej decyzji dotyczącej wyeliminowania kandydata nie dostarczyła mu jasnych i zrozumiałych informacji na temat możliwości odwołania. Zapewniła Rzecznika, że w przyszłości kandydaci będą otrzymywali stosowne informacje. ←←←

→→→ Agencja Wykonawcza ds. Konkurencyjności i Innowacyjności przeprosiła kandydata, który nie przeszedł pozytywnie procesu rekrutacji oraz udzieliła mu dodatkowych wyjaśnień. Wspomniła również o swoim zaangażowaniu w określenie dodatkowych działań w ramach jej usług, mających na celu poprawienie wiedzy urzędników na temat obowiązujących norm administracyjnych (sprawa **1562/2008/BB**). ←←←

Przeprowadzono dwa dochodzenia w sprawie skarg przeciwko Radzie UE (sprawy **296/2008/RT** i **945/2008/(DK)RT**) dotyczących zarzutu nieprawidłowego odrzucenia wniosków o udział w otwartych konkursach i niesprawiedliwych opóźnień w odpowiedzi na wnioski o dokonanie przeglądu. Problem w obu skargach dotyczył wartości i równoważności pewnego francuskiego dyplomu. Rzecznik uznał, że komisja konkursowa, która skontaktowała się ze Stałym Przedstawicielstwem Francji przy UE i potwierdziła uzyskanie przedmiotowego dyplomu, nie wyszła poza zakres swobodnego uznania, sprawdzając, czy skarżący spełniał warunki przyjęcia. Stwierdził także, że dalsze czynności dochodzeniowe nie mają uzasadnienia ze względu na zarzucane opóźnienia w udzieleniu odpowiedzi skarżącemu.

Rzecznik zamknął trzy dochodzenia w sprawie skarg przeciwko Parlamentowi Europejskiemu. W sprawie **502/2008/VIK** skarżąca zarzuciła naruszenie wewnętrznych przepisów instytucji w zakresie procedur rekrutacyjnych. Rzecznik uznał, że Parlament podjął właściwe działania. Sprawa **3348/2008/GG** dotyczyła zarzutu niepowiadomienia formalnie i w stosownym czasie o wyniku rekrutacji. Również w tej sprawie Rzecznik nie stwierdził przypadku niewłaściwego administrowania. Wreszcie sprawa **2909/2007/JMA** dotyczyła odrzucenia przez Parlament formularzy zgłoszeniowych pobranych z Internetu lub będących kserokopiami formularza zgłoszeniowego opublikowanego w Dzienniku Urzędowym. Rzecznik nie zgodził się z argumentem Parlamentu, który twierdził, że sprawdzenie kserokopii lub pobranych z Internetu formularzy stanowiłoby dodatkowe obciążenie dla służb Parlamentu. Z zadowoleniem przyjął bardziej elastyczne praktyki ogłoszone przez Parlament w tym zakresie, podkreślił, że w przeszłości rzeczywiście wykazywał się on większą elastycznością w tym względzie i wskazał na elastyczność EPSO w organizowanych przez ten urząd konkursach.

Rzecznik zamknął również dwie sprawy przeciwko Komisji dotyczące wyboru personelu. Sprawa **2851/2008/TN** dotyczyła nieprawidłowego rozpatrzenia wniosku kandydata o zwrot kosztów podróży. Rzecznik zamknął sprawę, wystosowując uwagi krytyczne, ponieważ Komisja nie wyjaśniła we właściwy sposób swojej wielomiesięcznej zwłoki w wypłaceniu zwrotu tych kosztów. Wydał także

dalszą uwagę, w której zasugerował, że Komisja powinna wyjaśniać kandydatom, jakie dokumenty potwierdzające konieczne są do uzyskania zwrotu. Sprawa **224/2005/ELB** została złożona przez kandydatkę, która nie przeszła pomyślnie przez testy selekcyjne zorganizowane przez Komisję. W odniesieniu do dwóch innych kandydatów biorących udział w tej samej procedurze rekrutacji Sąd uznał, że testy ustne były wadliwe. Skarżąca twierdziła, że Komisja powinna rozpatrzyć jej sprawę w sposób zgodny ze stosownym orzeczeniem Sądu. Rzecznik zaproponował, aby Komisja zadośćuczyniła skarżącej za utraconą przez nią szansę. Komisja konsekwentnie utrzymywała, że jedynym skutkiem spraw Sądu dotyczących pozostałych dwóch kandydatów było unieważnienie dotyczących ich indywidualnych decyzji. Po dalszych kontaktach z Rzecznikiem Komisja wyjaśniła, że zadośćuczyniono już skarżącej za utratę możliwości zatrudnienia przez Komisję w kontekście innej procedury rekrutacyjnej. Komisja nie mogła dwukrotnie zrekompensować skarżącej tej samej straty. Mimo że Rzecznik zgodził się z tym, zwrócił uwagę, że Komisja powinna była przeprosić skarżącą za popełnione błędy oraz wyjaśnić jej szczegółowo, dlaczego uznała, że powtórne zadośćuczynienie w jej konkretnym przypadku nie byłoby uzasadnione. Zamknął sprawę uwagą krytyczną.

■ Sprawy instytucjonalne, polityczne i inne

Pod tym nagłówkiem znajduje się szereg skarg przeciwko instytucjom w związku z ich działalnością w zakresie ustalania polityki i ogólnym funkcjonowaniem. Zamknięte sprawy zostaną przed-

Pod tym nagłówkiem znajduje się szereg skarg przeciwko instytucjom w związku z ich działalnością w zakresie ustalania polityki i ogólnym funkcjonowaniem.

stawione w czterech kategoriach. Pierwsze trzy dotyczą działalności Komisji w zakresie (i) jej roli inicjatora procesu prawodawczego, (ii) dziedziny prawa konkurencji i (iii) jej czynności administracyjnych. Czwarta obejmuje sprawy dotyczące innych instytucji, organów i jednostek organizacyjnych.

Sprawa **1102/2008/(SL)OV** dotyczyła zarzutu nienaprawienia błędu administracyjnego w rozporządzeniu. Skarżącym było belgijskie przedsiębiorstwo zajmujące się wywozem odpadów pewnej kategorii. Jego skarga dotyczyła błędu popełnionego w rozporządzeniu (WE) 1013/2006, który uniemożliwił wywóz odpadów pewnej kategorii do Malezji. Komisja przyznała się do błędu, ale naprawienie go zajęło jej dużo czasu. Przeprosiła za błąd i zwłokę, a także obiecała poszukać szybszych sposobów naprawiania błędów administracyjnych tego typu w przyszłości. Sprawa **3594/2006/PB** dotyczyła zarzutu niewłaściwego administrowania w odpowiedzi Komisji na korespondencję dotyczącą zarzucanych braków technicznych w zaworach wprowadzonych na rynek UE/EOG przez producenta zaworów z państwa trzeciego. Rzecznik – który z oczywistych względów nie jest w stanie ocenić stwierdzeń technicznych dokonanych w takich sprawach – uznał, że Komisja mogła udzielić skarżącemu lepszej odpowiedzi dotyczącej wyników testu, jakie jej przedstawił. Zachęcił Komisję do wyjaśnienia skarżącemu, dlaczego, jak się wydaje, stwierdziła, że wyniki testów były nieważne. Rzecznik uznał, że Komisja w swojej odpowiedzi, jakiej udzieliła po tych uwagach, stosownie odniosła się do tych kwestii. Sprawa **1289/2008/MHZ** dotyczyła klasyfikacji substancji zawierających nikiel i kontaktów z przedstawicielami przemysłu w tym zakresie. W trakcie dochodzenia Rzecznika niektórzy skarżący odwołali się do angielskich i europejskich sądów w sprawie klasyfikacji substancji zawierających nikiel dokonanej przez Komisję oraz jej uzasadnienia. W wyniku tych działań, zgodnie z art. 195 WE (obecnie art. 228 TFUE) i z art. 2 ust. 7 swojego statutu, Rzecznik przedstawił wyniki swoich dochodzeń. Jeśli chodzi o aspekty proceduralne tej sprawy, Rzecznik uznał, że Komisja przedstawiła zadowalające wyjaśnienia wszystkich aspektów, z wyjątkiem kwestii przekazania dokumentu, powierzonego jej przez skarżącego, bez jego zgody. Rzecznik uznał, że Komisja postąpiła niewłaściwie i wystosował uwagę krytyczną. Sprawa **406/2008/(WP)VIK** dotyczyła zarzutu niezasięgnięcia przez Komisję opinii społeczeństwa obywatelskiego i niedotrzymania przez nią terminu publikacji piątego sprawozdania na temat obywatelstwa europejskiego. Rzecznik zauważył, że Komisja nie jest ustawowo zobowiązana do zasięgania opinii społeczeństwa obywatelskiego przy publikacji sprawozdań dotyczących obywatelstwa europejskiego. Zwrócił jednak uwagę, że konsultowanie się z zainteresowanymi stronami przed publikacją sprawozdań, o których

mowa, byłoby dobrą praktyką administracyjną. W trakcie dochodzenia Komisja zobowiązała się do prowadzenia takich konsultacji w przyszłości. Sprawa **97/2008/(BEH)JF** dotyczyła zarzutu niewłaściwego przeprowadzenia przez Komisję prac komitetu przewidzianego w ramach procedury komitetowej. Rzecznik uznał, że jest w posiadaniu dowodów wystarczających, by poświadczyć, że odpowiednie posiedzenia komitetu przebiegały zgodnie z obowiązującymi przepisami proceduralnymi i ogólnymi zasadami dobrej administracji. Rzecznik zwrócił jednak uwagę, że w przypadku gdyby skarżąca pragnęła zasugerować zmiany w procedurze komitetowej, powinna przedłożyć petycję do Parlamentu Europejskiego. Sprawa **1520/2008/RT** dotyczyła zarzutów nieprzestrzegania przez Komisję rozporządzenia w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowania ograniczenia w zakresie chemikaliów (rozporządzenie REACH) i nadużywania funduszy UE. Skarżący zwrócił się do Komisji w imieniu 140 innych stowarzyszeń europejskich działających w dziedzinie ochrony zwierząt. Poprosił ją, aby zabroniła prowadzenia eksperymentów na zwierzętach i, zgodnie z przepisami rozporządzenia REACH, wprowadziła alternatywne metody badania. Według Komisji nowe metody zaproponowane przez skarżącego nie są jeszcze na tyle rozwinięte, aby mogły być wykorzystywane do celów regulacyjnych na mocy rozporządzenia REACH. Po dogłębnej analizie dokumentacji przedstawionej przez obie strony Rzecznik stwierdził, że skarżący nie dowiódł, że wyniki Komisji otrzymane w związku z tymi nowymi metodami nie są oparte na wysokiej jakości i niezależnych opiniach naukowych lub że są dotknięte oczywistym błędem w ocenie. W związku z tym nie stwierdził przypadku niewłaściwego administrowania.

Rzecznik rozpatrzył kilka spraw związanych z działalnością Komisji w dziedzinie prawa konkurencji. Sprawa **2015/2008/GG** dotyczyła zarzutu podjęcia niewłaściwej decyzji o niewszczęciu postępowania po skardze dotyczącej konkurencji w sprawie praktyk antykonkurencyjnych holenderskich przedsiębiorstw produkujących cegły. Rzecznik uznał, że Komisja, decydując się nie wszczynać dochodzenia, działała w ramach swoich kompetencji. Zbadała zarzuty podniesione przez skarżącego i stwierdziła, że nie istnieją wystarczające dowody na ich poparcie. Rzecznik nie znalazł również oczywistego błędu w ocenie. Sprawa **1142/2008/(BEH)KM** także dotyczyła zarzutu błędnej decyzji dotyczącej niewszczęcia postępowania z zakresu konkurencji przeciwko dwóm przedsiębiorstwom. W swojej opinii Komisja twierdziła, że (i) postępowanie przedmiotowego przedsiębiorstwa usług użyteczności publicznej nie wywierało wpływu na handel transgraniczny oraz (ii) w odniesieniu do postępowania drugiej firmy, Komisja miała prawo do uznania przewagi innych możliwości pracy nad zwiększeniem konkurencyjności na krajowym rynku energii niż proponowane przez skarżącego. Rzecznik uznał, że stanowisko Komisji dotyczące postępowania przedsiębiorstwa usług użyteczności publicznej było prawidłowe. Stwierdził również, że Komisja miała rację, kiedy twierdziła, że ma prawo uznania, czy należy wszcząć postępowanie na podstawie skargi dotyczącej konkurencji. W opinii Rzecznika Komisja działała w ramach swoich kompetencji uznaniowych, gdy uznała, że nie będzie wszczynać dochodzenia przeciwko drugiej firmie.

Sprawa **2967/2008/FOR** dotyczyła zarzutu nieuzasadnionego ujawnienia informacji szczególnie chronionych podczas postępowania wyjaśniającego w sprawie pomocy państwa przyznanej rzekomo niezgodnie z prawem przedsiębiorstwu w ramach umowy dotyczącej opłat lotniskowych zawartej między tym przedsiębiorstwem i kontrolowanym przez państwo operatorem lotniska. Rzecznik uznał, że Komisja opublikowała w Dzienniku Urzędowym UE bardzo szczegółowe informacje na temat pewnych rabatów zapewnionych temu przedsiębiorstwu przez lotnisko, mimo sporządzonego wcześniej wyraźnego pisemnego zobowiązania wobec władz krajowych o ich nieujawnianiu. Uznał, że ujawnienie informacji było błędem, który stanowi przypadek niewłaściwego administrowania. Biorąc pod uwagę, że Komisja przed rozpoczęciem dochodzenia przez Rzecznika uznała, że popełniła błąd ujawniając takie informacje, oraz przeprosiła za swoje działanie, Rzecznik uważał za zbędne wystosowanie uwagi krytycznej. Rzecznik z zadowoleniem przyjął wiadomość o nowych środkach podjętych przez Komisję w celu zagwarantowania, aby błędy tego typu się nie powtórzyły. Również w sprawie **1342/2007/FOR** (zob. także sekcja 3.3) Komisja została oskarżona o nieuzasadnione ujawnienie informacji szczególnie chronionych w kontekście procedury fuzji. Rzecznik uznał, że rzeczywiście miało miejsce poważne naruszenie poufności. Zauważył jednak, że nie można zakładać, iż źródło przecieku stanowiła Komisja, zważywszy, że w tym czasie kopie dokumentu miały

również dwie zainteresowane firmy i krajowy Departament Transportu. Dodatkowo Rzecznik uznał, że Komisja przeprowadziła – w granicach swoich kompetencji – dochodzenie w sprawie zarzutu skarżącego, według którego druga firma stanowiła źródło przecieku do prasy. Tym samym Rzecznik nie stwierdził przypadku niewłaściwego administrowania w odniesieniu do tego aspektu zarzutu. Rzecznik zauważył jednak, że oświadczenie o zachowaniu poufności, które wykorzystała Komisja, było niewłaściwe i sporządził uwagę krytyczną w tym zakresie. Rzecznik pochwalił fakt, że Komisja dokonała następnie zmian w oświadczeniu o zachowaniu poufności w celu poprawienia tego błędu. Sprawa **1935/2008/FOR** dotyczyła zarzutu popełnienia błędów proceduralnych w sprawie dotyczącej konkurencji (zob. także sekcja 3.3). Zdaniem skarżącego Komisja nie sporządziła protokołu spotkania pomimo faktu, że spotkanie bezpośrednio dotyczyło przedmiotu postępowania antymonopolowego Komisji. Rzecznik stwierdził, że spotkanie dotyczyło przedmiotu postępowania Komisji oraz że nie sporządziła ona właściwej notatki ze spotkania. Rzecznik uznał, że stanowiło to przypadek niewłaściwego administrowania. Nie stwierdził przypadku niewłaściwego administrowania w związku z drugim zarzutem skarżącego dotyczącym zachęcania przez Komisję do zawarcia porozumienia o wymianie informacji, które zdaniem skarżącego umożliwiło nieuprawniony dostęp do informacji znajdujących się w aktach z postępowania Komisji. Rzecznik stwierdził jednak, że Komisja nie wywiązała się z obowiązku sporządzenia właściwej notatki z rozmowy telefonicznej, w trakcie której omawiano umowę w sprawie wymiany informacji. Dlatego też w dalszej uwadze Rzecznik zalecił, aby w przyszłości sporządzać notatki ze wszystkich spotkań i rozmów telefonicznych ze stronami trzecimi, dotyczących ważnych kwestii proceduralnych.

W sprawie **1341/2008/MHZ**, dotyczącej przyjmowania podarków i korzyści przez urzędników służby cywilnej, Komisja przyznała, że byłoby lepiej, gdyby nie udzieliła zezwolenia dwóm swoim urzędnikom wysokiej rangi, którzy pracowali nad sprawami antydumpingowymi, na przyjęcie od producenta odzieży sportowej biletów VIP na mecz rugby. Zdaniem pewnej organizacji pozarządowej mogło to wywołać konflikt interesów.

Inne sprawy przeciwko Komisji dotyczyły wpisania na czarną listę pewnej organizacji pozarządowej³³, wprowadzenia żywności wegetariańskiej do stołówki jednej z europejskich szkół³⁴ oraz zarzutu niewłaściwego zamknięcia europejskiej bazy danych³⁵. W 2009 r. Rzecznik rozpatrzył również kwestię wykorzystania różnych alfabetów w publikacjach Urzędu Publikacji UE³⁶.

Rzecznik zajął się również sprawą **107/2009/(JD)OV** przeciwko Radzie UE, która dotyczyła zarzutu niepoinformowania obywateli o nowych obowiązkach wizowych dla osób wjeżdżających do Szwajcarii. Ponieważ pierwszy zarzut skarżącego tak naprawdę kwestionował, czy data wyznaczona przez Radę była właściwa, Rzecznik zgodził się z Radą, że zarzut dotyczył zasadności decyzji i z tego powodu nie wchodził w zakres jego kompetencji. Jeśli chodzi o zarzut braku właściwego poinformowania obywateli, Rzecznik uznał, że musiałby jedynie zbadać, czy Rada miała obowiązek przekazać informacje w przypadku, gdyby informacje dostarczone przez władze szwajcarskie i brytyjskie nie były wystarczające. Okazało się, że władze szwajcarskie zapewniły zainteresowanym przewoźnikom lotniczym wystarczający dostęp do informacji. W związku z powyższym Rzecznik nie stwierdził przypadku niewłaściwego administrowania.

Sprawa **244/2006/JMA** przeciwko Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu (EBI) dotyczyła analizy przeprowadzonej przez bank w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (OoŚ) projektu szybkiej kolei łączącej Madryt z granicą Francji przez Barcelonę. Po przeprowadzeniu szczegółowej analizy dokumentu OoŚ EBI uznał, że ocenę przeprowadzono w prawidłowy sposób. Część tej oceny stanowił fakt, że alternatywne trasy zostały uwzględnione przez odpowiedzialne organy krajowe. Po zbadaniu sprawy Rzecznik nie znalazł żadnego dokumentu potwierdzającego przeprowadzenie tej analizy. Rzecznik przygotował zalecenie wstępne. W odpowiedzi EBI przyznał, że nakazał swoim służbom sporządzenie notatki do akt opisującej aktualny stan projektu. Rzecznik uznał, że notatka do akt odnosiła się konkretnie do „analizy alternatyw”. W opinii Rzecznika to stwierdzenie

33. Sprawa 01/3/2007/GG.

34. Sprawa 2530/2008/TS.

35. Sprawy 814/2008/IP, 277/2008/(IG)IP i 472/2008/IP.

36. Sprawa 2060/2008/VIK.

wyraźnie potwierdzało, że EBI sprawdziło OoŚ pod kątem rozważenia alternatywnych możliwości. Jednak notatka do akt nie stwierdzała jednoznacznie, czy EBI sprawdził, że uzasadnienie dla decyzji organów krajowych znajdowało się w OoŚ. Jako że EBI, przed dokonaniem wypłaty, ma nadal możliwość wyraźnego potwierdzenia, że uzasadnienie OoŚ dla decyzji organów krajowych w sprawie wybranej trasy zostało rzeczywiście przedstawione, Rzecznik zamieścił dalsze uwagi, w których stwierdził, że EBI powinien w bardziej systematyczny sposób zapisywać oceny OoŚ, korzystając z pełnych list kontrolnych warunków, z którymi OoŚ musi być zgodna.

Sprawa **310/2009/ELB** dotyczyła zarzutu nieuzasadnionej odmowy udzielenia przez Parlament Europejski pewnemu stowarzyszeniu zezwolenia na korzystanie z budynków Parlamentu na podstawie przepisów stanowiących, że w budynkach Parlamentu nie mogą się odbywać żadne seminaria, jeżeli za rejestrację na nie pobiera się opłaty. Rzecznik zauważył, że dostęp do budynków Parlamentu wchodzi w zakres uprawnień tej instytucji w zakresie organizacji wewnętrznej i nie stwierdził przypadku niewłaściwego administrowania w tej sprawie. Wystosował jednak uwagę krytyczną do instytucji w związku z niezapewnieniem skarżącemu informacji o możliwościach odwołania się od tej decyzji.

Rzecznik rozpatrzył również dwie sprawy dotyczące OLAF. Sprawa **2930/2008/JMA**, dotycząca zarzutu nieprawidłowego przeprowadzenia dochodzenia, została zamknięta, ponieważ w trakcie swojego dochodzenia Rzecznik wykrył, że hiszpański regionalny trybunał ekonomiczny i administracyjny wydał orzeczenie w sprawie wniesionej przez skarżącego przeciwko decyzji hiszpańskich organów celnych. Rzecznik uznał, że zarzuty skarżącego zawarte w jego skardze złożonej przed hiszpańskim sądem były takie same, jak zarzuty zawarte w skardze złożonej do Rzecznika. W świetle orzeczenia wydanego przez hiszpański sąd i na podstawie art. 195 WE (obecnie art. 228 TFUE) i art. 2 ust. 7 swojego statutu, Rzecznik zdecydował się zamknąć sprawę. Sprawa **1748/2006/JMA** dotyczyła skarżącego, który pracował dla kilku przedsiębiorstw w ramach różnych projektów finansowanych przez UE i dowiedział się, że jeden z jego byłych pracodawców otrzymał pismo od OLAF, w którym stwierdzono, że skarżący popełnił poważne nadużycia i wezwano do podania informacji o skarżącym w tym kontekście. Skarżący zwrócił się kilkakrotnie do OLAF. Ponieważ uznał odpowiedź OLAF za niewystarczającą, złożył skargę do Rzecznika Praw Obywatelskich. Rzecznik odnotował, że w celu skutecznego prowadzenia dochodzeń OLAF może zwracać się do osób trzecich o udzielenie informacji. Jednakże Rzecznik uznał, że OLAF postąpił niezgodnie z zasadami sprawiedliwości i proporcjonalności oraz zasadą domniemania niewinności. Wystosował zatem do OLAF uwagę krytyczną. Rzecznik wystosował również inne uwagi krytyczne i wydał dalszą uwagę w związku z kilkoma aspektami dochodzenia prowadzonego przez OLAF oraz z jego zachowaniem.

3.6 Przekazanie skargi i udzielanie porady

W blisko 80 % spraw rozpatrywanych w 2009 r. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich zdołał udzielić pomocy skarżącym otwierając dochodzenie, przekazując sprawę właściwemu organowi

Skargi, które wykraczają poza kompetencje Rzecznika dotyczą często domniemanych naruszeń prawa unijnego przez państwa członkowskie. Wieloma takimi sprawami najlepiej mógłby zająć się krajowy lub regionalny rzecznik należący do Europejskiej Sieci Rzeczników.

lub doradzając, do którego organu należy się zwrócić. Skargi, które wykraczają poza kompetencje Rzecznika dotyczą często domniemanych naruszeń prawa unijnego przez państwa członkowskie. Wieloma takimi sprawami najlepiej mógłby zająć się krajowy lub regionalny rzecznik należący do Europejskiej Sieci Rzeczników. Pełnoprawnym członkiem Sieci jest również Komisja Petycji Parlamentu Europejskiego. Jednym z celów Sieci jest ułatwienie szybkiego przekazywania skarg właściwym krajowym lub regionalnym rzecznikom bądź podobnym organom (zob. sekcja 4.2 poniżej).

Ogółem, 55 % (1 704) skarg rozpatrzonych przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w 2009 r. uznano za skargi wchodzące w zakres kompetencji członka Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Obywatelskich (727 spośród tych spraw objętych było mandatem Europejskiego Rzecznika

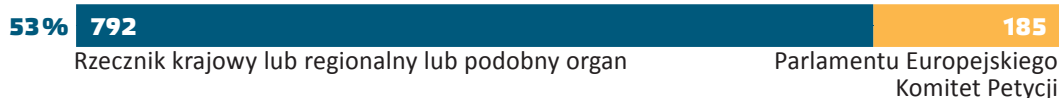
Praw Obywatelskich). Jak widać na rys. 3.12, w 977 przypadkach skargę przekazano³⁷ członkowi Sieci lub poradzono skarżącemu, aby skontaktował się z członkiem Sieci (792 odesłano do rzeczników krajowych lub regionalnych, natomiast 185 – do Komisji Petycji Parlamentu Europejskiego).

W niektórych przypadkach Rzecznik rozważa stosowność przekazania skargi Komisji lub sieci SOLVIT – sieci utworzonej przez Komisję w celu pomocy osobom, które napotykają przeszkody, gdy próbują korzystać ze swych praw na wewnętrznym rynku Unii. Przed przekazaniem skargi lub udzieleniem rady skarżącemu Służby Rzecznika podejmują wszelkie wysiłki zmierzające do zapewnienia, że udzielona porada jest najbardziej odpowiednia. W 2009 r. 222 skargi zostały odesłane do Komisji³⁸, natomiast 824 sprawy odesłano do innych instytucji lub organów, takich jak SOLVIT lub do wyspecjalizowanych rzeczników lub organów rozpatrujących skargi w państwach członkowskich.

Ogółem przypadki udzielenia porad lub przekazania sprawy dotyczyły 67% wszystkich przypadków zbadanych w 2009 r. W dalszej części niniejszego rozdziału omówiono przykłady takich spraw.

Rys. 3.12: Skargi przekazane innym instytucjom lub organom Skarżący, którym poradzono skontaktowanie się z innymi instytucjami

Członek Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Obywatelskich

Inne instytucje i organy

Komisja Europejska

- UWAGA 1 Powyższy rys. dotyczy 215 skarg zarejestrowanych pod koniec 2008 r., które zostały rozpatrzone w 2009 r. a pomija 94 skargi zarejestrowane pod koniec 2009 r., które były wciąż rozpatrywane w końcu roku celem ustalenia, jakie działania należy podjąć.
- UWAGA 2 W niektórych przypadkach skarżącemu udzielono więcej niż jednego rodzaju porady. Z tego względu suma danych wyrażonych w procentach przekracza 100%.

Rola członków Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Obywatelskich

Obywatel Rumunii, który kupił w Austrii samochód typu van z zamiarem eksploatacji go w Rumunii, zarzucił rządowi rumuńskiemu, że nałożone przez niego opłaty krajowe za zgłoszenie są nieproporcjonalnie wysokie. Twierdził również, że jego własność podlega skorumpowanym i arbitralnym rządowi burmistrza. Skarżący stwierdził także, że UE „toleruje” akty korupcji w rządzie rumuńskim.

W sprawie zarzutów dotyczących praktyk rządu rumuńskiego i rumuńskich organów publicznych, Rzecznik poradził skarżącemu skontaktować się z rumuńskim rzecznikiem. Jeśli chodzi o zarzut niepodjęcia działań przez UE, Rzecznik poradził skarżącemu, aby zwrócił się do Komisji Europejskiej, jeżeli chciał zgłosić skargę dotyczącą ewentualnego naruszenia prawa UE. Poradzono mu również zapoznanie się z informacjami dostępnymi na stronie Komisji dotyczącymi opodatkowania samochodów w Rumunii.

2326/2009/CH ■

Mąż skarżącej jest osobą o znacznym stopniu niepełnosprawności. Specjalne zezwolenie pozwala mu parkować samochód w niektórych miejscach, w których parkowanie jest zasadniczo zabronione. Zezwolenie to obowiązuje w kilku niemieckich krajach związkowych. Według skarżącej, która jest Niemką, zezwolenie to uznaje się również w Belgii

37. Skargę przekazuje się tylko za zgodą skarżącego i pod warunkiem, że wydaje się ona zasadna.

38. Wśród nich znalazło się kilka skarg przeciw Komisji, które uznano za niespełniające kryterium dopuszczalności ze względu na niewyczerpanie środków administracyjnych przed wniesieniem skargi do Rzecznika.

i Luksemburgu; zostało także zaakceptowane w Veere, holenderskiej gminie w pobliżu Middelburga. Skarżąca i jej mąż otrzymali jednak mandat przekraczający 50 EUR, kiedy parkowali samochód w Middelburgu. Ponadto gmina Middelburg zdaje się nalegać, aby składane skargi pisane były w języku holenderskim, mimo że skarżąca i jej mąż nie znają tego języka. Rzecznik skontaktował się z rzecznikiem holenderskim, który poprosił, aby przekazać mu tę skargę w języku niemieckim.

2168/2009/FS ■

Zdaniem skarżącego niemiecka agencja pobierająca abonament radiowy i telewizyjny (GEZ) może, nawet działając wstecz, egzekwować należności i roszczenia bez zgody sądu. Ponadto nie istnieje żaden nadzór publiczny nad działaniami GEZ. Skarżący twierdził, że obowiązek płacenia abonamentu radiowego i telewizyjnego jest sprzeczny z podstawowym prawem do wolności informacji. Stwierdził, że należy zlikwidować GEZ lub wprowadzić nad nim skuteczny nadzór publiczny w celu umożliwienia obywatelom ochrony przed niesprawiedliwymi decyzjami. Ponadto egzekwowanie roszczeń przez GEZ powinno być zależne od decyzji sądu. Skarżący zgodził się na przekazanie jego skargi Komitetowi Petycji Bundestagu.

2851/2009/FS ■

Skarżąca, której poradzono skontaktowanie się z Komisją Europejską

Skarżąca twierdziła, że strona trzecia złożyła wniosek o dotację z UE w ramach jej własności – działki położonej w Polsce. Skarżąca przedłożyła tę kwestię właściwej agencji, która stwierdziła, że była to normalna procedura. Niezadowolona z odpowiedzi, skarżąca złożyła do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich skargę, w której stwierdziła, że UE nie powinna tolerować takich zachowań. Ponieważ skarga dotyczyła UE, Rzecznik poradził skarżącej, aby zwróciła się najpierw do Komisji, a także aby przekazała polskiemu rzecznikowi bardziej szczegółowe informacje, jeżeli chciałaby złożyć skargę w sprawie wspomnianej agencji.

2699/2009/CH ■

Skarga przekazana sieci SOLVIT

Obywatel brytyjski mieszkający na Cyprze złożył skargę do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich twierdząc, że jego żona, niebędąca obywatelką UE, posiada zezwolenie na pobyt umożliwiające jej przebywanie, ale nie pracę na Cyprze. Sprawa została przekazana brytyjskiemu centrum SOLVIT, którego interwencja doprowadziła do pozytywnego zakończenia tej sprawy. Żona skarżącego uzyskała prawo pobytu, zanim Cypr przystąpił do UE i z tego powodu możliwości pracy w jej przypadku były ograniczone. Wyjaśniono skarżącemu, jak złożyć wniosek o nowe zezwolenie na pobyt, które dałoby jego żonie możliwość pracy na Cyprze.

765/2009/EC ■

Stosunki
z instytucjami,
rzecznikami
i innymi
zainteresowanymi
stronami

NINIEJSZY rozdział zawiera przegląd działań Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w zakresie nawiązywania kontaktów z instytucjami UE¹, innymi rzecznikami oraz najważniejszymi zainteresowanymi stronami. Celem tych działań jest zapewnienie skutecznego rozpatrywania skarg, wymiana najlepszych praktyk oraz szerzenie wiedzy na temat roli, jaką odgrywa Rzecznik w promowaniu dobrej administracji, przejrzystości oraz kultury obsługi.

4.1 Stosunki z instytucjami UE

Konstruktywne stosunki Rzecznika Praw Obywatelskich z instytucjami UE mają ogromne znaczenie dla zapewnienia jak najwyższych standardów pracy administracji. Rzecznik regularnie

Rzecznik regularnie spotyka się z członkami i urzędnikami instytucji UE w celu omówienia sposobów podniesienia jakości pracy administracji oraz zapewnienia odpowiednich działań podjętych w rezultacie jego uwag, zaleceń i sprawozdań.

spotyka się z członkami i urzędnikami instytucji UE w celu omówienia sposobów podniesienia jakości pracy administracji oraz zapewnienia odpowiednich działań podjętych w rezultacie jego uwag, zaleceń i sprawozdań. Poniżej opisano jego działania w tym zakresie.

■ Parlament Europejski

Rzecznik jest wybierany przez Parlament Europejski i przedstawia mu sprawozdanie roczne oraz sprawozdania specjalne. Rzecznik utrzymuje doskonałe kontakty robocze z parlamentarną Komisją Petycji, która jest odpowiedzialna za kontakty Parlamentu z Rzecznikiem oraz za przygotowanie raportu na temat jego sprawozdania rocznego. Dnia 2 września 2009 r. Rzecznik spotkał się z Erminią MAZZONI, posłanką do Parlamentu Europejskiego, nową przewodniczącą Komisji Petycji.

Dnia 23 kwietnia 2009 r. Rzecznik przedstawił *sprawozdanie roczne za rok 2008* Hansowi Gertowi PÖTTERINGOWI, ówczesnemu przewodniczącemu Parlamentu i posłowi do Parlamentu

Coroczna debata Parlamentu dotycząca działań Rzecznika stanowi ważną pozycję w jego kalendarzu. Na zdjęciu: Nikiforos DIAMANDOUROS odpowiada na pytania dotyczące swojego *sprawozdania rocznego za rok 2008* na posiedzeniu plenarnym Parlamentu, które odbyło się dnia 12 listopada w Strasburgu. Tego samego dnia Parlament przyjął rezolucję dotyczącą działalności Rzecznika w 2008 r. na podstawie raportu sporządzonego przez Chrysoulę PALIADELI, członka Komisji Petycji i posłankę do Parlamentu Europejskiego.

1. Art. 228 TFUE rozszerza uprawnienia Rzecznika z rozpatrywania skarg dotyczących niewłaściwego administrowania w działaniach „instytucji lub organów wspólnotowych” na „instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii”. Dla zachowania zwięzłości termin „instytucje i organy” używany w analogicznych sekcjach sprawozdań rocznych z lat ubiegłych zostaje zastąpiony terminem „instytucje”, który odnosi się do wszystkich instytucji, organów i jednostek organizacyjnych UE.

Europejskiego oraz Marcinowi LIBICKIEMU, ówczesnemu przewodniczącemu Komisji Petycji i posłowi do Parlamentu Europejskiego. Prezentacja przed Komisją Petycji odbyła się dnia 14 września. Raport Komisji dotyczący działalności Rzecznika Praw Obywatelskich w 2008 r. sporządziła Chrysoula PALIADELI, posłanka do Parlamentu Europejskiego. Po prezentacji dokonanej przez Rzecznika na plenum oraz debacie, która miała miejsce tego samego dnia, Parlament na posiedzeniu plenarnym w dniu 12 listopada przyjął rezolucję na podstawie raportu przygotowanego przez Chrysoulę PALIADELI. W rezolucji Parlament wyraził zadowolenie z pracy Rzecznika, jego konstruktywnej współpracy z instytucjami oraz z jego wizerunku publicznego, wyrażając szczególnie uznanie dla nowej strony internetowej oraz interaktywnego przewodnika.

Na wniosek Komisji na każdym jej posiedzeniu w 2009 r. Rzecznika reprezentował członek jego personelu. 10 lutego 2009 r. Komisja omówiła sprawozdanie specjalne Rzecznika dotyczące dyskryminacji ze względu na wiek. Rzecznik z zadowoleniem zaznaczył, że raport Parlamentu sporządzony przez Miguela MARTÍNEZA, posła do Parlamentu Europejskiego, został jednogłośnie przyjęty na majowej sesji plenarnej.

Dokonywana obecnie zmiana rozporządzenia nr 1049/2001 w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji² również odgrywała istotną rolę w stosunkach Rzecznika z Parlamentem w 2009 r. Dnia 27 kwietnia Nikiforos DIAMANDOUROS spotkał się z Komisją Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych w celu omówienia raportu Parlamentu dotyczącego zmiany rozporządzenia. Wcześniej, w dniu 20 stycznia, Rzecznik wziął udział w spotkaniu wspólnego komitetu parlamentarnej Komisji Wolności Obywatelskich oraz parlamentów narodowych dotyczącym kwestii: „W jaki sposób instytucje europejskie mogą inspirować się sprawdzonymi rozwiązaniami państw członkowskich w zakresie przejrzystości i dobrego sprawowania władzy?”. Dnia 16 lutego Rzecznik uczestniczył w wysłuchaniu publicznym zorganizowanym przez Komitet ds. „Problemów i perspektyw dotyczących obywatelstwa europejskiego”.

Wybory Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich

Zgodnie z art. 228 pkt 2 TFUE Rzecznik Praw Obywatelskich jest wybierany po każdych wyborach do Parlamentu Europejskiego na okres jego kadencji. Regulamin Parlamentu Europejskiego szczegółowo ustala procedurę wyborczą.

W Dzienniku Urzędowym z dnia 10 września 2009 r.³ Parlament Europejski opublikował zaproszenie do składania kandydatur na stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich z terminem przesyłania kandydatur do 9 października 2009 r.

Szczegółowe informacje dotyczące wyborów Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich dostępne są na stronie internetowej Parlamentu:

<http://www.europarl.europa.eu/electionombudsman/> ■

■ Rada Unii Europejskiej

W 2009 r. Rzecznik wziął udział w seminarium pt.: „Przejrzystość i zrozumiały język prawny w Unii Europejskiej” zorganizowanym przez szwedzką prezydencję Unii Europejskiej. Rzecznik przedstawił własne doświadczenia w zakresie rozpatrywania skarg dotyczących niewłaściwego administrowania, a w szczególności dostępu do dokumentów.

Dla współpracy Rzecznika z Radą w 2009 r. szczególne znaczenie miała kwestia stosowania przez Radę Statutu Rzecznika Praw Obywatelskich. Nastąpiło to po zmianie statutu w 2008 r.⁴. Dnia 14 października 2009 r. Rzecznik wziął udział w posiedzeniu Grupy Roboczej ds. Informacji,

2. Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, Dz.U. 2001 L 145, s. 43.

3. Dz.U. 2009 C 216, s. 7.

4. Decyzja Parlamentu Europejskiego 2008/587 z dnia 18 czerwca 2008 r. zmieniająca decyzję 94/262 w sprawie przepisów i ogólnych warunków regulujących wykonywanie funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich; Dz.U. 2008 L 189, s. 25.

działającej przy Radzie, w celu wymiany poglądów na temat tej kwestii. Posiedzenie było niezwykle efektywne i doprowadziło do szybkiego i satysfakcjonującego obie strony rozwiązania (zob. Rozdział 2).

■ Komisja Europejska

Komisja Europejska jest instytucją, wobec której Rzecznik podejmuje najwięcej dochodzeń. Regularne spotkania Rzecznika z przedstawicielami Komisji są konieczne dla zapewnienia zadowolają-

Komisja Europejska jest instytucją, wobec której Rzecznik podejmuje najwięcej dochodzeń.

cych odpowiedzi na skargi obywateli. W 2009 r. Rzecznik wielokrotnie spotkał się z Sekretarzem Generalną Komisji Catherine DAY. Po spotkaniach, które miały miejsce w 2005 r. i 2007 r., dnia

28 maja Rzecznik po raz trzeci zwrócił się do dyrektorów generalnych Komisji. Dnia 2 lutego członkowie personelu Rzecznika spotkali się z urzędnikami Komisji w celu omówienia kwestii rejestracji przez Komisję skarg i dochodzeń dotyczących postępowań w sprawie naruszenia oraz w celu dokonania przeglądu przepisów dotyczących publicznego dostępu do dokumentów. Kierownik Wydziału Prawnego biura Rzecznika spotykał się raz w miesiącu z dyrektorem Sekretariatu Generalnego Komisji odpowiedzialnym za stosunki międzyinstytucjonalne w celu śledzenia dochodzeń dotyczących Komisji. Ponadto Rzecznik odbył dwa spotkania z mediatorem Komisji ds. personelu, Mercedes DE SOLA, w celu omówienia kwestii będących przedmiotem zainteresowania obydwu stron.

W 2009 r. wzmocniona została współpraca z siecią SOLVIT utworzoną przez Komisję w celu udzielania pomocy osobom, które napotykały przeszkody przy dochodzeniu swoich praw na wewnętrznym rynku Unii. Po raz pierwszy przedstawiciel sieci SOLVIT uczestniczył w odbywającym się co dwa lata seminarium krajowych rzeczników praw obywatelskich państw członkowskich UE i krajów kandydujących, które miało miejsce w kwietniu na Cyprze. Po spotkaniu z urzędnikami z DG ds. Rynku Wewnętrznego i Usług, które odbyło się dnia 17 lutego, członkowie personelu Rzecznika spotkali się dwukrotnie – 17 czerwca i 7 grudnia – z zespołem SOLVIT Komisji Europejskiej. Oba zespoły przedstawiono w trakcie warsztatów, które odbyły się 9 października w Sztokholmie w ramach Dorocznej Konferencji *Enterprise Europe Network*. Ponadto podczas spotkań informacyjnych w państwach członkowskich Rzecznik starał się uświadomić w większym stopniu rolę, jaką odgrywa SOLVIT, a także zwrócił się do SOLVIT-u, aby uczestniczył w zorganizowanym przez niego 13 marca spotkaniu „Rozwiązywanie problemów w UE – gdzie szukać pomocy?” (zob. poniżej).

W roku 2009 zacieśniono współpracę między Rzecznikiem a sponsorowanymi przez Komisję Europejską sieciami usług dla obywateli, organizacji i przedsiębiorstw. Na zdjęciu: Nikiforos DIAMANDOUROS wygłasza przemówienie programowe na dorocznym walnym zgromadzeniu sieci Europe Direct, które odbyło się 23 września w Tallinnie.

Również starania poczynione przez Rzecznika w celu podjęcia współpracy z siecią informacyjną Europe Direct miały duże znaczenie dla uświadomienia dostępności szerokiej gamy usług dla obywateli, organizacji i przedsiębiorstw mających pytania lub problemy związane z dotyczącymi ich przepisami prawa unijnego. Podjęto działania mające na celu upewnienie się, czy sieć i punkty kontaktowe Europe Direct dysponują dokładnymi informacjami o pracy Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich i Europejskiej Sieci Rzeczników. Jest to o tyle ważne, że zainteresowani mogą

być od razu kierowani na właściwą drogę dochodzenia roszczeń. W grudniu Rzecznik spotkał się z dyrektorem generalnym DG ds. Komunikacji Społecznej Clausem SØRENSENEM w celu omówienia tych i innych inicjatyw.

■ Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Dnia 13 maja Rzecznik wygłosił przemówienie na posiedzeniu plenarnym Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES) w Brukseli, natomiast dzień wcześniej spotkał się z prze-

Dnia 13 maja Rzecznik wygłosił przemówienie na posiedzeniu plenarnym Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES) w Brukseli. Na drugim posiedzeniu, które odbyło się 9 listopada, Nikiforos DIAMANDOUROS zwrócił się do pracowników Komitetu.

wodniczącym Komitetu Mario SEPIM, wiceprzewodniczącą Irini Ivoni PARI, przewodniczącym Grupy Pracowników Georgem DASSISEM, przewodniczącym Grupy Innych Podmiotów Staffanem NILSSONEM oraz z sekretarzem generalnym Martinem WESTLAKE’IEM. W trakcie posiedzenia Nikiforos DIAMANDOUROS mówił głównie o swoim doświadczeniu dotyczącym oczekiwań obywateli w stosunku do instytucji unijnych. Na drugim posie-

dzieniu, które odbyło się 9 listopada, Nikiforos DIAMANDOUROS zwrócił się do pracowników Komitetu. Przedstawił różne rodzaje rozpatrywanych skarg, porównał rolę Rzecznika z rolą sądów, omówił swoją proaktywną pracę oraz sposób, w jaki Rzecznik może wspomagać administrację. W trakcie prezentacji Rzecznik nawiązał do Europejskiego Kodeksu Dobrej Praktyki Administracyjnej, który został przyjęty przez Komitet w lipcu 2009 r. Rzecznik wyraził zadowolenie z takiego obrotu spraw.

■ Europejski Bank Inwestycyjny

W 2009 r. Rzecznik starał się poszerzać wiedzę na temat swojej roli w związku z nadzorem nad Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI), co jest następstwem protokołu ustaleń⁵ podpisanego przez Rzecznika oraz EBI w 2008 r. Dnia 1 grudnia, w celu zwróceniu uwagi na ten właśnie aspekt swojej pracy, Rzecznik zorganizował spotkanie z zainteresowanymi stronami. Wydarzenie, w którym wzięli udział przedstawiciele ponad 30 zainteresowanych stron, odbyło się w ramach zorganizowanych przez EBI konsultacji społecznych dotyczących stosowanego przez Bank systemu rozpatrywania skarg⁶. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Banku, którzy objaśniali, w jaki sposób

W celu poszerzenia wiedzy na temat swojej roli jako instytucji nadzorującej Europejski Bank Inwestycyjny (EBI), Rzecznik zorganizował spotkanie z zainteresowanymi stronami, które odbyło się 1 grudnia w Brukseli. Spotkanie to zostało zorganizowane w ramach konsultacji społecznych EBI dotyczących stosowanego przez Bank systemu rozpatrywania skarg. Na zdjęciu: przedstawiciele ponad 30 zainteresowanych stron uczestniczący w spotkaniu.

5. Protokół ustaleń pomiędzy Europejskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym dotyczący informacji o politykach, normach i procedurach Banku oraz rozpatrywaniu skarg, w tym skarg od nieobywateli i nierezydentów Unii Europejskiej, Dz.U. 2008 C 244, s. 1.

6. Informacje o systemie rozpatrywania skarg EBI dostępne są na stronie: <http://www.eib.org>

EBI rozpatruje skargi. Rzecznik był również reprezentowany w ramach konsultacji społecznych na spotkaniach organizowanych przez Bank w 2009 r.

■ Europejski Urząd Doboru Kadr

Ze względu na centralną rolę Europejskiego Urzędu Doboru Kadr (EPSO) w procesie rekrutacji w UE, a więc i kontakty z obywatelami europejskimi, udział dochodzeń wobec tej instytucji w ogólnej liczbie dochodzeń prowadzonych przez Rzecznika jest stosunkowo duży. Podjęte w ostatnich latach usilne starania doprowadziły do wyraźnej poprawy przejrzystości procesu selekcji oraz zdolności reagowania przez EPSO na zapytania i skargi kandydatów. Obecne starania w zakresie unowocześnienia procedur rekrutacji powinny doprowadzić do dalszych ulepszeń. Dnia 4 marca 2009 r. EPSO zorganizował uroczystość w celu podkreślenia wdrożenia kilku działań swojego programu rozwojowego, m.in. nowej strony internetowej, możliwości rejestracji on-line do konkursów, nowego logo oraz nowej metody ogłaszania konkursów. Na imprezie Rzecznika reprezentował sekretarz generalny Ian HARDEN.

Dnia 1 lipca 2009 r. Nikiforos DIAMANDOUROS spotkał się z dyrektorem EPSO Davidem BEARFIELDDEM w celu omówienia tych i innych usprawnień oraz rozpoczęcia dyskusji nad ewentualnym sporządzeniem protokołu ustaleń między obydwoma organami.

■ Inne instytucje UE

W 2009 r. Rzecznik odbył szereg innych spotkań z przedstawicielami instytucji UE. Dnia 24 czerwca Rzecznik spotkał się w Luksemburgu z prezesem Europejskiego Trybunału Obrachunkowego Vítozem DA SILVA CALDEIRĄ, a później uczestniczył w obiedzie roboczym z wszystkimi członkami Trybunału. Tego samego dnia Rzecznik odbył spotkanie z prezesem Trybunału Sprawiedliwości Vassilosem SKOURISEM. Dnia 25 września Nikiforos DIAMANDOUROS uczestniczył w obchodach 20. rocznicy działalności Sądu, a dnia 29 listopada spotkał się z prezesem Sądu Pierwszej Instancji Markiem JAEGEREM, który przyjechał do Strasburga na spotkanie z pracownikami Rzecznika. Dnia 22 października Nikiforos DIAMANDOUROS spotkał się w Brukseli z Grupą Refleksji w celu przedyskutowania przyszłego kształtu UE. Ponadto w dniu 11 maja Rzecznik odbył spotkanie z dyrektorem Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych Franzem-Hermannem BRÜNEREM, a 29 czerwca spotkał się z zastępcą Europejskiego Inspektora Ochrony Danych (EIOD) Giovannim BUTTARELLIM.

4.2 Stosunki z rzecznikami i podobnymi organami

Aby pomóc jak największej liczbie skarżących, Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich ściśle współpracuje z innymi rzecznikami na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Współpraca ta

Aby pomóc jak największej liczbie skarżących, Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich ściśle współpracuje z innymi rzecznikami na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

ma również istotne znaczenie dla wymiany informacji o prawie UE, śledzenia ważnych wydarzeń w dziedzinie pracy rzeczników oraz wymiany najlepszych praktyk. Współpraca przebiega głównie pod egidą Europejskiej Sieci Rzeczników, chociaż Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich uczestniczy również w konferencjach, seminariach i spotkaniach poza siecią.

■ Europejska Sieć Rzeczników

Europejska Sieć Rzeczników obecnie składa się z blisko 94 biur w 32 krajach, obejmując w Unii Europejskiej szczebel krajowy i regionalny, jak również szczebel krajowy w państwach ubiegających się o członkostwo w UE, Norwegii, Islandii oraz ostatnio – Szwajcarii.

Sieć służy jako skuteczny mechanizm współpracy przy rozpatrywaniu spraw. Ponadto, wymienia się doświadczeniami i najlepszymi praktykami podczas seminariów i spotkań, na łamach okresowego biuletynu, na elektronicznym forum dyskusyjnym i w codziennym elektronicznym serwisie informacyjnym.

Współpraca przy rozpatrywaniu skarg

Wielu skarżących zwraca się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, gdy mają problemy z administracją krajową, regionalną lub lokalną. W wielu przypadkach skuteczne rozwiązanie może

Wielu skarżących zwraca się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, gdy mają problemy z administracją krajową, regionalną lub lokalną. W wielu przypadkach skuteczne rozwiązanie może zapewnić rzecznik praw obywatelskich w kraju, którego dotyczy skarga.

zapewnić rzecznik praw obywatelskich w kraju, którego dotyczy skarga. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich w miarę możliwości przekazuje sprawy do przyjęcia bezpośrednio do rzeczników krajowych lub regionalnych, bądź udziela skarżącemu odpowiedniej porady. Dodatkowe informacje na temat tej współpracy znajdują się na końcu rozdziału 3.

W celu podniesienia poziomu wiedzy o europejskim wymiarze pracy rzeczników praw obywatelskich oraz wyjaśnienia zakresu usług, jakie rzecznicy świadczą osobom wnoszącym skargi w sprawach, w których prawem właściwym jest prawo UE, Sieć przyjęła w październiku 2007 r. oświadczenie. Tekst oświadczenia jest dostępny na stronie internetowej Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w 23 językach. W kwietniu 2009 r. w trakcie siódmego seminarium krajowych rzeczników praw obywatelskich państw członkowskich UE i krajów kandydujących na Cyprze dokonano niewielkich zmian wspomnianego oświadczenia. Uwzględniono w nim ostatnie zmiany przeprowadzone na stronie internetowej Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich tj. wdrożenie przewodnika interaktywnego, dzięki któremu zainteresowani mogą się dowiedzieć, w gestii którego rzecznika lub organu leży rozpatrzenie konkretnej skargi oraz uzyskać odpowiedź na zadane pytania. Zdecydowano również, że oświadczenie będzie zmieniane, ilekroć zajdzie taka potrzeba.

Ponadto Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich w 2009 r. podjął współpracę z siecią Europe Direct (zob. sekcja 4.1) w ramach szerzenia wiedzy o roli Sieci w pomaganiu obywatelom w egzekwowaniu praw gwarantowanych im przez unijne przepisy. Ta inicjatywa Rzecznika łączy się z wcześniejszą zapowiedzią dotyczącą badania możliwości stworzenia jednego numeru kontaktowego do Europejskiej Sieci Rzeczników. Po dokładnym zbadaniu różnych możliwości, Rzecznik stwierdził, że bardziej efektywnym i mniej kosztownym rozwiązaniem niż tworzenie nowej usługi będzie posłużenie się istniejącymi już punktami kontaktowymi Europe Direct jako głównymi punktami informacyjnymi dla osób mających pytania dotyczące UE. Rzecznik zgodził się dostarczyć punktom kontaktowym informacje i materiały dotyczące Sieci, tak aby zainteresowani mogli w razie potrzeby zostać skierowani do właściwego organu.

Krajowi i regionalni rzecznicy praw obywatelskich mogą zwracać się do Europejskiego Rzecznika o pisemne odpowiedzi na pytania na temat prawa UE i jego interpretacji, w tym również na pytania, które powstają przy rozpatrywaniu konkretnych spraw. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich udziela odpowiedzi bezpośrednio lub, w stosownych przypadkach, kieruje zapytanie do innej instytucji lub organu UE. W 2009 r. otrzymano jedno zapytanie od regionalnego rzecznika z regionu Emilia-Romagna we Włoszech. Dotyczyło ono interpretacji przepisów prawa UE w zakresie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego w przypadku osób zatrudnionych i ich rodzin mieszkających się na terenie Unii Europejskiej.

Seminaria

Seminaria dla krajowych i regionalnych rzeczników praw obywatelskich organizuje co dwa lata Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich wspólnie ze swoim krajowym lub regionalnym odpowiednikiem.

Siódme seminarium krajowych rzeczników praw obywatelskich państw członkowskich UE i krajów kandydujących odbyło się w dniach 5–7 kwietnia 2009 r. w Paphos na Cyprze. Gospodarzami seminarium byli komisarz ds. administracji Cypru (rzecznik) Eliana NICOLAOU oraz Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich. W sumie w seminarium wzięli udział krajowi i regionalni

Siódme seminarium krajowych rzeczników praw obywatelskich państw członkowskich UE i krajów kandydujących odbyło się w dniach 5–7 kwietnia 2009 r. w Paphos na Cyprze. W seminarium, które skupiło się na kwestiach swobodnego przepływu osób i równego traktowania obywateli UE, przyjmowania, integracji i uregulowania statusu imigrantów oraz azylu i prawa do procedury azylowej, wzięli udział przedstawiciele biur krajowych i regionalnych rzeczników z 29 krajów.

rzecznicy z 29 krajów. Uczestniczyli w nim także przedstawiciele Parlamentu Europejskiego, Komisji Europejskiej, Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej, Rady Europy oraz cypryjskie władze publiczne.

Seminarium „Migracja i jej wpływ na działalność rzecznika praw obywatelskich” zostało podzielone na cztery sesje tematyczne. Przemowy wprowadzające wygłosili m.in. Jacques BARROT, wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej odpowiedzialny za dziedzinę sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa, którego przemówienie na temat europejskiej polityki imigracyjnej i azylowej zostało odtworzone z nagrania; Elspeth GUILD, prowadząca Katedrę Jeana Monneta, profesor prawa migracyjnego na Uniwersytecie w Nijmegen w Holandii, która w sposób obszerny i wnikliwy przedstawia kwestię migracji w Unii Europejskiej.

Biuletyn European Ombudsmen — Newsletter

Biuletyn *European Ombudsmen – Newsletter* zawiera informacje na temat pracy członków Europejskiej Sieci Rzeczników oraz członków szerszej społeczności Europejskiego Regionu Międzynarodowego Instytutu Rzecznika. Jest on wydawany w językach: angielskim, francuskim, niemieckim, włoskim i hiszpańskim, i jest adresowany do ponad 400 biur na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Biuletyn Europejskiego Rzecznika ukazuje się dwa razy w roku – w kwietniu i w październiku. Wydane w 2009 r. dwa numery obejmowały szeroki zakres tematów, m.in. prawa obywateli do swobodnego przepływu, zagadnienia dotyczące azylu i migracji, rolę rzeczników w nadzorowaniu więzień, naruszenia prawa do opieki zdrowotnej, publiczny dostęp do dokumentów oraz przeniesienie funkcji publicznych na sektor prywatny. Tematem pozostałych artykułów była ochrona grup w trudnej sytuacji społecznej, w szczególności dzieci, osób niepełnosprawnych, bezdomnych oraz w podeszłym wieku. Wspólnym tematem wielu z tych artykułów jest rola rzeczników w zapewnianiu pełnego wprowadzania w życie prawa UE.

Elektroniczne narzędzia komunikacji

Internetowe forum Rzecznika do dyskusji i wymiany dokumentów dla krajowych rzeczników i ich personelu okazało się niezwykle przydatnym narzędziem dla Sieci. Do forum, umożliwiającego codzienną współpracę między biurami, ma dostęp ponad 260 osób.

Najbardziej popularną częścią forum jest serwis *Ombudsman Daily News* publikowany we wszystkie dni robocze. Zawiera on wiadomości pochodzące z biur rzeczników, a także z Unii Europejskiej. Niemal wszystkie biura rzeczników krajowych i regionalnych w całej Europie wnoszą wkład w publikację *Daily News* i regularnie z serwisu korzystają.

W 2009 r. forum dyskusyjne nadal stanowiło dla biur rzeczników bardzo przydatny sposób wymiany informacji za pośrednictwem publikowanych pytań i odpowiedzi. W 2009 r. na forum poruszono takie kwestie, jak m.in.: transgraniczna opieka zdrowotna, małoletni cudzoziemcy bez opieki, dyskryminacja religijna i wolność sumienia, krajowe agencje bezpieczeństwa, skargi na banki centralne oraz kontakt z krajowymi z krajowymi centrami SOLVIT.

Na forum dyskusyjnym zamieszczono miarodajną listę krajowych i regionalnych rzeczników z państw członkowskich UE, Norwegii, Islandii, Szwajcarii i krajów ubiegających się o członkostwo w UE. Lista jest aktualizowana za każdym razem, gdy zmieniają się dane kontaktowe jednego z biur, i tym samym stanowi niezbędne źródło informacji dla rzeczników w całej Europie.

■ Spotkania rzeczników

W 2009 r. działania Rzecznika mające na celu współpracę z innymi rzecznikami praw obywatelskich wykraczały poza działalność Europejskiej Sieci Rzeczników. W celu promowania działalności

Wśród najważniejszych wydarzeń, w których Rzecznik uczestniczył w 2009 r., należy wymienić zorganizowaną w czerwcu w Sztokholmie IX Światową Konferencję Międzynarodowego Instytutu Ombudsmana, w trakcie której świętowano 200-lecie urzędu szwedzkiego Rzecznika Parlamentarnego.

rzeczników praw obywatelskich i wymiany najlepszych praktyk Nikiforos DIAMANDOUROS i jego personel uczestniczyli w wielu spotkaniach organizowanych przez krajowych i regionalnych rzeczników praw obywatelskich w całej Europie, w tym w Albanii, Grecji, Irlandii, we Włoszech, w Norwegii, Hiszpanii, Szwecji i Wielkiej Brytanii. Wśród najważniejszych wydarzeń, w których Rzecznik uczestniczył w 2009 r., należy wymienić zorganizowaną w czerwcu w Sztokholmie IX Światową Konferencję Międzynarodo-

wego Instytutu Ombudsmana, w trakcie której świętowano 200-lecie urzędu szwedzkiego Rzecznika Parlamentarnego. Na konferencji poświęconej temu ważnemu wydarzeniu prześlędono ewolucję instytucji rzecznika od jej szwedzkich korzeni do różnorodnych form, jakie przybiera dzisiaj. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich wziął także udział w corocznym spotkaniu Stowarzyszenia Rzeczników Brytyjskich i Irlandzkich, które odbyło się w maju w Warwick w Wielkiej Brytanii, a także w Zgromadzeniu Ogólnym Europejskiego Instytutu Rzecznika, które odbyło się w październiku we Florencji (Włochy). Sekretarz generalny biura Rzecznika Ian HARDEN reprezentował instytucję na trzecim spotkaniu Stowarzyszenia Rzeczników Śródziemnomorskich, które odbyło się w grudniu w Atenach (Grecja).

4.3 Stosunki z innymi zainteresowanymi stronami

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich ma obowiązek zagwarantować, aby wszystkie osoby lub organizacje, które mogą mieć problemy z administracją UE, były świadome prawa do wnoszenia skarg dotyczących niewłaściwego administrowania. Rzecznik również chętnie szerzy wiedzę na temat własnych wysiłków w zakresie promowania przejrzystości, odpowiedzialności oraz kultury obsługi w administracji UE. W 2009 r. nasilono działania mające na celu poszerzanie wiedzy w tym zakresie, a Rzecznik i jego personel dokonali około 145 prezentacji.

Niniejsza sekcja zawiera przegląd wielu sposobów, które Rzecznik zastosował w ciągu roku do poszerzenia wiedzy o prawie do wnoszenia skarg.

■ Konferencje i spotkania

Z udziałem Rzecznika

W 2009 r. Rzecznik poświęcił dużo czasu na spotkania z najważniejszymi zainteresowanymi stronami w celu przedstawienia swoich usług i zapoznania się z doświadczeniem stron w zakresie

W 2009 r. Rzecznik poświęcił dużo czasu na spotkania z najważniejszymi zainteresowanymi stronami w celu przedstawienia swoich usług i zapoznania się z doświadczeniem stron w zakresie kontaktów z administracją UE.

kontaktów z administracją UE. Przy ponad 60 okazjach Rzecznik przedstawił swoją działalność członkom środowiska prawnego, stowarzyszeniom przedsiębiorców, zespołom doradców, organizacjom pozarządowym, przedstawicielom administracji regionalnej i lokalnej, lobbystom, grupom interesu, środowiskom akademickim, przedstawicielom politycznym wysokiego szczebla

oraz urzędnikom służby cywilnej. Konferencje, seminaria i spotkania organizowano w Brukseli i w państwach członkowskich, często w ramach wizyt informacyjnych Rzecznika (zob. poniżej). Szczególnie ważne było spotkanie służące rozwiązaniu problemów, które odbyło się w marcu w siedzibie Parlamentu Europejskiego, oraz warsztaty dla małych i średnich przedsiębiorstw, które odbyły się w ramach tygodnia MŚP w maju 2009 r.

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich czyni starania w celu zapewnienia, aby osoby mające problemy z egzekwowaniem swoich praw wiedziały, gdzie się zwrócić po pomoc.

W marcu 2009 r. Rzecznik zorganizował seminarium pt.: „Rozwiązywanie problemów w UE – gdzie szukać pomocy?”, które odbyło się w Brukseli. W spotkaniu, które poświęcone było usługom świadczonym przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, Parlamentarną Komisję Petycji, SOLVIT oraz Europejskie Biuro Działania Obywatelskich (ECAS), uczestniczyło ponad 100 osób.

Z udziałem personelu Rzecznika

Pracownicy biura Rzecznika są równie aktywni w promowaniu wiedzy o instytucji. W 2009 r. personel biura przygotował ponad 85 prezentacji dla około 2 600 obywateli UE. Najwięcej odwiedzających przybyło z Niemiec, a także z Francji, Austrii i Grecji. Wśród uczestników prezentacji znaleźli się studenci, stażyści, prawnicy, sędziowie, dziennikarze, przedsiębiorcy, lobbyści, urzędnicy rządowi i służby cywilnej, pracownicy biur rzeczników oraz personel wojskowy.

Mimo że liczba prezentacji, jakie można przeprowadzić w ciągu roku, jest ograniczona ze względu na koszty, Rzecznik stara się, na ile to możliwe, przyjmować zaproszenia i prośby zainteresowanych stron. Wszystkie te prezentacje są niezwykle ważne, ponieważ pomagają nadać administracji UE „ludzkie oblicze”.

■ Wizyty informacyjne

Mając na względzie szerzenie wiedzy o prawie do wnoszenia skarg oraz dalsze zacieśnianie kontaktów roboczych z rzecznikami krajowymi i regionalnymi, w 2003 r. Rzecznik przystąpił do reali-

W ramach wizyt informacyjnych Rzecznik w maju 2009 r. odwiedził Słowację i Republikę Czeską, a w październiku Finlandię i Estonię.

zacji intensywnego programu wizyt informacyjnych w państwach członkowskich UE i ubiegających się o członkostwo. Wizyty te kontynuowano w kolejnych latach. W ramach wizyt informacyjnych Rzecznik w maju 2009 r. odwiedził Słowację i Republikę

Czeską, a w październiku Finlandię i Estonię. Rzecznik uczestniczył także w kilku spotkaniach mających na celu szerzenie wiedzy o jego działalności, które odbyły się w czerwcu we Włoszech.

SŁOWACJA — W dniach 13–15 maja 2009 r. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich odwiedził Słowację. Wizyta została zorganizowana przez biuro słowackiego rzecznika praw obywatelskich Pavla KANDRÁČA. Nikiforos DIAMANDOUROS spotkał się z prezydentem Słowacji dr. Ivanem GAŠPAROVIČEM, premierem Robertem FICO oraz z wiceprzewodniczącym Rady Narodowej (parlamentu) Miroslavem ČÍŽEM. Rzecznik odbył również spotkania ze Słowackim Stowarzyszeniem Prawników i Słowacką Izbą Handlową, a także z przedstawicielami SOLVIT-u i Sieci *Enterprise Europe* uczestniczącymi w tych spotkaniach. Rzecznik wygłosił na Uniwersytecie Ekonomicznym w Bratysławie wykład, na którym obecni byli przedstawiciele organizacji pozarządowych. Wizyta Rzecznika oraz konferencja prasowa, w której wziął udział, odbyły się głośnym echem w słowackiej prasie, radiu i telewizji.

SŁOWACJA — W trakcie wizyty informacyjnej w Słowacji, która odbyła się w dniach 13–15 maja, Rzecznik spotkał się z prezydentem i premierem Słowacji oraz wiceprzewodniczącym Rady Narodowej, a także uczestniczył w wielu spotkaniach mających na celu szerzenie wiedzy o działalności Rzecznika. Na zdjęciu: Nikiforos DIAMANDOUROS oraz Pavel KANDRÁČ, słowacki rzecznik praw obywatelskich, którego biuro było organizatorem spotkania.

REPUBLIKA CZESKA — Wizyta informacyjna Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, która odbyła się w dniach 17–20 maja w Brnie i w Pradze, została zorganizowana przez biuro czeskiego obrońcy Praw Publicznych (rzecznika). W Brnie Nikiforos DIAMANDOUROS spotkał się z rzecznikiem Otakarem MOTEJLEM i z jego pracownikami. Rzecznik wymienił poglądy z najwyższymi przedstawicielami czeskiego systemu prawnego, m.in. z prezesem Sądu Najwyższego Ivą BROŽOVĄ. Na spotkaniu informacyjnym zorganizowanym w ramach wizyty Rzecznik spotkał się z przedstawicielami organizacji pozarządowych oraz z Radą Regionu Południowy-Wschód. W Pradze Nikiforos DIAMANDOUROS spotkał się z prezydentem Republiki Czeskiej Václavem KLAUSEM, premierem Janem FISCHEREM oraz z ministrem praw człowieka Michaeliem KOCÁBEM. Rzecznik wziął również udział w dyskusji z Czeską Izbą Handlową oraz z przedstawicielami SOLVIT-u i Sieci *Enterprise Europe*.

REPUBLIKA CZESKA — Wizyta informacyjna Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich została zorganizowana przez biuro czeskiego Publicznego Obrońcy Praw (rzecznika) i odbyła się w dniach 17–20 maja w Brnie i w Pradze. Wizyta odbyła się głośnym echem w czeskich mediach. Na zdjęciu: Nikiforos DIAMANDOUROS i Otakar MOTEJL wraz z dziennikarzami po konferencji prasowej.

FINLANDIA — W dniach 25–28 października 2009 r. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich na zaproszenie minister spraw europejskich Astrid THORS odwiedził Finlandię. Przed wizytą Nikiforos DIAMANDOUROS spotkał się z komisarzem ds. rozszerzenia Ollim REHNEM, aby omówić kwestie unijne dotyczące Finlandii. W czasie wizyty w Helsinkach Rzecznik spotkał się z parlamentarną rzeczniką praw obywatelskich Riittą-Leeną PAUNIO i pracownikami jej biura, a także przedstawił swoją działalność organizacjom pozarządowym, członkom środowiska biznesu, studentom uczelni wyższych oraz mediom. Rzecznik spotkał się z prezydentem Finlandii Tarją HALONEN, prezesem Najwyższego Sądu Administracyjnego Pekką HALLBERGIEM oraz z minister spraw europejskich Astrid THORS. Z Rzecznikiem spotkali się także zastępca kanclerza sprawiedliwości Mikko PUUMALAINEN, rzecznik ochrony danych Reijo AARNIO oraz przedstawiciele kilku komisji parlamentarnych.

FINLANDIA — W dniach 25–28 października 2009 r. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich odwiedził Finlandię. Wizytę pomogli zorganizować fiński Parlamentarny Rzecznik Praw Obywatelskich, Biuro Informacyjne Parlamentu Europejskiego oraz przedstawicielstwo Komisji Europejskiej. Ważnym punktem wizyty było spotkanie z pierwszym Europejskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich Jacobem SÖDERMANEM, który przedstawił postać Nikiforosa DIAMANDOUROSA przed jego wykładem na Uniwersytecie Helsińskim oraz wziął udział w spotkaniu informacyjnym z dziennikarzami.

ESTONIA — W dniach 29–30 października Rzecznik odwiedził Estonię w ramach wizyty informacyjnej zorganizowanej przez kanclerza sprawiedliwości Indreka TEDERA. W czasie wizyty Rzecznik rozmawiał z pracownikami kanclerza sprawiedliwości oraz dyskutował obszerniej z samym kanclerzem oraz z jego zastępcą Madisem ERNITSEM. Spotkał się także z prezydentem Estonii Toomasem HENDRIKIEM ILVESEM, przewodniczącą Parlamentu Ene ERGMĄ oraz z ministrem sprawiedliwości Reinem LANGIEM. Rzecznik wygłosił także publiczną prelekcję na Uniwersytecie w Tartu i spotkał się z przedstawicielami estońskiego środowiska biznesu oraz z Estońskim Stowarzyszeniem Sędziów. Przed wyjazdem do Tallinna Nikiforos DIAMANDOUROS spotkał się z wiceprzewodniczącym Komisji ds. Administracji, Audytu i Zwalczania Nadużyć Finansowych Siimem KALLASEM w ramach omówienia celu wizyty informacyjnej.

ESTONIA — W ramach wizyty Rzecznika w Estonii Biuro Informacyjne Parlamentu Europejskiego w Tallinnie, w celu szerzenia wiedzy o wizycie Rzecznika, zorganizowało briefing dla organizacji pozarządowych i dziennikarzy oraz kilka wywiadów. Na zdjęciu: Nikiforos DIAMANDOUROS i Kadi HERKÜL, dyrektor Biura Informacyjnego, w trakcie briefingu.

WŁOCHY — ANCI (Krajowe Stowarzyszenie Gmin Włoskich) zaprosiło Rzecznika do Palermo w celu szerzenia wiedzy na temat jego działalności. Podczas wizyty w Palermo w dniach 2–3 czerwca Nikiforos DIAMANDOUROS spotkał się z przedstawicielami władz regionalnych, m.in. z przewodniczącym Rady Regionu Alberto CAMPAGNĄ oraz z burmistrzem Palermo Diego CAMMARATĄ. Następnie Rzecznik udał się do Rzymu, gdzie uczestniczył w kilku spotkaniach – gospodarzem jednego z nich był prezydent Republiki Giorgio NAPOLITANO. Na spotkaniu zorganizowanym przez włoską Radę Adwokacką Rzecznik wygłosił przemówienie, a także wymienił poglądy z Sabino CASSESE, sędzią włoskiego Sądu Konstytucyjnego, oraz z deputowanym Sandro GOZIM, który przedstawił projekt ustawy dotyczącej wprowadzenia we Włoszech urzędu rzecznika praw obywatelskich. Nikiforos DIAMANDOUROS spotkał się również z szefem włoskiego Departamentu Polityki Wspólnotowej Roberto ADAMEM oraz z włoskimi przedstawicielami sieci SOLVIT.

WŁOCHY — W dniach 2–5 czerwca Nikiforos DIAMANDOUROS odwiedził Włochy, dokąd został zaproszony przez sekretarza generalnego ANCI Sicilia Andree PIRAINA w celu wygłoszenia wystąpienia do członków Krajowego Stowarzyszenia Gmin Włoskich. Na zdjęciu: Nikiforos DIAMANDOUROS na spotkaniu w Palermo opisuje swoją pracę oraz rodzaje rozpatrywanych skarg. Wizytę Rzecznika w Palermo pomógł zorganizować Pierangelo BONANNO, rzecznik gminy Misilmeri.

Wszystkie wizyty były niezwykle cenne pod względem poszerzania wiedzy o prawach przysługujących obywatelom na mocy prawodawstwa UE, zwiększenia publicznego znaczenia urzędu Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich i rzeczników krajowych oraz przekazywania informacji o prawie do wnoszenia skarg.

■ Kontakty z mediami

Rzecznik zdaje sobie sprawę, jak ważną rolę w informowaniu opinii publicznej, uatrakcyjnianiu debat i propagowaniu jego usług we wszystkich państwach członkowskich UE odgrywają media.

Proaktywna polityka medialna stanowi główny składnik jego działań i inicjatyw służących promowaniu poszanowania praw przysługujących na mocy prawodawstwa UE oraz poprawie jakości administracji.

Proaktywna polityka medialna stanowi główny składnik jego działań i inicjatyw służących promowaniu poszanowania praw przysługujących na mocy prawodawstwa UE oraz poprawie jakości administracji.

Do najważniejszych działań medialnych Rzecznika w 2009 r. zaliczają się konferencje prasowe w Brukseli w celu prezentacji sprawozdania rocznego, jak również konferencje prasowe w Bratysławie, Helsinkach i Tallinie w ramach wyżej wspomnianych wizyt informacyjnych. Briefingi prasowe z zainteresowanymi dziennikarzami z różnych gazet i agencji prasowych również dały Rzecznikowi okazję do wyjaśnienia jego pracy na rzecz obywateli i poglądów na istotne tematy. W 2009 r. Nikiforos DIAMANDOUROS udzielił około 40 wywiadów przedstawicielom prasy, radia, telewizji oraz mediów elektronicznych w Strasburgu, Brukseli i w innych miejscach, przede wszystkim podczas wizyt informacyjnych.

W 2009 r. praca Rzecznika wzbudzała duże zainteresowanie mediów, głównie w związku ze skargą złożoną przez producenta mikroprocesorów Intel, kwestią przejrzystości i *Sprawozdaniem rocznym 2008*. Na zdjęciu: Rzecznik udziela wywiadu dla europarl tv po debacie parlamentarnej na temat jego działalności w 2008 r.

W 2009 r. wydano dwadzieścia jeden komunikatów prasowych, które rozpowszechniono wśród dziennikarzy i zainteresowanych stron w całej Europie. Wśród poruszonych tematów znalazły się: zmiana przepisów UE w zakresie publicznego dostępu do dokumentów, prawa pasażerów linii lotniczych, opóźnienia w płatnościach Komisji Europejskiej, finansowanie budynków Parlamentu Europejskiego i skarga złożona przez producenta mikroprocesorów Intel.

W 2009 r. praca Rzecznika wzbudzała znacznie większe zainteresowanie mediów niż w roku poprzednim, przy czym liczba wycinków prasowych wzrosła aż o 85 %. Było to spowodowane w dużym stopniu nagłośnieniem wspomnianej wyżej skargi firmy Intel (zob. sekcja 3.3).

■ Publikacje

Materiały na temat pracy Rzecznika były szeroko rozpowszechniane na przestrzeni całego roku, zwłaszcza podczas Dni Otwartych, zorganizowanych w maju przez Parlament Europejski w Brukseli i Strasburgu.

W 2009 r. szczególnie interesującymi publikacjami były: nowe *Sprawozdanie roczne* i nowy dokument podsumowujący, *Przegląd 2008*. Ombudsman otrzymał bardzo pozytywne recenzje tych publi-

Wszystkie publikacje Rzecznika dostępne są na jego stronie internetowej pod adresem <http://www.ombudsman.europa.eu>; można je również uzyskać nieodpłatnie w księgarni UE na stronie <http://bookshop.europa.eu>

kacji po ich całkowitym przeredagowaniu, aby stały się bardziej przystępne dla czytelników. Obie publikacje przygotowano w 23 językach urzędowych UE i udostępniono najważniejszym zainteresowanym stronom i ogółowi społeczeństwa. Wszystkie publikacje Rzecznika dostępne są na jego stronie internetowej pod adresem <http://www.ombudsman.europa.eu>; można je

również uzyskać nieodpłatnie w księgarni UE na stronie <http://bookshop.europa.eu>

W 2009 r. biuro Rzecznika Praw Obywatelskich zakończyło również przygotowania do stworzenia nowego widocznego wizerunku instytucji, łącznie z nowymi logo Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich i Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Obywatelskich. Nowy widoczny wizerunek zostanie stworzony w 2010 r.

■ Komunikacja elektroniczna

Komunikacja pocztą elektroniczną

Prawie 60 % wszystkich skarg otrzymanych przez Rzecznika w 2009 r. złożono przez Internet. Duża część tych skarg (72 %) jest przesyłana za pomocą elektronicznego formularza skargi, który jest dostępny w 23 językach na stronie internetowej Rzecznika.

W 2009 r. główny adres poczty elektronicznej Rzecznika wykorzystano do wysłania odpowiedzi na ponad 1 850 e-maili z prośbą o udzielenie informacji. Dla porównania: w 2008 r. otrzymano około 4 300 takich wiadomości, w 2007 r. – 4 100, a w 2006 r. – 3 500. W 2009 r. otrzymano znacznie mniej wniosków o udzielenie informacji głównie dzięki ogromnemu sukcesowi interaktywnego przewodnika dostępnego na stronie internetowej Rzecznika. Umożliwił on uzyskiwanie potrzebnych informacji bez konieczności składania wniosku. Około 1 600 z 1 850 e-maili zawierało indywidualne prośby o informacje, przy czym wszyscy nadawcy otrzymali indywidualne odpowiedzi od właściwego pracownika biura Rzecznika. Około 250 wiadomości dotyczyło zbiorczej korespondencji w sprawie domniemyanych trudności, jakie kanały telewizji katalońskiej napotkały w nadawaniu programów w regionie Walencji.

Tworzenie strony internetowej

Dnia 5 stycznia 2009 r. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich uruchomił swoją nową stronę internetową. Celem witryny jest udostępnienie jasnych, zwięzłych i zrozumiałych informacji o możliwościach działania Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Pozwala ona zapoznać się pokrótce z dotychczasowymi osiągnięciami Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich i wyjaśnia, jak

złożyć skargę. Przez cały rok strona internetowa była regularnie aktualizowana poprzez umieszczanie na niej decyzji, streszczeń spraw, komunikatów prasowych, szczegółów dotyczących zbliżających się wydarzeń oraz publikacji.

Szczególnym zainteresowaniem na nowej stronie internetowej Rzecznika cieszy się interaktywny przewodnik, który pomaga osobom zainteresowanym ustalić, do jakiego właściwego organu należy

W 2009 r. ponad 26 000 osób zwróciło się do Rzecznika o rady za pośrednictwem interaktywnego przewodnika i otrzymało odpowiedź tą samą drogą.

skierować skargę. Przewodnik jest szczególnie przydatny dla obywateli, przedsiębiorstw i innych organizacji w całej Europie. W 2009 r. ponad 26 000 osób zwróciło się do Rzecznika o rady za pośrednictwem interaktywnego przewodnika i otrzymało odpowiedź tą samą drogą. Najczęściej stosowaną poradą było wnie-

sienie skargi do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, w dalszej kolejności doradzano skontaktowanie się z Europe Direct, podawano informację o roli, jaką Komisja Europejska odgrywa w zapewnianiu stosowania prawa UE oraz doradzano skontaktowanie się z krajowym lub regionalnym rzecznikiem praw obywatelskich.

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r. witrynę Rzecznika odwiedziło około 340 000 gości, którzy łącznie odwiedzili ponad 4 miliony stron. Najwięcej internautów, którzy odwiedzili strony Rzecznika, pochodziło z Hiszpanii, a dalej, odpowiednio, z Włoch, Niemiec, Francji i Belgii.

Chcąc zapewnić, aby witryna internetowa Rzecznika stała się jedną z najlepszych stron internetowych instytucji UE, jego biuro przez cały 2009 r. uczestniczyło w pracach Międzyinstytucjonalnego Komitetu ds. Redagowania Treści Internetowych (CEiii).

A large, stylized number '5' in a light beige color, positioned on the left side of the page. The number is composed of a white rectangular top bar, a vertical stem, and a curved bottom section. A solid beige shape, resembling a thick brushstroke, is layered over the lower part of the '5', extending from the left edge of the page.

Kadry

NINIEJSZY rozdział daje ogólny obraz zasobów przekazanych do dyspozycji Rzecznika w 2009 r. Zawiera opis prac wykonywanych przez różne wydziały i działy biura, jak również wysiłków podjętych w celu zapewnienia sprawnego przepływu informacji pomiędzy pracownikami i wspierania możliwości ich rozwoju zawodowego. Druga część rozdziału poświęcona jest budżetowi Rzecznika.

5.1 Personel

Regularnie zwoływane spotkania pracowników, w tym doroczne spotkanie refleksyjne, pozwalają informować cały personel o rozwoju wydarzeń w biurze i zachęcają pracowników do zastanowienia się nad tym, jak ich praca przyczynia się do osiągnięcia celów instytucji.

Aby zapewnić prawidłową obsługę skarg dotyczących niewłaściwego administrowania w 23 językach Traktatu, a także poszerzać wiedzę o pracy Rzecznika, instytucja zatrudnia wykwalifikowany, wielojęzyczny personel. Regularnie zwoływane spotkania pracowników, w tym doroczne spotkanie refleksyjne, pozwalają informować cały personel o rozwoju wydarzeń w biurze i zachęcają pracowników do zastanowienia się nad tym, jak ich praca przyczynia się do osiągnięcia celów instytucji.

■ „Czas refleksji”

Spotkania refleksyjne personelu biura Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich stanowią integralną część planowania strategicznego, w szczególności dzięki przydatnym wskazówkom w zakresie formułowania zasad polityki i przygotowania rocznego planu zarządzania (AMP). Są one częścią rocznego cyklu wydarzeń, które dają pracownikom i stażystom możliwość podzielenia się opiniami na tematy związane z pracą Rzecznika. Wnioski z tych spotkań pomagają w kształtowaniu strategicznych celów Rzecznika, a te z kolei stanowią wytyczne dla działalności każdego działu.

Spotkania refleksyjne są częścią rocznego cyklu wydarzeń, które dają pracownikom i stażystom możliwość podzielenia się opiniami na tematy związane z pracą Rzecznika. Spotkanie refleksyjne w 2009 odbyło się między 11 a 13 lutego, a jego głównym tematem była „Współpraca”. Poruszono następujące tematy: rozpatrywanie skarg, współpraca z instytucjami, używanie prostego języka oraz informowanie, angażowanie i ocena pracowników.

Spotkanie refleksyjne w 2009 r. odbyło się w dniach 11-13 lutego, a jego głównym tematem była „Współpraca”. Nawiązując do spotkania refleksyjnego z 2008 r., w trakcie którego skupiono się na wizerunku instytucji i pojęciu dobrej administracji, na spotkaniu w 2009 r. poświęcono więcej uwagi wewnętrznej pracy biura. W ramach przygotowań do tego spotkania poproszono pracowników o wypełnienie kwestionariusza samooceny, wykorzystanego na spotkaniu w 2006 r. Miało to umożliwić porównanie otrzymanych wyników w celu ustalenia poczynionych postępów i wskazania obszarów wymagających działań. Wyniki i analiza kwestionariusza zostały wzięte pod uwagę podczas przygotowywania ostatecznego programu prezentacji i tematów dyskusji na spotkanie.

Podobnie jak w przypadku poprzednich spotkań personel ocenił trzecie spotkanie refleksyjne jako bardzo pozytywne doświadczenie. Następne takie wydarzenie zaplanowano na luty 2010 r.

■ Spotkania personelu

Aby zagwarantować sprawny przepływ informacji pomiędzy pracownikami, a także aby wspierać możliwości ich rozwoju zawodowego, Rzecznik regularnie zwołuje spotkania personelu. Zazwyczaj w programie tych spotkań znajduje się przegląd bieżących i przyszłych działań dokonywany przez Rzecznika, jak również prezentacja zmian administracyjnych, prawnych i politycznych, mających wpływ na instytucję. Sekretarz generalny oraz kierownicy wydziałów i działów również odgrywają aktywną rolę podczas spotkań personelu. W 2009 r. spotkania personelu odbyły się 10 lipca i 11 grudnia; stanowiły one przydatne forum dyskusji i wymiany informacji.

W celu informowania pracowników na bieżąco o zmianach w innych instytucjach UE Rzecznik zaprasza również zewnętrznych prelegentów, aby dokonywali prezentacji na istotne tematy. W dniu 20 listopada 2009 r. przewodniczący Sądu Pierwszej Instancji, Marc JAEGER, udał się do Strasburga, gdzie mówił o „Zasadzie dobrej administracji w prawie wspólnotowym”. Na zdjęciu: przewodniczący z Rzecznikiem Praw Obywatelskich.

W celu informowania pracowników na bieżąco o zmianach w innych instytucjach UE Rzecznik zaprasza również zewnętrznych prelegentów, aby dokonywali prezentacji na istotne tematy. W dniu 20 listopada 2009 r. przewodniczący Sądu Pierwszej Instancji, Marc JAEGER, udał się do Strasburga, gdzie mówił o „Zasadzie dobrej administracji w prawie wspólnotowym”. Ta znakomita prezentacja zapoczątkowała serię pytań i komentarzy na kluczowy w pracy Rzecznika temat.

Rzecznik i jego personel

Poniżej przedstawiono pokrótce strukturę biura Rzecznika i ogólne informacje o Rzeczniku i kadrze kierowniczej. Sekcja ta kończy się zwięzłym opisem roli Komitetu Pracowniczego Rzecznika oraz inspektora ochrony danych.

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

P. Nikiforos DIAMANDOUROS — EUROPEJSKI RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

P. Nikiforos DIAMANDOUROS urodził się 25 czerwca 1942 r. w Atenach w Grecji. Został wybrany na Rzecznika Praw Obywatelskich w dniu 15 stycznia 2003. Stanowisko objął 1 kwietnia 2003 r., a 11 stycznia 2005 r. został powtórnie wybrany na pięcioletnią kadencję.

W latach 1998–2003 był pierwszym krajowym rzecznikiem praw obywatelskich Grecji. Od 1993 do sierpnia 2009 r. był również profesorem polityki porównawczej na Wydziale Nauk Politycznych i Administracji Państwowej na Uniwersytecie Ateńskim (od 2003 r. do 2009 r. przebywał na urlopie). W latach 1995–1998 pełnił funkcję dyrektora i przewodniczącego Greckiego Narodowego Centrum Badań Społecznych (EKKE).

Otrzymał stopień licencjata (*Bachelor of Arts*) w dziedzinie nauk politycznych Uniwersytetu Indiana (1963) oraz w tej samej dziedzinie na Uniwersytecie Columbia otrzymał tytuł magistra nauk humanistycznych (*Master of Arts*) (1965), magistra filozofii (*Master of Philosophy*) (1969) i stopień doktora (1972). Przed podjęciem pracy na wydziale Uniwersytetu Ateńskiego w 1988 r. wykładał i prowadził badania na Uniwersytecie Stanowym w Nowym Jorku i Uniwersytecie Columbia (1973–1978). W latach 1980–1983 był dyrektorem ds. rozwoju w *Athens College* w Atenach w Grecji. W latach 1983–1988 był dyrektorem programowym dla Europy Zachodniej oraz Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej w Social Science Research Council (Radzie ds. Badań Socjologicznych) w Nowym Jorku. W latach 1988–1991 pełnił funkcję dyrektora Greckiego Instytutu Studiów Międzynarodowych i Strategicznych w Atenach — organizacji zajmującej się badaniami politycznymi, założonej dzięki dofinansowaniu przez fundacje Forda i MacArthura. W 1997 r. gościnnie wykładał nauki polityczne w Ośrodku Zaawansowanych Studiów Socjologicznych im. Juana Marcha w Madrycie.

Piastował stanowisko prezesa Greckiego Stowarzyszenia Nauk Politycznych (1992–1998) i Stowarzyszenia Greckich Studiów Nowożytnych w Stanach Zjednoczonych (1985–1988). W latach 1999–2003 był członkiem greckiej Narodowej Komisji Praw Człowieka, a w latach 2000–2003 członkiem Narodowej Rady ds. Reformy Administracyjnej. W latach 1988–1995 był współprzewodniczącym Podkomisji ds. Europy Południowej w Radzie ds. Badań Socjologicznych w Nowym Jorku, której działalność jest dotowana przez Fundację Volkswagena. Jest również współredaktorem serii nt. Nowej Europy Południowej i zdobywcą grantów badawczych Fulbrighta oraz *National Endowment for the Humanities* (Narodowej Fundacji Nauk Humanistycznych).

Ponadto jest autorem licznych prac o polityce i historii Grecji, Europy Południowej i Południowo-Wschodniej, a zwłaszcza o demokracji i budowaniu państwa oraz narodu, jak również o związkach kultury i polityki. ■

— Sekretariat Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich

Sekretariat Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich doradza Rzecznikowi i odpowiada za prowadzenie jego osobistego biura. Udziela porad dotyczących relacji z innymi instytucjami UE i spraw rozpatrywanych przez Rzecznika. Wykonuje też szereg zadań administracyjnych, takich jak zarządzanie harmonogramem zajęć Rzecznika, koordynowanie jego przychodzącej i wychodzącej korespondencji, zajmowanie się aspektami protokolarnymi pracy instytucji i wykonywanie ogólnych prac sekretarskich dla Rzecznika.

Sekretarz generalny

Sekretarz generalny jest odpowiedzialny za planowanie strategiczne w instytucji oraz za nadzorowanie ogólnej administracji biura. Doradza Rzecznikowi w sprawach struktury i zarządzania

Sekretarz generalny jest odpowiedzialny za planowanie strategiczne w instytucji oraz za nadzorowanie ogólnej administracji biura.

biurem, planowania działań biura oraz monitorowania prac i ich efektów. W odniesieniu szczególnie do prac Wydziału Prawnego, sekretarz generalny doradza Rzecznikowi w kwestii strategii prawnej oraz asystuje i doradza mu podczas rozpatrywania skarg i prowadzenia dochodzeń. Koordynuje też stosunki między biurem Rzecznika i innymi instytucjami europejskimi oraz odgrywa kluczową rolę w rozwijaniu stosunków z biurami rzeczników w całej Europie i docieraniu do obywateli europejskich.

Ian HARDEN — SEKRETARZ GENERALNY

Ian HARDEN urodził się 22 marca 1954 r. w Norwich w Anglii. Studiował prawo w *Churchill College* w Cambridge, uzyskując w 1975 r. stopień licencjata z wyróżnieniem, a w 1976 r. — dyplom LLB. Po ukończeniu nauki rozpoczął pracę na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Sheffield, gdzie był wykładowcą w latach 1976–1990, starszym wykładowcą w latach 1990–1993, docentem w latach 1993–1995, a od 1995 r. — profesorem prawa publicznego. W 1996 r. rozpoczął pracę w biurze Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich jako główny doradca prawny, następnie w latach 1997–1999 pełnił funkcję kierownika sekretariatu, zaś od 2000 r. — funkcję kierownika Wydziału Prawnego. W dniu 1 sierpnia 2006 r. został mianowany na stanowisko sekretarza generalnego biura Rzecznika. Jest autorem i współautorem licznych publikacji na temat prawa UE i prawa publicznego, w tym *The Contracting State* (Buckingham: Open University Press, 1992); *Flexible Integration: Towards a more effective and democratic Europe* (London CEPR, 1995) i *European Economic and Monetary Union: The Institutional Framework* (Kluwer Law International, 1997). Jest członkiem *Association française de droit constitutionnel* i *Study of Parliament Group* (Grupy Badań Parlamentarnych) w Wielkiej Brytanii oraz profesorem honorowym Uniwersytetu w Sheffield. ■

Wydział Prawny

Wydział Prawny składa się głównie z prawników, którzy analizują skargi otrzymane przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich i prowadzą dochodzenia pod nadzorem kierownika

Wydział Prawny składa się głównie z prawników, którzy analizują skargi otrzymane przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich i prowadzą dochodzenia pod nadzorem kierownika Wydziału Prawnego i czterech kierowników zespołów prawnych.

Wydziału Prawnego i czterech kierowników zespołów prawnych. Kierownik Wydziału Prawnego informuje Rzecznika o strategii prawnej i kierunku, w którym zmierzają działania instytucji oraz zarządza Wydziałem.

W 2009 r. Wydział Prawny zatrudniał 25 pracowników, w tym kierownika Wydziału, czterech kierowników zespołów prawnych, trzech głównych doradców prawnych, czternastu prawników, dwóch prawników lingwistów i asystenta kierownika Wydziału. W minionym roku Wydział Prawny nadzorował pracę 21 stażystów.

João SANT'ANNA — DYREKTOR DEPARTAMENTU PRAWNEGO

João SANT'ANNA urodził się 3 maja 1957 r. w Setúbal w Portugalii. W latach 1975–1980 studiował prawo na Uniwersytecie w Lizbonie, a w roku 1981 wstąpił do lizbońskiej palestry. W latach 1980–1982 był prawnikiem w dziale prawno-administracyjnym portugalskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dla regionu Lizbony. W latach 1982–1984 dalej studiował prawo w dziedzinie prawa własności intelektualnej w Uniwersytecie Ludwika Maksymiliana i w Instytucie Maksa Plancka w Monachium. Po powrocie do Portugalii w 1984 r. został mianowany kierownikiem działu prawno-administracyjnego portugalskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dla regionu Lizbony. W 1986 r. został urzędnikiem służby cywilnej Parlamentu Europejskiego i pracował w Dyrekcjach Generalnych ds. Informacji i Stosunków Publicznych, Badań Naukowych, Personelu i Finansów, a w końcu w Wydziale Prawnym Parlamentu Europejskiego. W 2000 r. został kierownikiem Wydziału Finansowo-Administracyjnego w Biurze Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. 1 lipca 2007 r. został mianowany kierownikiem Wydziału Prawnego. ■

— Kierownicy zespołów prawnych

Każdy kierownik zespołu prawnego nadzoruje zespół prawników i stażystów, aby zapewnić wysoką jakość rozpatrywania skarg. Kierownicy pomagają kierownikowi Wydziału Prawnego w zapewnieniu dokładnej, terminowej i spójnej pracy Wydziału. Wiąże się to z promowaniem i monitorowaniem zgodności z wewnętrznymi procedurami, normami i terminami. Kierownicy zespołów prawnych mają również własne obowiązki, które są podobne do poniżej opisanych obowiązków prawników. Reprezentują oni także Rzecznika podczas pewnych wydarzeń publicznych. Składają sprawozdania kierownikowi Wydziału Prawnego, z którym się regularnie spotykają.

Obecnie jest czterech kierowników zespołów prawnych. Są nimi (w porządku alfabetycznym): Peter BONNOR, który jest Duńczykiem i pracuje w biurze Rzecznika od 1998 r., Gerhard GRILL, który ma obywatelstwo niemieckie i pracuje w biurze Rzecznika od 1999 r., Marta HIRSCH-ZIEMBINSKA, Polka pracująca w biurze od 2003 r., i Fergal Ó REGAN z Irlandii, który rozpoczął pracę w biurze w 2006 r.

— Prawnicy

Prawnicy rozpatrują skargi, które można składać do Rzecznika w każdym z 23 języków Unii Europejskiej. Proponują wszczęcie dochodzenia i prowadzą je, odpowiadają na wnioski obywateli o informacje, pomagają Rzecznikowi w sprawach prawnych, informują o procedurach prawnych, przebiegu spraw i tradycjach prawnych poszczególnych państw członkowskich, a także opracowują prezentacje dotyczące pracy Rzecznika.

Wydział Finansowo-Administracyjny

Wydział Finansowo-Administracyjny odpowiada za całą pracę biura Rzecznika, która nie jest bezpośrednio związana z rozpatrywaniem skarg i prowadzeniem dochodzeń. Od dnia 1 lipca 2008 r.

Wydział Finansowo-Administracyjny odpowiada za całą pracę biura Rzecznika, która nie jest bezpośrednio związana z rozpatrywaniem skarg i prowadzeniem dochodzeń.

wydział składa się z czterech działów, które opisano poniżej, oraz z Sekretariatu ds. Skarg. Kierownik Wydziału Finansowo-Administracyjnego koordynuje całość prac Wydziału. Jego obowiązki obejmują ogólną organizację i funkcjonowanie biura, politykę kadrową, propozycje i realizację strategii budżetowo-

finansowej instytucji oraz reprezentację Rzecznika na forach międzyinstytucjonalnych. W 2009 r. Wydział zatrudniał ogółem 34 pracowników.

João SANT'ANNA

KIEROWNIK WYDZIAŁU FINANSOWO-ADMINISTRACYJNEGO (*AD INTERIM*) ■

— Sekretariat ds. Skarg

Sekretariat ds. Skarg odpowiada za rejestrację, dystrybucję i monitorowanie skarg złożonych do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Sekretariat zapewnia rejestrację wszystkich skarg w bazie danych, potwierdzanie i przekazywanie ich do Wydziału Prawnego. Odpowiada za zarządzanie przychodzącą i wychodzącą korespondencją związaną ze skargami, zapewnia aktualizację informacji dotyczących skarg w bazie danych przez cały czas trwania procedury, monitoruje przestrzeganie terminów, sporządza statystyki dotyczące skarg i ewidencjonuje dokumenty związane ze skargami. Kierownikiem Sekretariatu ds. Skarg jest Peter BONNOR.

— Dział Administracyjno-Kadrowy

Zakres zadań Działu Administracyjno-Kadrowego jest szeroki. Obejmuje on sprawy związane z: rekrutacją personelu i zarządzaniem nim, korespondencją przychodzącą i wychodzącą, centralą telefoniczną, infrastrukturą biurową, koordynacją tłumaczeń dokumentów, organizacją i zarządzaniem podręczną biblioteką prawniczą oraz dokumentacją i archiwami instytucji. Dział ten odpowiada również za politykę dotyczącą technologii informatycznych stosowanych w instytucji i obsługę informatyczną biura, którą zajmuje się w ścisłej współpracy z Parlamentem Europejskim. Kierownikiem Działu Administracyjno-Kadrowego jest Alessandro DEL BON, który ma podwójne obywatelstwo niemieckie i włoskie, i pracuje w biurze Rzecznika od 1998 r.

— Dział Budżetowo-Finansowy

Zadaniem Działu Budżetowo-Finansowego jest zapewnienie działania biura Rzecznika zgodnie z obowiązującymi przepisami finansowymi, zagwarantowanie oszczędnego i efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów oraz odpowiednia ich ochrona. Dział ten jest również odpowiedzialny za utworzenie i wprowadzenie stosownych wewnętrznych mechanizmów kontrolnych, które są konieczne do wykonywania zadań Działu. Obowiązki te wiążą się z faktem, że Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich ma niezależny budżet. Budżet przygotowują i realizują specjaliści ds. finansów pod nadzorem upoważnionego urzędnika zatwierdzającego. Kierownikiem Działu Budżetowo-Finansowego jest Loïc JULIEN, Francuz, który rozpoczął pracę w biurze Rzecznika w 2005 r.

— Dział Komunikacji

Dział Komunikacji odpowiada za druk publikacji Rzecznika i materiałów promocyjnych, utrzymanie i rozbudowę stron internetowych Rzecznika oraz tworzenie widocznego wizerunku instytucji. Dział ten koordynuje również Europejską Sieć Rzeczników, a także stosunki z instytucjami rzeczników w Europie i poza nią. Kierownikiem Działu Komunikacji jest Ben HAGARD, Brytyjczyk, który pracuje w biurze Rzecznika od 1998.

— Dział ds. Mediów, Przedsiębiorstw i Społeczeństwa Obywatelskiego

Dział ds. Mediów, Przedsiębiorstw i Społeczeństwa Obywatelskiego jest odpowiedzialny za pomoc Rzecznikowi w docieraniu do osób i organizacji, które mogą potrzebować jego usług. Dział ten pomaga w poszerzaniu wiedzy o działalności Rzecznika w całej Unii Europejskiej. Dział ds. Mediów, Przedsiębiorstw i Społeczeństwa Obywatelskiego utrzymuje i wspiera kontakty z mediami oraz organizuje wizyty informacyjne i wydarzenia z udziałem Rzecznika, a także prowadzi współpracę z innymi instytucjami UE w zakresie inicjatyw podejmowanych w kontaktach zewnętrznych. Pracownicy tego Działu są również odpowiedzialni za pisanie publikacji i przemówień Rzecznika. Kierownikiem Działu Mediów i Społeczeństwa Obywatelskiego jest Rosita AGNEW, Irlandka, która rozpoczęła pracę w biurze Rzecznika w 2001 r.

— Komitet Pracowniczy

Komitet Pracowniczy Rzecznika reprezentuje interesy pracowników oraz zapewnia stały kontakt między instytucją a pracownikami. W dużym stopniu przyczynia się on do prawidłowego funkcjonowania służby, zapewniając możliwość wyrażania opinii przez pracowników oraz zwracając uwagę administracji na wszelkie problemy dotyczące wykładni oraz stosowania właściwych przepisów. Komitet Pracowniczy przedkłada propozycje dotyczące organizacji i działania służby oraz propozycje dotyczące poprawy warunków życia i pracy personelu. W tym kontekście od 2006 r. Komitet Pracowniczy odgrywa ważną rolę w „czasie refleksji”.

Obecnie Komitet składa się z trzech wybranych członków, a mianowicie przewodniczącego Daniela KOBLENCZA, Elodie BELFY i Christophera MILNESA.

— Inspektor ochrony danych

Każda instytucja UE posiada inspektora ochrony danych, który współpracuje z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych i zapewnia wykonywanie operacji przetwarzania danych bez niekorzystnych skutków dla praw i swobód osób, których dotyczą dane. Inspektor dba również o powiadamianie administratorów danych i osób, których dotyczą dane, o ich prawach i obowiązkach wynikających z rozporządzenia nr 45/2001¹. Od marca 2006 r. inspektorem ochrony danych w Biurze Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich jest Loïc JULIEN.

5.2 Budżet

■ Budżet na 2009 r.

Od 1 stycznia 2000 r. budżet Rzecznika stanowi oddzielną część ogólnego budżetu Unii Europejskiej (obecnie sekcja VIII)². Budżet Rzecznika dzieli się na trzy tytuły. Tytuł 1 obejmuje płace, dodatki oraz inne koszty związane z personelem. Tytuł 2 dotyczy budynków, umeblowania, wyposażenia

1. Rozporządzenie (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych, Dz.U. 2001 L 8, s. 1.

2. Rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 2673/1999 z dnia 13 grudnia 1999 r. zmieniające rozporządzenie finansowe z dnia 21 grudnia 1977 r. mające zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich, Dz.U. 1999 L 326, s. 1.

i innych wydatków operacyjnych. Tytuł 3 obejmuje wydatki związane z wykonywaniem przez instytucję jej ogólnych zadań.

Suma środków przyznanych na 2009 r. wyniosła 8 906 880 EUR.

■ Współpraca międzyinstytucjonalna

Aby zapewnić jak najlepsze wykorzystanie zasobów i uniknąć niepotrzebnego dublowania personelu, Rzecznik współpracuje z innymi instytucjami UE, ilekroć jest to możliwe. Chociaż rachunki za

Aby zapewnić jak najlepsze wykorzystanie zasobów i uniknąć niepotrzebnego dublowania personelu, Rzecznik współpracuje z innymi instytucjami UE, ilekroć jest to możliwe.

te usługi otrzymuje oczywiście Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, współpraca ta pozwoliła na znaczne oszczędności w budżecie Wspólnoty. Rzecznik współpracuje w szczególności z:

- (i) Parlamentem Europejskim, w zakresie audytu wewnętrznego i rachunkowości, jak również usług technicznych, w tym wynajmu pomieszczeń, informatyki, telekomunikacji, opieki medycznej, szkoleń oraz tłumaczeń pisemnych i ustnych;
- (ii) Urzędem Oficjalnych Publikacji Unii Europejskiej w zakresie różnych aspektów dotyczących publikacji;
- (iii) Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej, które dostarcza wielu tłumaczeń potrzebnych Rzecznikowi w pracy na rzecz obywateli.

■ Kontrola budżetu

W celu zapewnienia efektywnego zarządzania zasobami oddanymi do dyspozycji Rzecznika, audytor wewnętrzny, Robert GALVIN, będący urzędnikiem Parlamentu Europejskiego przeprowadza regularne kontrole systemu wewnętrznej kontroli i operacji finansowych biura.

Podobnie jak inne instytucje UE instytucja Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich jest kontrolowana również przez Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Kontakt z Europejskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich

Adres

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich
1 Avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
67001 Strasbourg Cedex
FRANCJA

Telefon

+33 3 88 17 23 13

Faks

+33 3 88 17 90 62

E-mail

eo@ombudsman.europa.eu

Witryna internetowa

<http://www.ombudsman.europa.eu>

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich
rozpatruje skargi dotyczące przypadków
niewłaściwego administrowania
w działaniach instytucji, organów lub
jednostek organizacyjnych Unii.

→→→ <http://www.ombudsman.europa.eu>

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich
1 Avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
67001 Strasbourg Cedex
FRANCJA

Urząd Publikacji

ISBN 978-92-9212-213-3 · ISSN 1725-9770 · DOI 10.2869/20181 · QK-AA-10-001-PL-C